POLIROM

Georges
SIMENON

Maigret la Vichy

Maigret

Georges Simenon

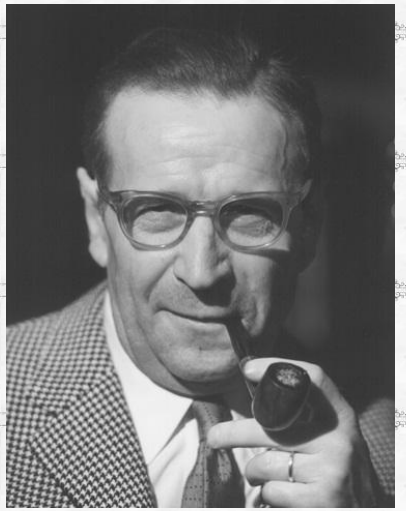

Maigret la Vichy

Seria MAIGRET

Georges Simenon, Maigret á Vichy, 1968

Traducere de Nicolae Constantinescu

POLIROM
2007

Capitolul 1

— Îi cunoşti ? îşi întrebă doamna Maigret soţul cu glas scăzut, văzându-l că întoarce capul după o pereche care trecuse pe lângă ei.

Bărbatul întorsese şi el capul şi zâmbise. Ba chiar ai fi zis că voia să vină la comisar să dea mâna cu dânsul.

— Nu. Nu cred. Nu ştiu..., răspunse Maigret.

Personajul era mic de statură, grăsuţ, iar soţia lui nu-l depăşea cu mult în înălţime, fiind şi ea durdulie. De ce avea Maigret impresia că era belgiancă? Din cauza culorii deschise a tenului, a părului aproape blond şi a ochilor albaştri bulbucaţi ?

Era cel puţin a cincea oară când se întâlneau. Prima dată, bărbatul se oprise brusc, iar faţa i se luminase ca sub efectul unei jubilări. Voise să deschidă gura, ezitase, în timp ce comisarul, încruntat, îşi scormonea zadarnic memoria.

Silueta şi faţa i se păreau familiare. Dar cine naiba putea să fie? Unde îl mai întâlnise pe omuleţul acela caraghios şi pe nevasta lui parcă făcută din marţipan colorat?

— Zău că nu-mi dau seama...

Dar nu avea nici o importanţă. De altfel, oamenii de aici nu erau la fel ca în viaţa normală. Muzica urma să răsune dintr-un moment în altul, în chioşcul cu o mulţime de ornamente şi cu coloane subţiri, muzicanţii în uniformă erau pregătiţi să sufle în instrumente, privind ţintă la dirijor. Era oare fanfara pompierilor? Sau a funcţionarilor munici-

pali ? Aveau tot atâtea galoane şi zorzoane aurii cât generalii sud-americani, epoleți roşii ca sângele şi centiroane albe.

Sute, poate chiar mii de scaune metalice vopsite în galben erau aşezate în jurul chioşcului, în cercuri din ce în ce mai largi, şi aproape toate erau ocupate: bărbați şi femei, aşteptând gravi, în tăcere.

Într-un minut-două, la ora nouă seara, concertul avea să înceapă sub copacii mari din parc. Aerul era aproape răcoros, după o zi caniculară, şi briza făcea frunzişul să foşnească molcom, în timp ce şirurile de felinare cu globuri albicioase formau, pe fondul verde întunecat, pete de un verde mai deschis.

— Nu vrei să stai jos?

Câteva scaune rămăseseră neocupate, dar ei nu se aşezau niciodată. Se plimbau agale. Şi alții hoinăreau ca şi ei, fără țintă, ascultând distrați muzica: perechi, dar şi persoane singure, bărbați şi femei, care trecuseră aproape toți de jumătatea vieții.

Atmosfera părea puțin ireală. Cazinoul alb, frumos luminat, era încărcat de muluri după moda de la 1900. Existau momente în care ai fi putut crede că timpul se oprise în loc, până când răsuna un claxon dinspre strada Georges Clemenceau.

— E şi ea aici, şopti doamna Maigret, făcând un semn din bărbie.

Devenise un joc. Căpătase obiceiul să urmărească privirea soțului ei şi ghicea când era surprins sau interesat. Ce altceva să fi făcut în fiecare zi ? Se plimbau cu pas nonşalant. Din când în când, se opreau, nu pentru că ar fi obosit, ci ca să privească un copac, o casă, un efect al luminii sau un chip.

Ar fi putut să jure că se aflau la Vichy de o veşnicie, deşi era abia a cincea zi. îşi făcuseră deja un program, pe care îl respectau cu minuțiozitate, ca şi cum asta ar fi fost impor-

tant, iar zilele cuprindeau câteva ritualuri pe care le îndeplineau cu cea mai mare seriozitate.

Oare Maigret chiar era serios ? Soția lui își punea deseori întrebarea, privindu-l pe furiș. Nu era același ca la Paris. Mergea mai agale și trăsăturile feței lui nu mai erau atât de marcate. De cele mai multe ori, zâmbetul lui vag exprima mulțumirea, firește, dar și un fel de ironie tristă.

— Poartă șalul alb...

Străbătând zilnic, la aceleași ore, aleile din parc și de pe malurile râului Allier, bulevardele cu platani, străzile înțesate de lume sau pustii, reperaseră câteva chipuri și siluete care făceau deja parte din universul lor.

Oare nu toți executau aceleași gesturi la aceleași ore ale zilei, și nu doar în jurul izvoarelor pentru a bea veșnicele paharele de apă?

Privirea lui Maigret remarcă pe cineva în mulțime și deveni mai pătrunzătoare. Soția lui observă imediat.

— Crezi că e văduvă?

Ar fi putut să-i spună doamna în mov sau, mai curând, în lila, pentru că purta întotdeauna ceva lila. Probabil că în seara asta întârziase și găsise loc doar în ultimele rânduri.

Cu o zi înainte oferise un spectacol neașteptat și emoționant. Soții Maigret trecuseră pe lângă chioșc încă de la opt seara, cu o oră înaintea concertului. Micile scaune galbene formau cercuri atât de regulate, încât păreau trasate cu compasul.

Toate erau libere, cu excepția unuia singur, în primul rând, unde stătea doamna în lila. Nu citea la lumina celui mai apropiat felinar. Nu tricota. Nu făcea nimic, era calmă. Cu spatele foarte drept și mâinile în poală, stătea nemișcată, privind drept înainte, ca o persoană distinsă.

Semăna cu o imagine dintr-o carte ilustrată. Purta o pălărie albă, în timp ce aproape toate femeile veneau acolo fără să poarte nimic pe cap. Șalul de pe umeri era și el alb,

vaporos, iar rochia avea acea nuanță lila la care femeia părea că ține foarte mult.

Avea o față prelungă, îngustă, şi buze subțiri.

— Probabil că e fată bătrână, nu crezi?

Maigret evita să se pronunțe. Nu era într-o anchetă, nu urmărea nici o pistă. Nimic nu-l obliga să observe oamenii şi să se străduiască să le descopere adevărata față.

Dar o făcea fără să vrea, din când în când, pentru că devenise im automatism. I se întâmpla să fie interesat uneori fără nici un motiv de un ins care se plimba, încercând să-i ghicească profesia, situația familială, genul de viață pe care o ducea când nu era la cură.

Nu era uşor. După câteva zile sau câteva ore, fiecare se integra în micul cerc... Cele mai multe priviri aveau aceeaşi seninătate plată, mai puțin ale celor grav bolnavi, pe care îi recunoşteai după corpul deformat, după mers, dar mai ales după un anumit amestec de teamă şi speranță. Doamna în lila făcea parte din ceea ce s-ar fi putut numi cercul de intimi al lui Maigret, al celor pe care îi remarcase de la început şi care îl intrigau.

Era greu să-i dai o vârstă. Putea să aibă la fel de bine patruzeci şi cinci sau cincizeci şi cinci de ani, pentru că anii trecuseră peste ea fără să lase urme precise.

Ghiceai la ea obişnuința de a păstra tăcerea, ca la călugărițe, obişnuința singurătății, poate chiar înclinația spre singurătate. Indiferent că mergea sau stătea jos ca acum, nu acorda nici o atenție trecătorilor sau celor de lângă ea, şi probabil că ar fi fost surprinsă dacă ar fi aflat că celebrul comisar Maigret se străduia, în afara oricărei obligații profesionale, să-i descopere personalitatea.

— Nu cred că a trăit vreodată cu un bărbat..., spuse el, în momentul când fanfara începea să cânte în chioşc.

Nici cu copii alături. Poate cu o persoană foarte în vârstă pe care trebuie s-o îngrijească, de exemplu o mamă bătrână?

În acest caz, probabil că nu era o infirmieră bună, pentru că îi lipseau suplețea, darul comunicării. Privirea doamnei în lila nu se oprea asupra oamenilor, alunecând peste dânşii fără să-i vadă, pentru că era ațintită de fapt spre interiorul ei. La ea, numai la ea se uita, şi probabil că asta îi procura o satisfacție tainică.

— Ne facem turul?

Nu se aflau acolo ca să asculte muzică. Traseul lor obişnuit trecea pur şi simplu în acel moment pe lângă chioşc, unde fanfara nici nu cânta de altfel în fiecare zi.

În unele seri, acea zonă a parcului era aproape pustie. O traversau, făceau la dreapta şi intrau pe aleea acoperită care se întindea de-a lungul unei străzi pline de firme luminoase. Erau acolo hoteluri, restaurante, magazine, un cinematograf... încă nu fuseseră la cinematograf Nu figura în programul lor.

Alții făceau acelaşi tur ca şi ei, mergând aproape la fel de agale, în timp ce alții îl făceau în sens invers. Unii o luau pe scurtătură ca să ajungă la teatrul cazinoului, deoarece erau în întârziere, şi întrezăreai câteva smoching-uri şi câteva rochii de seară...

Altundeva, aceşti oameni duceau o altă existență, în cartiere diferite din Paris, în oraşe de provincie sau la Bruxelles, Amsterdam, Roma ori Philadelphia.

Aparțineau anumitor medii, care aveau regulile, tabuurile şi formulele lor de recunoaştere. Unii erau bogați, alții, săraci. Erau şi unii foarte bolnavi, cărora cura nu făcea decât să le lungească suferința, precum şi alții cărora le permitea să-şi ducă boala mai uşor în restul anului.

Aici, toți erau deopotrivă. Pentru Maigret, povestea începuse cât se poate de banal, într-o seară pe când cinau la familia Pardon. Doamna Pardon gătise o rață în sânge, care îi reuşea de minune şi lui Maigret îi plăcea tare mult.

— Nu e bună ? se impacientase ea, văzând că Maigret luase doar câteva înghițituri.

Doctorul Pardon îşi privi deodată oaspetele cu un aer mai serios.

— Te doare ceva?

— Puțin. Nu-i nimic...

Medicul remarcase însă că prietenul lui se schimbase la față şi că pe frunte îi apăruseră broboane de sudoare.

La masă, nu insistase. Comisarul abia dacă îşi înmuiase buzele în pahar. La cafea, când să i se servească un armaniac vechi, refuzase.

— Nu în seara asta. îmi cer scuze...

Abia mai târziu, Pardon îl întrebase cu un glas murmurat:

— Nu vrei să mergem în cabinetul meu?

Maigret îl urmase fără tragere de inimă. De la o vreme, prevedea că se va întâmpla într-o bună zi, dar amâna mereu ziua aceea. Cabinetul medicului nu era nici mare, nici luxos. Pe birou, stetoscopul stătea lingă flacoane, tuburi cu unguente şi hârtii administrative, iar patul pe care bolnavii se întindeau părea că păstrează adâncitura lăsată de ultimul pacient.

— Ce-ai pățit, Maigret?

— Nu ştiu. Probabil că e din cauza vârstei.

— Cincizeci şi doi?

— Cincizeci şi trei. Am avut mult de muncă în ultima vreme, multe griji pe cap. Nu anchete senzaționale. Nimic pasionant, dimpotrivă... Pe de o parte, hârțogăria, pentru că vor să schimbe toată organizarea Poliției Judiciare. Pe de altă parte, epidemia asta de atacuri asupra tinerelor şi femeilor singure, cu sau fără viol. Presa face mult scandal şi n-am destui oameni ca să organizez patrulele necesare fără să dereglez tot serviciul...

— Ai o digestie proastă?

— Uneori... Mi se întâmplă, ca în seara asta, să am stomacul strâns, să simt dureri sau, mai curând, un fel de apăsare în piept şi în abdomen. Mă simt greoi, obosit.

— N-ai vrea să te consult?

Soția lui şi doamna Pardon probabil că ghiciseră, şi asta îl jena pe Maigret. Avea oroare de tot ce era legat mai mult sau mai puțin de boală.

Scoțându-şi cravata, haina, cămaşa şi bluza de corp, îşi amintea de una dintre ideile lui din adolescență. „Nu vreau să trăiesc", spunea el atunci, „cu pastile, ceaiuri, regim şi activitate redusă. Mai bine să mor tânăr decât să intru în starea de boală"...

Numea „stare de boală" acea parte a existenței în care îți asculți inima, eşti atent la stomac, la ficat sau la rinichi şi mergi mai mult sau mai puțin regulat la medic. Acum nu-şi mai dorea să moară de tânăr, dar amâna momentul intrării în boală.

— Şi pantalonii?

— Lasă-i puțin în jos...

Pardon îi luă tensiunea, îl ascultă cu stetoscopul, îi pipăi stomacul şi abdomenul, apăsând cu degetele în unele locuri.

— Te doare?

— Nu... Poate puțină sensibilitate... Nu, mai jos...

Ajunsese şi el ca toți ceilalți, nelinişstit, ruşinat de temerile sale şi neîndrăznind să-şi privească prietenul în față. Se îmbrăcă la loc cu stângăcie. Vocea lui Pardon nu se schimbase.

— De când n-ai mai luat concediu?

— Anul trecut am putut să fug o săptămână, pe urmă m-au chemat înapoi pentru că...

— Şi cu un an înainte?

— N-am ieşit din Paris...

— La viața pe care o duci, ar trebui să ai organele de cinci ori mai şubrezite decât sunt.

— Ficatul?

— A rezistat vitejeşte muncii pe care i-o impui. Sigur, e puțin mărit, dar nu enorm, şi şi-a păstrat elasticitatea.

— Şi ce nu merge cum trebuie?

— Nu e vorba de ceva anume. Cam totul... Eşti obosit, asta e clar, şi nu vei scăpa de această oboseală doar cu o săptămână de vacanță. Cum te simți dimineața când te trezeşti?

— Morocănos...

Asta îl făcu pe Pardon să râdă.

— Dormi bine ?

— Soția spune că mă agit şi că mi se întâmplă să vorbesc în somn.

— Nu-ți umpli pipa?

— Încerc să fumez mai puțin.

— De ce?

— Nu ştiu... încerc şi să beau mai puțin.

— Stai jos.

Pardon se aşează şi el şi, la birou, arăta a medic mai mult decât în sufragerie sau în salon.

— Ascultă-mă cu atenție. Nu eşti bolnav şi te bucuri de o sănătate excepțională, având în vedere vârsta şi activitatea ta. Asta să-ți intre bine în cap o dată pentru totdeauna. Nu mai da importanță când te jenează ceva ici şi colo sau unor dureri vagi, şi nu începe să urci scările cu precauție.

— De unde ştii?

— Dar tu, când interoghezi un suspect, de unde ştii?

Zâmbiră amândoi.

— Suntem la sfârşitul lui iunie. La Paris e caniculă. Aşa că vei pleca frumuşel în concediu, fără să spui unde eşti, dacă e posibil. în orice caz, fără să telefonezi zilnic la Poliția Judiciară.

— Asta se poate face, mormăi el. Căsuța noastră de la Meung-sur-Loire...

— Vei avea destul timp să te bucuri de ea la pensie. Anul ăsta am alt plan în ceea ce te priveşte... Ai fost vreodată la Vichy?

— N-am pus niciodată piciorul acolo, deşi m-am născut la mai puțin de cincizeci de kilometri distanță, lângă Moulins. Pe vremea aceea nu avea toată lumea automobil...

— Apropo, soția ta şi-a luat permisul?

— Chiar ne-am cumpărat şi o maşinuță!

— Cred că o cură la Vichy ți-ar face cel mai mare bine. O curățare serioasă a organismului.

Puțin lipsi să nu izbucnească în râs văzând expresia de pe fața comisarului.

— O cură?

— Câteva pahare de apă pe zi. Nu cred că medicul specialist îți va prescrie băi de nămol sau gazoase, mecanoterapie şi tot tacâmul. Nu eşti bolnav. Douăzeci şi una de zile de viață aşezată, fără griji...

— Fără bere, fără vin, fără mâncare gătită, fără...

— Câți ani te-ai bucurat de toate astea?

— Mi-am luat partea..., mărturisi el.

— Şi ai să ți-o mai iei, chiar dacă ceva mai mică. Ne-am înțeles?

Maigret se ridică şi răspunse, spre propria-i mirare, ca oricare pacient al lui Pardon:

— Ne-am înțeles.

— Când?

— Peste câteva zile, cel mult o săptămână, cât să-mi fac ordine în dosare.

— Sunt obligat să te trimit la unul dintre confrații mei de acolo care cunoaşte mai bine problema decât mine. Ştiu vreo cinci-şase. Ia să vedem... Rian e un băiat încă tânăr, care se poartă normal, fără emfază. îți dau adresa şi numărul lui de telefon. Îi voi scrie mâine ca să-l anunț.

— Mulțumesc, Pardon.

— Nu te-am bruscat prea tare?

— Ai lucrat cu blândețe.

Revenind în salon, îi adresă soției sale un zâmbet liniştitor, dar nu vorbiră despre boală în casa familiei Pardon.

Abia pe strada Popincourt, în timp ce mergeau la braț, Maigret murmură, ca şi cum ar fi fost vorba de un lucru fără importanță:

— Ne vom petrece vacanța la Vichy.

— Faci cura?

— Dacă tot mă duc! replică el ironic. Nu sunt bolnav. Ba chiar s-ar părea că sunt extraordinar de sănătos. De aceea sunt trimis să beau apă...

Simptomele nu apăruseră numai la vizita făcută soților Pardon. De un timp, avea impresia ciudată că toată lumea era mai tânără decât el, fie că era vorba de prefect sau de judecătorii de instrucție, de arestații preventiv pe care îi interoga sau, acum, de acest doctor Rian, blond şi afabil, care nu împlinise încă patruzeci de ani.

În fond, un puşti, cel mult un tânăr, totuşi grav şi sigur pe el, care avea în mai mică sau mai mare măsură să-i hotărască soarta. Gândul ăsta îl enerva şi totodată îl neliniştea, pentru că nu se simțea un om în vârstă, şi nici măcar unul care îmbătrânea.

Tinerețea nu-l împiedica pe doctorul Rian să locuiască într-o frumoasă reşedință particulară din cărămidă roz, pe bulevardul Statelor Unite, şi, chiar dacă decorul amintea puțin de moda de la 1900, era totuşi luxos, cu scări din marmură, covoare, mobile lustruite şi cameristă purtând bonetă cu broderii.

— Presupun că părinții nu mai trăiesc, nu? De ce boală a murit tatăl dumneavoastră?

Medicul nota răspunsurile pe o fişă, minuțios, cu un scris regulat de sergent-major.

— Mama ? Aveți frați ? Surori ? Boli în copilărie? Rujeolă? Scarlatină?

Scarlatină, nu; rujeolă, da, când era mic copil, iar mama lui încă trăia. Asta avea să-i rămână amintirea cea mai dragă, cea mai liniştitoare despre ea, pentru că o pierduse destul de curând.

— Ce sporturi ați practicat? Fără accidente? Faceți frecvent angine? Mare fumător, presupun?...

Tânărul doctor zâmbea, maliţios, ca să-i arate lui Maigret că îi cunoştea reputaţia.

— Nu se poate spune că duceți o viață sedentară...

— Depinde. Mi se întâmplă să-mi petrec toată ziua la birou timp de trei săptămâni sau o lună şi, brusc, să fiu apoi pe teren câteva zile la rând.

— Mese regulate?

— Nu...

— Țineți vreun regim?

Era obligat să mărturisească faptul că-i plăceau mâncărurile gătite la foc mic, tocănițele şi sosurile parfumate cu toate ierburile posibile.

— Nu doar amator de mâncăruri fine, ci şi mâncăcios, nu?

— Da, destul...

— Şi vinul ? O jumătate de litru, un litru pe zi?

— Da... Nu... Mai mult... La masă, de obicei, beau doar două-trei pahare. La birou, uneori, un pahar de bere, adus de la o braserie din vecinătate.

— Aperitiv?

— Destul de des, cu unul sau altul dintre colaboratorii mei.

La braseria Dauphine. Nu ca să se îmbete, ci pentru ambianță, pentru familiaritatea dintre clienți, pentru mirosul de bucătărie, de anason, de rachiu de cidru care ajunsese să impregneze pereții. De ce-i era ruşine deodată de toate astea în fața acelui tânăr atât de curat şi cu o locuință de invidiat?

— Pe scurt, fără excese în adevăratul sens al cuvântului.

Voia să fie cinstit.

— Depinde de ce numiți exces. Seara nu mă dau înapoi de la un păhărel-două de rachiu de porumbe, pe care cumnata mea ni-l trimite din Alsacia... Anchetele mă obligă

adesea să-mi petrec un anumit timp în cafenele sau baruri. E greu să vă explic... Dacă încep o anchetă cu un vinişor alb, de exemplu, pentru că mă aflu într-un bar şi acest vin e specialitatea casei, am tendința să continuu cu el...

— Cât pe zi?

Asta îi amintea de copilărie, de confesionalul din sat, mirosind a lemn vechi, mucegăit, şi de preotul care trăgea tutun pe nas.

— Mult?

— Ați spune probabil că mult...

— Durează mult timp?

— Uneori trei zile, alteori opt sau zece, dacă nu şi mai mult. Cum e norocul...

Aici nu i se făceau reproşuri, nu i se dădea să spună zeci de rugăciuni, dar ghicea ce gândea despre el medicul blond, aşezat în soare, la biroul lui frumos din acaju.

— Indigestii puternice? Acru în gură de la stomac, amețeli?

Da, amețeli. Nimic grav. Mai ales de câteva săptămâni, i se întâmpla să se simtă uneori într-un univers mai puțin stabil, care şi-ar fi pierdut din realitate. El însuşi se simțea şovăielnic, nesigur pe picioarele lui.

Nu era de ajuns ca să-l îngrijoreze de-a binelea, dar era ceva neplăcut. Noroc că totul dura doar câteva minute. Odată, îl apucase tocmai când voia să traverseze bulevardul Palatului şi aşteptase mai întâi să-şi revină.

— Înțeleg... înțeleg...

Ce înțelegea ? Că era bolnav ? Că fuma şi bea prea mult? Că, la vârsta lui, era timpul să țină regim?

Maigret nu se simțea copleşit. Zâmbea - acelaşi zâmbet pe care soția lui îl observase de când se aflau la Vichy. Părea că se ia singur peste picior, dar era totuşi puțin ursuz.

— Să mergem alături...

Tot tacâmul, de data asta! Ba chiar trebuise să urce şi să coboare timp de trei minute treptele unei scări pliante.

Tensiunea arterială în poziție culcat, şezând şi în picioare. Apoi radiografie.

— Respirați... Mai adânc... Nu mai respirați... Inspirați... Țineți aerul... Expirați...

Era hazliu şi neplăcut, dramatic şi burlesc. Poate că mai avea de trăit încă treizeci de ani, dar s-ar fi putut la fel de bine ca, peste câteva minute, să fie anunțat cu menajamente că viața lui de om sănătos, de om normal, se sfârşise şi că din acel moment avea să fie doar un invalid.

Toți trecuseră prin asta, toți cei întâlniți în parc, la izvoare, la umbra copacilor falnici, lângă apă, chiar şi cei care se bronzau pe plajă ori care jucau bile sau tenis pe celălalt mal al râului, sub umbrarele Clubului Sportiv.

— Domnişoară Jeanne...

— Da, domnule.

Infirmiera ştia ce trebuie să aducă. Totul făcea parte dintr-o rutină asemănătoare celei pe care urmau să o adopte şi soții Maigret.

Mai întâi micul aparat menit să-i înțepe vârful degetului şi să recolteze picături de sânge, distribuite apoi în diferite eprubete.

— Relaxați-vă. Strângeți un moment pumnul.

Un ac îi înțepa vena brațului.

— Desfaceți pumnul.

Nu era prima dată când i se lua sânge, dar i se părea că acum totul avea un fel de solemnitate.

— Mulțumesc. Puteți să vă îmbrăcați.

Puțin mai târziu, se afla din nou în biroul cu

pereții acoperiți de cărți şi de reviste medicale legate pe ani.

— Nu cred că în cazul dumneavoastră ar fi necesar un tratament sever. Ne revedem poimâine la aceeaşi oră, când voi avea rezultatul analizelor.

Până atunci, vă voi prescrie un regim. Presupun că staţi la hotel? Va fi de ajuns să daţi această hârtie hotelierului. Are să ştie ce trebuie făcut.

O listă tipărită conţinând, pe o coloană, ce avea voie să mănânce, iar pe alta, ce nu avea voie. Pe verso erau chiar şi exemple de meniuri.

— Nu ştiu dacă aveţi cunoştinţă de acţiunea curativă a diferitelor izvoare. în privinţa asta, doi confraţi de-ai mei au scris o mică lucrare, foarte bine făcută, dar cred că e epuizată... Mai întâi, vom încerca să alternăm apa a două izvoare - Chomel şi Grande Grille -, amândouă aflate în parc.

Amândoi erau serioşi. Lui Maigret nu-i venea nici să dea din umeri, nici să râdă în timp ce doctorul scria într-un blocnotes.

— Aveţi obiceiul să vă treziţi devreme şi să luaţi micul dejun?... înţeleg... Aţi venit cu soţia?... în acest caz, n-am să vă trimit în oraş cu stomacul gol. Să vedem... începeţi, dimineaţa, pe la zece şi jumătate, la Grande Grille. Veţi găsi scaune să vă odihniţi şi, dacă plouă, o incintă mare cu pereţii din sticlă. De trei ori, la intervale de o jumătate de oră, veţi bea câte un pahar cu apă, cât mai caldă posibil... După-amiaza, pe la cinci, veţi face la fel la izvorul Chomel. Să nu vă miraţi dacă, a doua zi, vă veţi simţi puţin ostenit.

E un efect temporar al curei. De altfel, atunci ne şi revedem...

Toate astea erau deja departe. Atunci era doar un novice care confunda izvoarele între ele. Acum însă urma temeinic cura, ca miile, zecile de mii de bărbaţi şi de femei pe care îi întâlnea de dimineaţa până seara.

La anumite ore, toate scaunele galbene din parc erau ocupate, cum se întâmpla seara în jurul chioşcului unde cânta muzica, fiecare bărbat şi femeie aşteptând momentul când trebuiau să se ducă să-şi bea a doua, a treia sau a patra doză.

Ca şi ceilalți, îşi cumpărase un pahar gradat, iar doamna Maigret insistase să aibă şi ea unul.

— Doar n-ai să urmezi şi tu cura?

— De ce nu? Ce risc? Am citit în pliante că apele slăbesc...

Paharele erau acoperite cu o îmbrăcăminte din pai împletită, iar doamna Maigret le purta pe amândouă agățate de-a curmezişul pieptului, aşa cum poartă turiştii binoclul.

Nu se mai plimbaseră niciodată atât de mult amândoi. De la nouă dimineața erau afară şi, exceptându-i pe comisionari, erau aproape singuri pe străzile liniştite din cartierul unde locuiau, Quartier de France, nu departe de Izvorul Celestinilor.

La câteva minute de hotel se găsea un parc pentru copii, cu o piscină nu prea adâncă, balansoare, jocuri de tot felul şi chiar un teatru de marionete mai mare decât cel de pe Champs-Elysees.

— Aveți biletul, domnule ?

Plătiseră fiecare un franc, intraseră în umbra copacilor, unde se zbenguiau copii aproape goi, iar a doua zi reveniseră.

— Dacă luați douăzeci de bilete, vă costă mai ieftin...

Nu îndrăzni. Ar fi fost prea premeditat. Trecuseră pe acolo din întâmplare. Şi doar din obişnuință, din lipsă de altceva, reveneau în fiecare zi la aceeaşi oră.

Apoi se opreau în locul rezervat jucătorilor de bile, iar Maigret urmărea cu un aer grav două-trei partide, regăsindu-l sub un copac pe acelaşi bărbat înalt şi slab care avea doar un braț, dar era cel mai bun jucător.

Într-o altă echipă, de unde răsuna accentul meridional, un bărbat cu tenul trandafiriu şi părul foarte alb, îmbrăcat elegant, juca cu demnitate, iar ceilalți îi spuneau „senatorul".

Puțin mai departe începea plaja, cu baraca polițiştilor de la CRS[1] şi baloanele plutitoare care delimitau spațiul pentru scăldat; şi aici regăseau aceiaşi oameni sub aceleaşi umbrele de soare.

— Nu te plictiseşti ? îl întrebase ea a doua zi.

— De ce? făcuse el, mirat.

Pentru că nu se plictisea. Adopta treptat un alt ritm, alte obiceiuri. Astfel, observă cu uimire că umplea maşinal o pipă când ajungea la podul Bellerive. Acolo îşi fuma pipa de la Yacht Club, unde, de pe mal, priveau tineri şi tinere care făceau schi nautic.

— Nu crezi că-i un sport periculos?

— De ce?

În sfârşit, parcul, paharele cu apă, umplute la izvor de o angajată şi băute de fiecare cu înghițituri mici. Apa era caldă şi sărată. La izvorul Chomel, apa avea un gust puternic de sulf, iar Maigret se grăbea să-şi aprindă din nou pipa.

Doamna Maigret era mirată când îl vedea atât de docil, de calm, şi uneori îşi făcea griji din cauza asta.

Atunci descoperise că soțul ei făcea într-un fel pe detectivul. Observa oamenii, parcă fără să vrea, reținea mici detalii, îi clasa pe categorii. De exemplu, la hotelul unde stăteau, Berezina, gen pensiune de familie, putea deja să-i deosebească, după regim, pe hepatici de diabetici.

Se străduia să ghicească povestea fiecăruia, să şi-i imagineze în viața lor normală şi, uneori,

O îndemna şi pe soția lui să ia parte la această distracție.

Cei doi pe care îi numea „caraghioşii" îl fascinau ; bărbatul grăsuț, parcă tot timpul pe punctul de a veni să dea mâna cu el, şi soțioara lui care semăna cu o bomboană. Cu

[1] CRS (Compagnies Republicaines de Securile), element civil ai forței publice, formând rezerva generală a Poliției Naționale (n.t.).

ce se ocupau în viața de zi cu zi? îl recunoscuseră oare pe comisar după fotografia din ziare?

Aici prea puțini îl recunoșteau, mult mai puțini decât la Paris. E adevărat că soția îl îndemnase să-şi cumpere o haină subțire, aproape albă, din mohair, aşa cum purtau, vara, bărbații mai în vârstă pe vremea când era el copil.

Dar şi aşa, probabil că nimeni nu s-ar fi gândit la dânsul. Era sigur că cei care se încruntau văzându-l sau întorceau capul îşi spuneau: „Ia uite! Ai zice că e Maigret!"

Dar nu credeau că e Maigret. De altfel, nici nu prea mai era!

Celălalt personaj fascinant... Doamna în lila... Urma şi ea cura, dar numai la Grande Grille, unde o vedeau în fiecare dimineață. Avea acolo locul ei, puțin mai la distanță de ceilalți, lângă chioşcul de ziare. Bea câte o singură înghițitură, apoi, după ce-şi clătea şi ştergea paharul, îl punea cu grijă în îmbrăcămintea de pai, mereu demnă si distantă...

O salutau trei-patru persoane. Soții Maigret n-o vedeau după-amiaza. Făcea oare hidroterapie? îi recomandase medicul să stea în pat?

— Viteza de sedimentare perfectă, îl anunțase doctorul Rian. Media orară: 6 mm. Colesterolul puțin cam mare, dar în limitele acceptabile. Ureea, normală. Fier seric în cantitate destul de mică, ceea ce nu are nimic îngrijorător. Acidul uric, nici el. V-am interzis vânatul, măruntaiele, crustaceele... în privința examenului hematologic, acesta este excelent, hemoglobina 98... Nu aveți nevoie decât de o curățare serioasă a organismului. Nu simțiți o greutate, dureri de cap? În zilele următoare, vom continua deci acelaşi regim. Vă aştept din nou sâmbătă...

În seara aceea, seara muzicii din chioşc, nu o văzură pe doamna în lila întorcându-se acasă, pentru că nu stăteau niciodată până la sfârşitul concertului, ci se întorceau repede în Quartier de France, cu străzile pustii şi fațadele

proaspăt văruite, la hotelul Berezina, a cărui uşă dublă era străjuită de doi arbuşti în hârdaie.

Dormeau într-un pat din metal şi toată mobila data de la începutul secolului, ca şi cada cu picioare şi robinetele în formă de gât de lebădă.

Hotelul era bine ținut, liniştit, mai puțin atunci când fiul soților Gagnaire, care stăteau la primul etaj, se juca singur de-a indianul în grădină.

Toată lumea dormea.

Ziua a cincea? A şasea? Cea mai derutată, dimineața, era doamna Maigret, pentru că nu mai trebuia să prepare cafeaua. La şapte, li se aducea micul dejun pe o tavă, cu cornuri proaspete şi ziarul de la Clermont-Ferrand, care consacra două pagini ştirilor din Vichy.

Maigret luase obiceiul să le citească de la primul până la ultimul rând, astfel încât era la curent cu toate evenimentele locale. Citea chiar şi anunțurile mortuare şi mica publicitate.

— Vilă trei camere, baie, tot confortul, stare excelentă, vedere liberă spre...

— Vrei să cumperi o vilă?

— Nu, dar e interesant. Mă întreb dacă cei care vin în mod obişnuit la cură țin neapărat să aibă o vilă a lor, unde să petreacă o lună pe an, ori dacă cei ieşiți la pensie, de la Paris sau din alte părți, vor să...

Se îmbrăcau pe rând, iar patronul îi saluta de fiecare dată la capătul de jos al scării, acoperită cu un covor roşu prins cu vergele de aramă. Patronul nu era din zonă, ci din Montelimar, şi asta se vedea după accent.

Apoi îşi omorau timpul: parcul copiilor, jucătorii de bile...

— Apropo, am văzut că în fiecare miercuri şi sâmbătă e mare târg. Am putea să mergem şi noi.

întotdeauna îi plăcuseră târgurile, parfumul legumelor şi fructelor, spectacolul ciozvârtelor de vită, al peştilor, al homarilor încă vii...

— Rian mi-a recomandat să merg pe jos cinci kilometri zilnic.

Tonul era ironic.

— Nu bănuieşte că mergem în medie cincisprezece !

— Crezi?

— Calculează. Mergem minimum cinci ore. Chiar dacă nu în pas alergător, tot facem trei-patru kilometri pe oră.

— Nu mi-aş fi. închipuit...

Paharul cu apă. Scaunul galben şi citirea ziarelor de la Paris care tocmai sosiseră. Prânzul în sala de mese toată în alb, unde, pe unele mese, se vedea o sticlă de vin începută, cu o etichetă pe care scria numele clientului. Soții Maigret nu aveau.

— Ți-a interzis să bei vin?

— Nu categoric. Dar, cât stau aici...

Doamnei Maigret nu-i venea să creadă că devenise un adept conştiincios al curei şi îşi mai păstra şi buna dispoziție.

O scurtă siestă, apoi programul obişnuit, în cealaltă parte a oraşului de data aceasta, străzile comerciale, magazinele, mulțimea în care se pierdeau mereu unul de altul pe trotuar.

— Ai remarcat ce mulți pedichiurişti şi ortopezi sunt aici?

— Dacă toți merg pe jos la fel de mult ca noi!

În seara aceea nu era concert în chioşc, ci în grădina de la Grand Casino. Instrumentele cu corzi luaseră locul celor de suflat şi muzica era mai serioasă, ca şi fețele celor care o ascultau.

Nu o zăriră pe doamna în lila. Nu o întâlniră nici pe aleile parcului, unde trecură însă pe lângă cei doi caraghioşi. Erau îmbrăcați mai îngrijit ca de obicei şi se grăbeau spre teatrul cazinoului, unde se juca o comedie.

Patul de metal... Timpul trecea cu o viteză surprinzătoare când nu aveau nimic de făcut. Cornurile, cafeaua, bucățe-

lele de zahăr împachetate în hârtie impermeabilă, ziarul de la Clermont-Ferrand...

Maigret, în fotoliu, lângă fereastră, îşi fuma prima pipă, îmbrăcat în pijama, bând cafeaua cât putea de încet.

Când îi auzi exclamaţia, doamna Maigret ieşi imediat din baie, în capot cu flori albastre şi cu periuţa de dinţi în mână.

— Ce s-a întâmplat?

— Uite...

Pe prima pagină consacrată oraşului Vichy, fotografia doamnei în lila. Era probabil mai tânără cu câţiva ani şi se vedea că făcuse un efort să zâmbească.

— Ce-a păţit?

— A fost asasinată.

— Astă noapte ?

— Dacă s-ar fi întâmplat astă noapte, ştirea n-ar fi putut să apară în ziarul de azi-dimineaţă. Cu o noapte înainte...

— Dar am văzut-o la chioşc...

— Da, pe la ora nouă. S-a întors acasă, la două străzi de-aici, pe strada Bourbonnais. Nu bănuiam că eram aproape vecini. A avut timp să-şi scoată şalul, pălăria, să intre în salon, în stânga coridorului...

— Cu ce-a fost ucisă?

— A fost sugrumată. Ieri-dimineaţă, locatarii s-au mirat că nu aud zgomot la parter şi...

— Nu venise la cură?

— Locuieşte tot timpul la Vichy. E proprietara casei şi închiriază camerele de la primul etaj.

Maigret nu se ridicase din fotoliu, iar soţia lui ştia ce efort făcea ca să rămână aşezat.

— Crezi că mobilul crimei a fost jaful?

— Asasinul a scotocit peste tot, dar se pare că n-a luat nimic. S-au găsit câteva bijuterii şi nişte bani într-un sertar care a fost totuşi deschis.

— N-a fost...

— Violată? Nu.

Se uită tăcut spre fereastră.

— Ştii cine conduce ancheta?

— De unde să ştiu?

— Lecceur, care a fost unul dintre inspectorii mei şi acum e şeful Poliţiei Judiciare din Clermont-Ferrand. E aici... Nu bănuieşte că sunt şi eu...

— Vrei să-i faci o vizită ?

Maigret nu răspunse imediat.

Capitolul 2

Maigret nu răspunsese la întrebarea soției sale nici la nouă fără cinci minute. Ai fi zis că avea ambiția să se comporte exact ca în celelalte dimineți, urmând programul de la Vichy fără nici cea mai mică abatere.

Citise ziarul până la capăt, terminându-şi cafeaua, se bărbierise şi făcuse un duş, ascultând, ca de obicei, ştirile de la radio. La nouă fără cinci era gata şi coborau amândoi scara cu covor roşu şi vergele de aramă.

Patronul, în haină albă şi cu boneta de bucătar pe cap, îi aştepta pe coridor.

— Ați văzut, domnule Maigret, cât de bine sunteți tratat la Vichy ? Vi s-a oferit şi o crimă!

Comisarul reuşi să schițeze un zâmbet.

— Sper că o să vă ocupați de elucidarea cazului ?

— Nu s-a întâmplat la Paris, aşa că nu e de competența mea...

Doamna Maigret trăgea cu ochiul la dânsul. Credea că n-o vede, dar el îşi dădea seama. în loc

să meargă pe strada Auvergne, în direcția râului Allier şi a parcului copiilor, o luase la dreapta, cu un aer nevinovat.

Sigur, li se mai întâmpla să schimbe itinerarul, dar numai la întoarcerea din oraş. Doamna Maigret era de fiecare dată uimită de simțul de orientare al soțului ei. Nu se uitase pe nici o hartă. Părea că merge la întâmplare, intra pe străduțe care dădeau impresia că îl îndepărtează de țintă, iar ea tresărea când recunoştea brusc fațada hotelului, cu cei doi arbuşti în hârdaiele vopsite în verde.

De data aceasta, făcu din nou la dreapta, apoi iar şi, pe un trotuar, se vedeau adunaţi vreo cincisprezece curioşi care se uitau de cealaltă parte a şoselei.

În ochii doamnei Maigret se aprinse o luminiţă. Comisarul păru că ezită, schimbă trotuarul, apoi se opri să-şi curețe pipa, lovindu-o de tocul pantofului, şi să-şi umple alta. Soţia lui avea impresia că era un copil mare şi, în acele momente, se simţea copleşită de tandreţe.

În interiorul lui se dădea o luptă. În sfârşit, ca şi cum n-ar fi ştiut unde se află, intră în grupul de curioşi şi se uită şi el la casa de vizavi, în faţa căreia staţiona o maşină, nu departe de un membru CRS care stătea de pază.

Casa era cochetă, ca majoritatea caselor de pe stradă. Faţada fusese nu demult zugrăvită într-un alb cu nuanţe roz, iar obloanele şi balconul erau de un verde pal.

Pe o placă de marmură se putea citi, scris cu litere fanteziste: Stânjeneii.

Doamna Maigret intuia mica dramă ce se desfăşură în sufletul lui. Comisarul nu voise să se ducă la sediul poliţiei, iar acum nu voia să treacă strada, să-i spună membrului CRS cine era şi să intre în casă.

Pe cer nu se vedea nici un nor. Strada era curată, aerul era proaspăt, străveziu, şi parcă te îndemna la voioşie. Puţin mai departe, o femeie bătea covoarele la fereastră, uitându-se la curioşi cu un aer compătimitor. Dar, în ajun, când fusese descoperită crima şi poliţia sosise în forţă, şi ea se numărase printre vecinii care ieşiseră să privească faţada, deşi o cunoştea de ani de zile!

Unii făceau comentarii.

— Se pare că e vorba de o crimă pasională...

— Haida-de! Avea aproape cincizeci de ani...

La primul etaj, în spatele geamului, se zărea

faţa unei persoane cu păr negru şi nas ascuţit, iar uneori, în planul secund, se ghicea silueta unui bărbat încă tânăr.

Uşa era albă. Pe stradă trecea maşina lăptarului, care se oprea aproape în faţa fiecărei case. Comisionarul se apropie de uşa albă, cu o sticlă de lapte în mână. Poliţistul de la CRS îi spuse ceva — probabil că nu mai avea rost să facă livrarea dar lăptarul dădu din umeri şi lăsă totuşi sticla.

Oare avea să observe cineva că Maigret... Nu putea să stea acolo la infinit.

În momentul în care voia să plece, în uşă apăru un tânăr înalt cu părul ciufulit, care traversă strada şi veni drept spre comisar.

— Comisarul divizionar ar dori să vă vadă.

Soţia lui reuşi să-şi reţină zâmbetul.

— Unde să te aştept? întrebă ea.

— La locul nostru obişnuit, în faţa izvorului.

Fusese văzut pe fereastră? Traversă demn

strada, străduindu-se să aibă o expresie morocănoasă. Pe coridor era răcoare şi în dreapta se afla un cuier din bambus, unde erau agăţate două pălării. O agăţă şi pe a lui, o pălărie de pai, pe care soţia îl făcuse să o cumpere în acelaşi timp cu haina de mohair şi de care îi era puţin ruşine.

— Intraţi, şefule...

O voce veselă, familiară, o faţă şi o siluetă pe care Maigret le recunoscu imediat.

— Lecoeur!

Nu se mai văzuseră de cincisprezece ani, de când Deşire Lecceur, pe atunci inspector, încă făcea parte din echipa lui Maigret de la Poliţia Judiciară.

— Ei da, şefule, aşa îmbătrâneşte omul, face burtă şi înaintează în grad! Am ajuns comisar divizionar la Clermont-Ferrand, aşa că trebuie să mă ocup de cazul ăsta nesuferit. Intraţi!

Îl invită într-un salonaş de un albastru fumuriu şi se aşeză la masa plină de hârtii care îi servea drept birou provizoriu.

Maigret luă loc, cu grijă, într-un fotoliu fragil imitație Louis XVI; probabil avea o privire întrebătoare, pentru că Lecoeur se grăbi să-i spună:

— Poate vă întrebați de unde am ştiut că sunteți aici? Mai întâi, Moinet, pe care n-ați avut ocazia să-l cunoaşteți şi care comandă poliția din Vichy, v-a văzut numele în fişele de la hotel. Bineînțeles că n-a îndrăznit să vă deranjeze, dar oamenii lui vă văd trecând în fiecare zi. Se pare chiar că polițiştii de la supravegherea plajelor se întreabă când o să vă hotărâți să jucați o partidă de bile. În fiecare dimineață păreți tot mai pasionat de joc, astfel încât...

— Ai sosit ieri?

— Da, de la Clermont-Ferrand, împreună cu doi dintre oamenii mei, printre care tânărul Dicelle, cel care v-a adus din stradă. Nu ştiam dacă să vă chem sau nu. Mi-am zis că ați venit la cură, nu ca să ne dați o mână de ajutor. De altfel, ştiam că, dacă acest caz v-ar interesa, ați...

Maigret chiar că devenea morocănos.

— Crima a avut ca mobil jaful ? mormăi el.

— Nici vorbă.

— O crimă pasională?

— Puțin probabil. Spun asta, dar, după douăzeci şi patru de ore, nu ştiu cu mult mai mult decât ieri-dimineață când am sosit.

Scotoci printre hârtii.

— Numele victimei este Helene Lange. Avea patruzeci şi opt de ani şi s-a născut la Marsilly, la vreo zece kilometri de La Rochelle. Am telefonat la primăria din Marsilly şi am aflat că mama ei, care rămăsese văduvă de tânără, a ținut mult timp o mică mercerie în Piața Bisericii. Avea două fete, iar Helene, cea mare, a făcut în La Rochelle cursuri de stenodactilografie. Apoi, a lucrat un timp la biroul unui armator, după care a plecat la Paris şi i s-a pierdut urma... N-a cerut niciodată copie după actul de naştere, ceea ce lasă să se presupună că nu s-a căsătorit. De altfel, pe car-

tea ei de identitate scrie „necăsătorită". Avea o soră mai mică cu şase-şapte ani, care a fost manichiuristă în La Rochelle. Ca şi sora ei, mezina a plecat la Paris şi s-a întors în ținutul natal după vreo zece ani. Probabil că a adunat ceva bani, pentru că a putut să cumpere, în Piața Armelor, un salon de coafură, pe care îl are şi acum. Am încercat să-i telefonez...

Mi-a răspuns o angajată care îi ține locul, pentru că e plecată în vacanță în Baleare. I-am telegrafiat la hotel şi i-am cerut să se întoarcă de urgență. O aştept să sosească astăzi... Această soră, Francine, nu e nici ea căsătorită. Mama lor a murit acum opt ani. Nu se cunosc alte rude...

Fără ca Maigret să vrea, fața lui căpătase o expresie profesională. Ai fi zis că el conducea ancheta şi că unul dintre colaboratori îi dădea raportul în biroul lui.

Îi lipseau doar pipele din față, pe care obişnuia să le învârtă şi să le sucească între degete în asemenea împrejurări, Sena care se vedea pe fereastră şi fotoliul solid cu spetează ca să-şi poată sprijini spatele.

În timp ce Lecceur vorbea, remarcase două-trei detalii, îndeosebi faptul că, în acel salon care servea drept cameră de zi, erau doar fotografii cu Helene Lange. Pe un sipet, putea fi văzută într-o fotografie de pe la cinci-şase ani, într-o rochie prea lungă pentru ea şi cu două codițe subțiri împletite, de o parte şi de alta a feței.

Pe perete, o fotografie mai mare, făcută de un profesionist, o arăta la vreo douăzeci de ani, într-o poză romantică, cu privirea pierdută.

În a treia, stătea în picioare pe malul mării. Nu era în costum de baie, ci purta o rochie albă, pe care briza o făcea să fluture spre stânga, şi îşi ținea cu amândouă mâinile pălăria deschisă la culoare cu boruri largi.

— Ştii când şi cum a fost comisă crima?

— Evenimentele sunt greu de reconstituit. Lucrăm la asta de ieri-dimineață, dar n-am avansat prea mult... Alaltă-

ieri, deci luni seară, Helene Lange a luat masa singură la ea în bucătărie. A spălat vasele, pentru că n-am găsit nici o farfurie murdară, s-a îmbrăcat şi a ieşit, după ce a stins toate luminile. Dacă vă interesează, a mâncat două ouă fierte. Purta o rochie mov, un şal de lână şi o pălărie albe.

Maigret ezită, dar până la urmă nu rezistă şi spuse:

— Ştiu...

— Aţi şi făcut cercetări?

— Nu, dar luni seară am zărit-o stând în faţa chioşcului unde fanfara dădea un concert.

— Nu ştiţi când a părăsit parcul?

— Am plecat, împreună cu soţia mea, înainte de nouă şi jumătate să ne facem plimbarea obişnuită.

— Era singură?

— Întotdeauna era singură.

Lecoeur nu încerca să-şi ascundă uimirea.

— Aţi remarcat-o şi alteori ?

Maigret, puţin mai luminat la faţă, dădu din cap afirmativ.

— De ce?

— Aici, oamenii îşi petrec timpul plimbându-se şi, fără să vrea, se uită unii la alţii. Întâlnindu-se la aceleaşi ore în aceleaşi locuri...

— V-aţi făcut vreo idee?

— Despre ce?

— Despre ce fel de femeie era?

— Cu siguranţă nu era o femeie banală, asta e tot ce ştiu.

— Bun... Mai departe. Două dintre cele trei camere de la etaj sunt închiriate. Prima e ocupată de un inginer din Grenoble, un anume Maleski, şi de soţia lui. Au ieşit şi ei la câteva minute după domnişoara Lange, ca să meargă la cinematograf, şi s-au întors abia la unsprezece şi jumătate. Toate obloanele casei erau închise, ca de obicei, dar printre fantele celor de la parter se zărea lumină. Când au ajuns pe

coridor, au văzut lumină sub uşa salonului şi sub cea de la dormitorul domnişoarei Lange, care se află în dreapta.

— N-au auzit nimic?

— Maleski n-a auzit nimic. Soţia lui, deşi cu multe ezitări, a pomenit de un zvon de voci. S-au culcat aproape imediat şi nimic nu i-a trezit până a doua zi dimineaţă... Celălalt locatar este doamna Vireveau, o văduvă, care locuieşte pe strada Lamarck, la Paris. E o persoană impozantă, în vârstă de vreo şaizeci de ani; vine în fiecare an la Vichy să mai scape de câteva kilograme. E prima dată când închiriază o cameră la domnişoara Lange. Anii trecuţi a stat la hotel. Se pare că a cunoscut un alt gen de viaţă, că soţul ei era un om bogat, dar prea cheltuitor, care a lăsat-o într-o situaţie dificilă. Pe scurt, e plină de bijuterii false şi vorbeşte ca în piesele de teatru proaste... A ieşit din casă la nouă. N-a văzut pe nimeni şi când a plecat ea nu mai era nici o lumină aprinsă.

— Fiecare locatar are cheia lui?

— Da. Văduva Vireveau s-a dus la clubul de bridge de la Carlton, de unde a plecat cu puţin înainte de miezul nopţii. S-a întors pe jos, ca de obicei. N-are maşină. Soţii Maleski au o maşină mică, dar o folosesc rareori cât stau la Vichy. O ţin într-un garaj din cartier.

— Lumina era aprinsă?

— Staţi puţin, şefule. Bineînţeles, n-am putut să-i pun întrebări doamnei Vireveau decât după descoperirea crimei şi când întreaga stradă era agitată. Nu ştiu dacă are tot atâta imaginaţie cât gust pentru bijuteriile false, dar pretinde că, atunci când a ajuns la colţul străzii, adică la intersecţia bulevardului La Salle cu strada Bourbonnais, aproape că s-a ciocnit de un bărbat. Nu putuse să o vadă apropiindu-se, iar văduva jură că individul a tresărit, apoi a dus mâna la faţă, ca şi cum n-ar fi vrut să fie recunoscut.

— Dar ea l-a recunoscut totuşi!

— Nu. Spune că l-ar recunoaşte însă dacă ar fi adus în faţa ei. Era foarte înalt, foarte solid. Cu un piept enorm de gorilă, după cum spune ea. Mergea repede, aplecat în faţă. I-a fost teamă, totuşi a întors capul şi l-a văzut cum se îndrepta în mare grabă spre oraş.

— Ce vârstă avea bărbatul?

— Nu era tânăr. Nici bătrân. Foarte puternic. Înspăimântător... Văduva aproape că a luat-o la fugă, şi nu s-a liniştit decât după ce a ajuns acasă.

— Se mai vedea lumină la parter?

— Nu, dacă dăm crezare spuselor ei. N-a auzit nimic. înainte de culcare, fiind foarte tulburată, a luat o lingură de alcool de mentă cu o bucăţică de zahăr.

— Cine a descoperit crima?

— Ajung imediat şi la asta, şefule. Domnişoara Lange voia să închirieze camere unor persoane respectabile, dar nu le asigura şi masa. Nici nu le permitea să gătească şi nu tolera nici măcar un reşou cu spirt pentru cafeaua de dimineaţă. Ieri, pe la opt, doamna Maleski a coborât cu termosul să ia cafea, cum face zilnic, de la un bar din apropiere şi să cumpere cornuri. N-a remarcat nimic deosebit. Nici la întoarcere. Dar a surprins-o faptul că nu a auzit zgomot, mai ales a doua oară, pentru că domnişoara Lange se trezea dis-de-dimineaţă şi o auzeau trecând dintr-o cameră în alta. „Mă întreb dacă nu cumva e bolnavă", i-a spus ea soţului, în timp ce mâncau. Pentru că proprietara se plângea mereu că nu se simte bine. La nouă, soţii au coborât, în timp ce doamna Vireveau era încă în camera ei, şi, pe coridor, au dat peste Charlotte, care era uluită...

— Charlotte?

— O menajeră tânără pe care domnişoara Lange o angajase să facă ordine în camere în fiecare zi, de la nouă dimineaţa până la amiază. Vine cu bicicleta dintr-un sat aflat la vreo zece kilometri şi e cam prostuţă. „Toate uşile sunt încuiate", le-a spus ea soţilor Maleski. De obicei, când sosea,

uşile şi ferestrele de la parter erau deschise, pentru că domnişoara Lange spunea tot timpul că n-avea aer. „N-ai cheia?" „Nu. Dacă nu-i aici, mai bine plec..." Maleski a încercat să deschidă cu cheia de la camera lui, n-a reuşit şi, în cele din urmă, a sunat la poliție, de la acelaşi bar de unde soția lui se ducea să ia cafea.

Cam asta e tot. Locotenentul de poliție din Vichy a sosit curând cu un lăcătuş. Cheia de la uşa salonului lipsea. Celelalte uşi - de la bucătărie şi de la dormitor - erau încuiate pe dinăuntru, cu cheia în broască. în acest salon, exact aici, pe marginea covorului, Helene Lange zăcea chircită, şi nu arăta deloc frumos, pentru că fusese sugrumată. încă avea pe ea rochia mov, dar îşi scosese şalul şi pălăria, care au fost găsite în cuierul de pe coridor. Sertarele mobilelor erau deschise şi pe podea erau răspândite hârtii şi cutii de carton.

— Viol?

— Nici măcar tentativă. Şi nici nu s-a furat nimic, după câte ştim. Relatarea apărută în dimineața asta în La Tribune e destul de exactă.

Într-un sertar, am găsit cinci bancnote de o sută de franci. Asasinul a scotocit în poşeta victimei şi conținutul a fost împrăştiat pe jos, inclusiv patru sute de franci în bancnote de zece şi de douăzeci, mărunțiş şi un abonament la teatrul de la Grand Casino...

— Victima a cumpărat casa de mult timp?

— De nouă ani. Atunci venea de la Nisa, unde a locuit un timp.

— Lucra acolo?

— Nu. Avea o locuință destul de modestă, pe lângă bulevardul Albert I, şi părea că trăieşte din rente.

— Călătorea?

— Ieşiri de două-trei zile, aproape în fiecare lună.

— Se ştie unde se ducea?

— Nu scotea o vorbă despre aceste călătorii.

— Şi aici?

— În primii doi ani, n-a închiriat la nimeni. Apoi, a scos trei camere la închiriat în timpul sezonului - camera albă, camera roz şi camera albastră! -, dar nu toate trei erau ocupate. Ca acum. Camera albastră nu-i închiriată.

Maigret mai făcu o observaţie. Nu vedea în jur nici o pată de verde, nici un bibelou de această culoare, nici o pernă, nici un ornament.

— Era superstiţioasă?

— De unde ştiţi ? într-o zi, s-a supărat pentru că doamna Maleski adusese un buchet de garoafe şi i-a spus că nu vrea acele flori afurisite în casa ei. De asemenea, i-a atras atenţia doamnei Vireveau că, purtând o rochie verde, făcea o imprudenţă care o va costa cu siguranţă mult.

— Primea vizite?

— După spusele vecinilor, niciodată.

— Corespondenţă?

— Din când în când, o scrisoare din La Rochelle. Factorul poştal ne-a spus că mai primea pliante şi facturi de la câteva magazine din Vichy.

— Avea cont în bancă?

— La Credit Lyonnais, din colţul străzii Georges Clemenceau.

— Şi ai fost acolo, nu-i aşa?

— Depunea bani în mod regulat, în jur de cinci mii de franci lunar, nu întotdeauna la aceeaşi dată.

— Numerar?

— Da. În timpul sezonului, depunerile erau mai mari, datorită locatarilor care îi plăteau chiria.

— Semna şi cecuri?

— Pentru furnizori, aproape toţi din Vichy sau Moulins, unde se ducea din când în când. Uneori, plătea cu cecuri obiecte pe care le comanda la Paris, după catalog. Veţi găsi un teanc de cataloage în colţul de colo.

Lecoeur îl observa pe comisar, pe care haina aproape albă îl făcea foarte diferit de omul pe care îl întâlneai la sediul parizian al Poliției Judiciare.

— Ce părere aveți, şefule?

— Trebuie să plec... Mă aşteaptă soția.

— Şi primul pahar cu apă!

— Şi pe asta o ştie poliția din Vichy? mormăi Maigret.

— Mai veniți? Poliția Judiciară n-are birou la Vichy. Mă întorc în fiecare seară cu maşina la Clermont-Ferrand, distanța e de vreo şaizeci de kilometri. Comandantul poliției de-aici mi-a propus să-mi pună la dispoziție o încăpere şi un telefon, dar prefer să lucrez la fața locului. Oamenii mei încearcă să găsească trecători sau vecini care să o fi zărit pe domnişoara Lange luni seara când s-a întors acasă, pentru că nu ştim dacă o însoțea cineva, dacă a găsit pe cineva aici sau dacă...

— Scuze, bătrâne. Soția...

— Sigur că da, şefule.

Maigret era stăpânit de curiozitate, dar şi de dorința de a-şi respecta programul zilnic. îi părea puțin rău că o luase la dreapta, şi nu la stânga, după ce părăsise hotelul Berezina. S-ar fi oprit, ca în fiecare dimineață, la parcul copiilor, apoi, mai departe, s-ar fi uitat la jucătorii de bile.

Oare doamna Maigret făcuse singură itinerarul lor zilnic, oprindu-se în fiecare dintre locurile unde aveau obiceiul să zăbovească puțin?

— Nu vreți să vă ducem cu maşina ? Am una în stradă, iar tânărul Dicelle abia aşteaptă să...

— Mulțumesc, dar trebuie să merg pe jos.

Şi merse, singur, cu pas rapid, ca să recupereze timpul pierdut. Băuse primul pahar cu apă şi îşi reluase locul, între marea incintă vitrată a izvoarelor şi primul copac. Soția nu-i punea nici o întrebare, dar Maigret îşi dădea seama că era atentă la cel mai mic gest pe care îl făcea, la expresiile feței sale.

Cu ziarul pe genunchi, privea, prin frunzişul aproape nemişcat, cerul care rămânea de un albastru la fel de pur, unde părea că se rătăcise un norişor de un alb strălucitor.

La Paris, se plângea câteodată că nu mai regăsea unele senzații, cărora le păstrase o amintire nostalgică: o pală de aer încălzit de soare pe obraz, jocul luminii printre frunze sau pe pietriş, scârțâitul acestuia din urmă sub paşii mulțimii şi chiar gustul prafului...

Miracolul se petrecea însă la Vichy. în timp ce se gândea la discuția cu Lecoeur, se simțea parcă învăluit de ambianța locului şi nu-i scăpa nimic din ce se întâmpla în jur.

Gândea? Visa cu ochii deschişi? Printre cei care treceau puteai vedea familii, ca peste tot, dar cele mai numeroase erau cuplurile mai în vârstă.

Dintre cei singuri, cei mai mulți erau oare femei sau bărbați ? Femeile, mai ales cele bătrâne, aveau tendința să se strângă la un loc. Le vedeai cum îşi aranjau scaunele în cercuri de şase, de opt, şi se aplecau unele spre altele, lăsând impresia că-şi fac confidențe, deşi se cunoşteau doar de câteva zile.

Cine ştie? Poate chiar erau confidențe. Discutau despre ce le durea, despre medicul lor, despre tratamentul pe care îl primiseră, apoi treceau la copiii căsătoriți, la nepoți, scoțând din poşetă fotografii.

Puține erau cele care se aşezau singure deoparte, ca domnişoara în lila, căreia îi cunoştea acum numele.

Bărbații singuri erau mai numeroşi, deseori marcați de oboseală sau de boală, şi se străduiau să treacă prin mulțime cu demnitate. Totuşi, ghiceai pe chipul lor, în privire, un fel de sentiment de abandon, de teamă vagă să nu se prăbuşească, printre picioarele trecătorilor, într-o pată de umbră sau de soare.

Helene Lange era o singuratică, iar atitudinea şi ținuta ei vădeau un fel de mândrie. Nu voia să i se spună fată bă-

trână, nu accepta milă, mergea cu spatele foarte drept, cu pas uşor şi bărbia ridicată.

Nu avea legături cu nimeni, nu simțea nevoia să se descarce de ceea ce avea pe suflet sau în minte prin confidențe facile.

Luase oare hotărârea să trăiască singură?

Se întreba, intrigat, şi se străduia s-o revadă, stând pe scaun, în picioare, nemişcată sau plimbându-se.

— Au găsit ceva?

Doamna Maigret începea să fie geloasă pe visarea lui. La Paris, n-ar fi îndrăznit să-i pună întrebări soțului ei în cursul unei anchete. Aici însă, mergeau alături ore în şir şi... oare nu luaseră obiceiul să gândească cu voce tare?

Nu era vorba niciodată de o conversație adevărată, un schimb de replici precise, ci, aproape întotdeauna, de câteva cuvinte, o remarcă suficientă ca să indice încotro li se îndreptau gândurile.

— Nu. O aşteaptă pe sora ei...

— Nu mai are pe nimeni altcineva?

— Se pare că nu.

— Trebuie să-ți bei al doilea pahar.

Intrară în incintă, unde capetele angajatelor care îi serveau cu apă pe cei aflați la cură ieşeau din groapa în care lucrau. Helene Lange venea aici în fiecare zi să bea apă. O făcea la indicația medicului sau doar ca să nu se plimbe fără nici un scop ?

— La ce te gândeşti?

— Mă întreb: de ce Vichy?

Helene Lange se mutase în acel oraş de aproape zece ani şi cumpărase o casă. Prin urmare, avea treizeci şi şapte de ani pe atunci şi nu părea să fie nevoită să-şi câştige existența, de vreme ce, în primii doi ani, nu închiriase camerele de la etaj.

— Şi de ce nu? replică doamna Maigret.

— Există sute de oraşe mici şi mijlocii în Franța unde ar fi putut să trăiască, fără a mai pune la socoteală La Rochelle, pe care îl cunoscuse în copilărie şi adolescență. Sora ei, după ce a trăit la Paris, a revenit în La Rochelle şi s-a stabilit acolo.

— Poate că surorile nu se înțelegeau?

Nu era chiar atât de simplu. Maigret se uita în continuare la oamenii care se plimbau, şi ritmul lor îi amintea de o altă defilare neîncetată, în altă parte, sub soarele fierbinte. La Nisa, pe Promenade des Anglais.

Pentru că, înainte de a veni la Vichy, Helene Lange trăise cinci ani la Nisa.

— A trăit cinci ani la Nisa, spuse el cu glas tare.

— Unde sunt mulți mici rentieri...

— Tocmai. Mici rentieri, dar şi oameni din toate păturile sociale, la fel ca aici. Mă întrebam alaltăieri ce-mi amintea mulțimea care se plimbă prin parcul ăsta sau stă pe scaune. E aceeaşi ca pe malul mării, la Nisa. O mulțime cu origini atât de diferite, încât devine neutră. Şi aici probabil că sunt sau au fost glorii de altădată ale galanteriei, teatrului, filmului... Am descoperit un cartier de reşedințe particulare somptuoase unde încă pot fi zăriți valeți cu vestă dungată. Pe coline poți ghici vile luxoase şi discrete. Ca la Nisa...

— Şi ce deduci?

— Nimic. Avea treizeci şi doi de ani când s-a mutat la Nisa, unde era la fel de singură ca aici. în general, singurătatea începe mai târziu.

— Există dureri sufleteşti...

— Ştiu, dar chipul ei arăta cu totul altfel.

— Există şi căsnicii distruse...

— Nouăzeci şi cinci la sută dintre femei se recăsătoresc.

— Şi bărbații?

El îi zâmbi şi răspunse, fără ca ea să-şi poată da seama dacă era sau nu o glumă:

— Sută la sută!

La Nisa, găseai o populație care venea şi pleca, sucursale ale magazinelor din Paris, precum şi câteva cazinouri. La Vichy, zeci de mii de bolnavi veniți la cură se schimbau la fiecare douăzeci şi una de zile şi găseai aceleaşi magazine, trei cazinouri, plus o duzină de cinematografe.

În alte părți, ar fi fost cunoscută, lumea s-ar fi ocupat de ea, i-ar fi fost urmărite toate mişcările. Nu şi la Nisa sau la Vichy. Dar avea oare ceva de ascuns?

— Trebuie să te întâlneşti iar cu Lecceur?

— M-a invitat să trec pe la el când doresc. îmi spune şi acum „şefule", ca atunci când lucra în serviciul meu.

— Aşa fac toți.

— Adevărat... Din obişnuință...

— Nu crezi că mai curând din afecțiune?

Maigret dădu din umeri şi curând porniră pe drumul de întoarcere. De data asta, o luară prin oraşul vechi, oprindu-se în fața obiectelor uneori emoționante etalate în vitrinele negustorilor de antichități.

Ştiau că, la masă, ceilalți clienți ai hotelului se uitau mereu la ei, dar se obişnuiseră, nu avuseseră încotro. Maigret se străduia să mănânce aşa cum îi recomandase doctorul Rian. Să nu înghită nimic fără să fi mestecat cu grijă, nici măcar piureul de cartofi. Să nu înfigă furculița în altă bucățică înainte de a înghiți ce avea în gură. Să nu bea mai mult de una-două guri de apă, la nevoie cu puțin vin...

Prefera să nu bea vin deloc.

Trase de câteva ori din pipă, urcând scara, înainte de a se întinde, îmbrăcat, pentru siestă. Prin obloane intra destulă lumină ca soția lui, aşezată într-un fotoliu, să poată citi şi ea ziarul şi, picotind, Maigret auzea uneori foşnetul paginilor.

Nu se întinsese în pat nici de douăzeci de minute când, deodată, cineva bătu la uşă. Doamna Maigret ieşi repede pe palier şi închise uşa în urma ei. Se auziră nişte şuşoteli, apoi ea coborî şi se întoarse peste câteva minute.

— Era Lecceur.

— Ceva nou?

— Sora mai mică a sosit la Vichy. S-a dus la sediul poliției şi va fi condusă la morgă să identifice cadavrul. Lecoeur o aşteaptă acasă la victimă, întreabă dacă ți-ar face plăcere să te duci şi tu să asişti la interogatoriu.

Maigret se ridicase deja din pat, bombănind, şi în primul rând deschise obloanele, ca să readucă în cameră lumina şi viața.

— Ne întâlnim la izvor?

Izvorul, primul pahar cu apă, scaunul de fier, toate acestea erau programate pentru ora cinci după-amiază.

— N-o să dureze chiar atât de mult. Aşteaptă-mă mai bine pe o bancă lângă jucătorii de bile.

Avu o ezitare înainte de a-şi lua pălăria de pai.

— Ți-e teamă să nu râdă de tine?

Să le fie de bine! La urma urmelor, era în vacanță, şi Maigret şi-o puse hotărât pe cap.

Persoane curioase treceau şi acum pe stradă, oprindu-se în fața casei păzite în continuare de un polițist din CRS. Când constatau că nu aveau altceva de văzut decât nişte ferestre închise, plecau dând din cap.

— Luați loc, şefule. Dacă aşezați fotoliul în colț, lângă fereastră, o să o vedeți în lumină.

— Încă n-ai dat ochii cu ea?

— Eram la masă, la un restaurant grozav, când am fost anunțat că ajunsese la sediul poliției. O vor conduce ei la morgă şi o vor aduce aici.

Prin tulul perdelelor, zăriră o maşină neagră, condusă de un polițist în uniformă, în urma căreia venea o maşină lungă, roşie, decapotabilă. Cuplul instalat în față, cu părul vâlvoi şi pielea bronzată, arăta clar ca venit din vacanță.

Femeia şi bărbatul discutară un moment, aplecați unul spre celălalt, apoi, după o sărutare scurtă, femeia coborî

din maşină şi trânti portiera, în timp ce însoțitorul ei, rămas la volan, îşi aprindea o țigară.

Era brunet, cu trăsături bine conturate, iar sub tricoul cu guler se ghicea un corp de sportiv. Se uita la casă cu o privire lipsită de curiozitate, în timp ce polițistul o conducea pe tânăra femeie în salon.

— Comisarul Lecceur. Presupun că sunteți Francine Lange?

— Exact.

Aruncă o privire distrată spre Maigret, care nu-i fusese prezentat şi care se aşezase cu spatele în lumină.

— Doamnă sau domnişoară?

— Nu sunt căsătorită, dacă la asta vă referiți. Prietenul meu, rămas în maşină, e cu mine. Dar cunosc prea bine bărbații ca să mă căsătoresc. Pe urmă, e greu de tot să mai scapi de ei.

Era o femeie frumoasă, care părea mai tânără decât era şi îşi plimba prin salonul mic şi convențional formele provocatoare. Purta o rochie de un roşu aprins, atât de subțire, încât se vedea prin ea, şi ai fi jurat că încă mirosea a mare.

— Am primit telegrama ieri-seară. Lucien s-a descurcat să găsească locuri la primul avion spre Paris. La Orly, am urcat în maşina noastră, pe care o lăsasem acolo la plecare.

— Presupun că e vorba într-adevăr de sora dumneavoastră ?

Ea dădu afirmativ din cap, fără cea mai mică emoție.

— Nu vreți să luați loc?

— Mulțumesc. Pot să fumez ?

Se uita la fumul care ieşea din pipa lui Maigret şi părea să spună: „Dacă ăla poate să tragă din lulea, am şi eu dreptul să pipez o țigară!"

— Vă rog... Presupun că această crimă vă surprinde la fel de mult ca pe noi ?

— Bineînțeles că nu mă aşteptam...

— Ştiți cumva dacă sora dumneavoastră avea duşmani ?

— De ce-ar fi avut Helene duşmani?

— Când ați văzut-o ultima dată?

— Acum şase-şapte ani, nu ştiu exact. îmi amintesc că era iarnă şi viscolea. Nu mă anunțase că vine şi am fost surprinsă când am văzut-o intrând foarte calmă în salonul meu de coafură.

— Vă înțelegeați bine cu ea?

— Ca între surori. N-am cunoscut-o foarte bine, din cauza diferenței de vârstă. Când am intrat eu la şcoală, ea tocmai o terminase. Apoi a urmat cursuri în La Rochelle, cu mult înainte ca eu să devin manichiuristă. Pe urmă, a plecat din oraş.

— La ce vârstă?

— Staţi puțin... începusem stagiul de un an... înseamnă că aveam şaisprezece ani. Dacă adăugați şapte... Avea douăzeci şi trei de ani.

— Îi scriați?

— Rar. Nu se obişnuieşte în familia noastră.

— Mama dumneavoastră mai trăia...

— Da. A murit doi ani mai târziu şi Helene a venit la Marsilly pentru partaj. Nu era mare lucru de împărțit. Prăvălia nu făcea doi bani.

— Cu ce se ocupa sora dumneavoastră la Paris ?

Maigret o observa tot timpul cu mare atenție, evocând în minte silueta şi chipul moartei. Cele două femei nu semănau prea mult, iar Francine nu avea fața lungă şi ochii întunecați ai surorii sale. Ea avea ochii albaştri şi părul de un blond poate accentuat prin vopsire, pentru că, în față, avea o şuviță roşcată.

La prima vedere, părea o femeie de treabă, care probabil că îşi primea clientele cu o dispoziție exuberantă, chiar puțin deşucheată. Nu încerca să pară distinsă şi parcă îi făcea chiar plăcere să-şi exagereze latura vulgară.

După nici o jumătate de oră de când văzuse cadavrul surorii sale la morgă, răspundea aproape veselă la întrebările lui Lecceur, pe care părea că voia să-l cucerească, după cum îi era obiceiul.

— Cu ce se ocupa la Paris? Presupun că era dactilografa într-un birou, dar n-am fost acolo să văd... Noi două nu prea semănăm. La cincisprezece ani, eu aveam deja un prieten, care era şofer de taxi, şi, de atunci, am avut mulți alții. Nu cred că Helene era genul ăsta de femeie, sau poate ştia să se ascundă foarte bine...

— Pe ce adresă îi scriați?

— După câte îmi amintesc, la început, la un hotel de pe bulevardul Clichy, dar i-am uitat numele. Schimba destul de des hotelul. Pe urmă a avut un apartament pe strada Notre-Dame-de-Lorette, nu mai ştiu la ce număr.

— Când ați plecat şi dumneavoastră la Paris, n-ați vizitat-o?

— Ba da, tocmai, pe strada Notre-Dame-de-Lorette, şi am fost surprinsă că stătea atât de bine. I-am şi spus. Avea un dormitor frumos care dădea spre stradă, o cameră de zi, o mică bucătărie şi o baie adevărată.

— Exista un bărbat în viața ei?

— N-am putut să aflu. Voiam să stau câteva zile la ea până când îmi găseam o cameră care să-mi convină. Mi-a spus că mă duce la un hotel foarte curat şi ieftin, pentru că nu putea să stea cu cineva în casă.

— Nici câteva zile?

— Aşa am înțeles.

— Şi nu v-a mirat?

— Nu cine ştie ce. Să ştiți că nu mă mir chiar aşa uşor! Dacă oamenii mă lasă să fac ce-mi place, sunt liberi şi ei să facă la fel, nu pun întrebări...

— Cât timp ați stat la Paris?

— Unsprezece ani.

— Tot ca manichiuristă ?

— La început, ca manichiuristă, în saloane de cartier, apoi, la sfârşit, într-un hotel de lux de pe Champs-Elysees. M-am specializat în estetică facială.

— Locuiaţi singură?

— Uneori da, alteori nu.

— Vă întâlneaţi sora ?

— Ca să zic aşa, niciodată.

— Astfel încât nu ştiţi nimic despre viaţa ei la Paris?

— Tot ce ştiu e că lucra.

— Când aţi revenit în La Rochelle să vă deschideţi propriul salon, aveaţi mulţi bani economisiţi ?

— Destui...

N-o întreba cum câştigase acei bani. Nici dânsa nu spunea nimic, dar se putea presupune că era convinsă că amândoi ştiau despre ce era vorba.

— Nu v-aţi căsătorit niciodată?

— V-am răspuns deja. Nu sunt destul de proastă pentru asta.

Şi, întorcând capul spre fereastră, prin care putea fi zărit însoţitorul ei care îşi dădea aere la volanul maşinii roşii, adăugă:

— Uitaţi ce şmecher pare...

— Trăiţi totuşi cu el.

— E angajatul meu. De altfel, un coafor foarte bun... Locuim separat, pentru că nu mi-ar plăcea să mă împiedic de el zi şi noapte. În vacanţă, treacă-meargă...

— Maşina e a dumneavoastră?

— Bineînţeles.

— El a ales-o?

— Aţi ghicit...

— Sora dumneavoastră a avut vreodată copii ?

— De ce mă întrebaţi?

— Nu ştiu... Era femeie.

— După ştiinţa mea, n-a avut. Mi se pare că s-ar fi aflat, nu?

— Dar dumneavoastră?

— Am avut unul, pe când trăiam la Paris, în urmă cu cincisprezece ani. Prima mea intenție a fost să-l lepăd, şi ar fi fost mai bine. Sora mea m-a sfătuit să-l las.

— Înseamnă că vă întâlneați în acea perioadă.

— M-am dus la ea din cauza asta. Simțeam nevoia să vorbesc cu cineva din familie. Poate să pară hazliu, dar există momente în care ne amintim că avem o familie... Pe scurt, am avut un fiu, Philippe. L-am dat la o doică din Vosges...

— De ce în Vosges? Aveți legături acolo?

— Deloc. Helene a găsit adresa în nu ştiu ce buletin... M-am dus să-l văd de vreo zece ori în doi ani. Trăia bine, în casa unor țărani de treabă. Aveau o fermă curată. Apoi, într-o zi, mi-au transmis că micuțul s-a înecat în mlaştină.

Rămase un moment pe gânduri, apoi dădu din umeri.

— La urma urmelor, poate că a fost mai bine pentru el...

— Nu cunoaşteți nici o persoană cu care sora dumneavoastră să fi avut relații, nici prieten, nici prietenă?

— Probabil că nu prea avea. încă de la Marsilly, le privea pe celelalte fete de sus şi i se zicea „prințesa". Cred că la fel a fost şi la şcoala de stenodactilografe din La Rochelle.

— Era orgolioasă?

Ea se gândi o clipă.

— Nu ştiu. N-aş zice aşa. Nu iubea oamenii. Nu-i plăcea contactul cu oamenii. Asta e ! Prefera să stea singură.

— N-a încercat niciodată să se sinucidă?

— De ce? Credeți că...?

Lecoeur zâmbi.

— Nu. Nu te sinucizi sugrumându-te. Mă întrebam doar dacă n-a încercat vreodată să-şi pună capăt vieții.

— Sunt sigură că nu. Ii plăcea de ea aşa cum era. în fond, era foarte mulțumită...

Cuvintele îl frapară pe Maigret, care o revăzu pe domnişoara în lila aşezată în faţa chioşcului, încercase atunci să definească expresia feţei sale şi nu reuşise.

Francine o făcuse acum: îi plăcea de ea însăşi!

Îi plăcea atât de mult, încât, doar în salon, avea trei fotografii cu ea, şi probabil că mai erau şi altele în sufragerie şi în dormitor, unde nu intrase. Numai şi numai cu ea. Nici o fotografie cu mama sau cu sora ei, cu prieteni sau prietene. Pe malul mării, se fotografiase singură în faţa valurilor.

— Deocamdată, presupun că sunteţi singura ei moştenitoare, nu? N-am găsit nici un testament printre actele ei. Este adevărat că au fost împrăştiate de asasin, dar nu văd de ce ar fi luat testamentul. Nici un notar n-a luat încă legătura cu noi.

— Când are loc înmormântarea ?

— Dumneavoastră hotărâţi. Medicul legist şi-a făcut treaba şi puteţi lua trupul neînsufleţit când doriţi.

— Unde credeţi că ar trebui s-o înmormântez ?

— Nu am nici o idee.

— Aici nu cunosc pe nimeni. La Marsilly, tot satul ar veni la funeralii, din curiozitate. Mă întreb dacă i-ar fi plăcut să revină la Marsilly... Auziţi, dacă nu mai aveţi nevoie de mine, mă duc să caut o cameră de hotel şi să fac o baie, pentru că simt nevoia. Voi încerca să mă gândesc, şi mâine dimineaţă...

— Atunci vă aştept mâine dimineaţă.

Când să plece, după ce dăduse mâna cu Lecceur, întoarse un moment capul spre Maigret, ca şi cum s-ar fi întrebat ce făcea acolo, tăcut în colţul lui, şi se încruntă.

Îl recunoscuse?

— Pe mâine. Aţi fost foarte amabil...

O văzură urcând în automobil, aplecându-se spre însoţitorul ei ca să-i spună câteva cuvinte, apoi maşina demară.

Cei doi bărbaţi din salon se uitară unul la altul, iar Lecceur întrebă primul, pe un ton aproape comic:

— Aşadar?

— Ei, da! Aşadar?

Nu avea chef să discute şi nu uitase că trebuia să se întâlnească cu soția lui lângă jucătorii de bile.

— Pe mâine, bătrâne!

— Pe mâine.

Şi, ieşind, avu parte de salutul militar al polițistului de la CRS, ceea ce nu-l făcu să se simtă mai mândru.

Capitolul 3

Stătea din nou în fotoliul verde, lângă fereastra deschisă. Vremea era la fel ca atunci când sosiseră : un soare generos şi cald, iar dimineața aerul era răcoros pe străduțele străbătute de stropitorile municipalității; era răcoare şi în cursul zilei, la umbra copacilor, pe care îi găseai peste tot, în parc, pe malul râului sau pe alei.

Mâncase cele trei cornuri. Din ceaşca de cafea băuse abia jumătate. în timp ce soția lui pregătea baia, Maigret auzea la etajul de deasupra paşii locatarilor care se treziseră.

Se lăsa în voia noilor obiceiuri cu o oarecare ironie. Oriunde s-ar fi aflat, îşi crea automat o rutină pe care o respecta ca şi cum i-ar fi fost impusă.

S-ar fi putut spune că fiecare din anchetele din Paris avea ritmul ei, momentele de pauză din anumite cafenele şi braserii, miresmele şi lumina ei.

Aici se simțea mult mai mult în vacanță decât la cură, iar moartea domnişoarei în lila se înscria pe un fond de viață leneşă.

În seara dinainte, ca de fiecare dată, făcuseră turul parcului, unde câteva sute de oameni ieşeau din umbră şi intrau în lumina globurilor mate. Era ora teatrelor, a cazinourilor şi cinematografelor. Oamenii ieşeau din hotel, din pensiune, din camerele închiriate, unde luaseră o gustare, grăbindu-se fiecare spre distracția aleasă.

Mulți se mulțumeau cu scamele de fier galbene cu profil romantic, iar Maigret căutase instinctiv silueta dreaptă şi

demnă, cu fața prelungă, bărbia ridicată, privirea nostalgică şi dură totodată.

Helene Lange murise şi, într-o cameră de hotel, Francine discuta probabil cu amantul ei despre locul unde să-şi înmormânteze sora.

Undeva în oraş, un om cunoştea misterul Stânjeneilor şi al femeii singuratice: omul care o sugrumase.

Se plimba oare mai departe prin parc sau se îndrepta în acel moment spre teatru ori spre un cinematograf?

Soții Maigret se culcaseră fără să pomenească despre acest subiect, dar fiecare ştia că celălalt se gândea la asta.

Maigret îşi aprinse pipa şi dădu pagina ziarului la ştirile locale. Se încruntă văzându-şi poza pe două coloane, o fotografie pe care nu o cunoştea, făcută fără ştirea lui, în timp ce îşi bea unul dintre paharele cu apă zilnice. Lângă el se zărea cam o treime din silueta soției sale, iar în spate, mai neclar, apăreau două-trei fețe anonime.

Maigret anchetează'? Din discreție, n-am semnalat cititorilor noştri prezența printre noi a comisarului Maigret, care se află la Vichy nu în interes profesional, ci pentru a profita, ca multe alte personaje ilustre înaintea lui, de calitățile curative ale apelor noastre.

Totuşi, va rezista comisarul dorinței de a dezlega misterul crimei din strada Bourhonnais ?

Se pare că a fost recunoscut în preajma casei unde a avut loc asasinatul şi chiar că a luat legătura cu simpaticul comisar Lecceur, şeful Poliției Judiciare din Clermont-Ferrand, care conduce ancheta. Va învinge cura sau...

Aruncă ziarul, fără furie, pentru că era obişnuit cu astfel de articole, şi, dând din umeri, se uită fără țintă pe fereastră.

Până la nouă, făcu exact ce făcea în fiecare dimineață, iar când doamna Maigret apăru îmbrăcată în taior roz, se îndreptară cât se poate de normal spre scară. — O zi bună!

Era inevitabilul salut de dimineață al patronului. Maigret zărise deja două siluete pe trotuar şi strălucirea obiectivului unui aparat fotografic.

— Vă aşteaptă de o oră. Nu sunt cei de la Montagne, unde scrie de dumneavoastră în dimineața asta, ci de la Tribune, din Saint-Etienne.

Omul cu aparatul foto era înalt şi roşcovan, iar celălalt, mic de statură şi brunet, cu un umăr mai ridicat decât celălalt. Se repeziră spre uşă.

— Ne daţi voie să facem o fotografie, una singură?

La ce bun să refuze ? Rămase un moment nemişcat, între cei doi arbuşti care străjuiau intrarea, în timp ce doamna Maigret se retrăgea în penumbră.

— Ridicaţi puţin capul, din cauza pălăriei...

Era prima dată, după mult timp, când era fotografiat cu o pălărie de pai, şi doar la Meung-sur-Loire purta o pălărie veche de grădinar.

— Încă una. Numai o secundă... Mulţumesc.

— Spuneţi-mi, domnule Maigret, pot să vă întreb dacă chiar vă ocupaţi de caz?

— Ca şef al Brigăzii Crime de la Poliția Judiciară din Paris, nu intră în atribuțiile mele să mă amestec în ceea ce se întâmplă în restul Franței.

— Crima asta v-a stârnit totuşi interesul?

— La fel ca oricăruia dintre cititorii dumneavoastră.

— Nu are ceva deosebit?

— Nu înțeleg ce vreți să spuneți.

— Victima era o singuratică. Nu avea relații cu nimeni. N-ar fi existat nici un motiv să fie...

— Când va fi cunoscută mai bine, probabil că motivul va fi evident.

Fraza era banală şi nu prezenta nici un pericol pentru el. Totuşi, exprima un adevăr. Maigret nu era singurul care se străduia, de mult timp, să identifice caracterul victimelor. Criminologii acordă din ce în ce mai multă importanță mor-

tului şi, în numeroase cazuri, ajung chiar să-i atribuie o mare parte din vină.

Oare nu exista în viaţa, în comportamentul lui Helene Lange ceva care o predestina într-un fel unui sfârşit violent? De cum o zărise la umbra copacilor din parc, îi şi atrăsese atenţia.

Este adevărat că interesul îi fusese stârnit şi de alte persoane, cum erau cei doi caraghioşi.

— Comisarul Lecceur n-a făcut cumva parte din echipa dumneavoastră?

— A lucrat la Politia Judiciară din Paris.

— V-aţi întâlnit?

— Am dat mâna cu el.

— Şi o să vă mai întâlniţi?

— Probabil.

— Veţi discuta cu el despre crimă?

— Poate. Sau poate că vom vorbi doar despre vreme şi despre lumina deosebită din oraşul dumneavoastră.

— Ce are atât de deosebit?

— O vibraţie, o blândeţe...

— Vă gândiţi să veniţi şi la anul la Vichy?

— Depinde de ce va spune medicul.

— Mulţumesc.

Jurnaliştii urcară rapid într-o maşină veche, în timp ce Maigret şi soţia lui făceau câţiva paşi pe trotuar.

— Unde te aştept?

Asta însemna că soţul ei se ducea pe strada Bourbonnais.

— La izvor?

— La jucătorii de bile.

Cu alte cuvinte, nu credea că va sta mult timp cu Lecoeur. Maigret îl găsi în salonul mic, vorbind la telefon.

— Luaţi loc, şefule. Alo!... Da... Ce noroc că, după atâţia ani, încă e aceeaşi portăreasă... Da... Nu ştie unde?... Lua

metroul?... Da, la stația Saint-Georges... Nu întrerupeți, domnişoară... Spune mai departe, bătrâne...

Mai dură două-trei minute.

— Mulțumesc. Voi trimite o comisie rogatorie, să fie totul în regulă. Atunci va fi destul timp să-mi expediezi raportul tău. Ce mai face soția?... Bineînțeles... Ai copii, ai griji... Ştiu cum e, că doar am şi eu trei băieți...

Închise şi se întoarse spre Maigret.

— Era Julien. Probabil că l-ați cunoscut. Acum e inspector în arondismentul IX. I-am cerut ieri să caute în hârțoagele de acolo. A găsit adresa exactă unde a locuit Helene Lange timp de patru ani, pe strada Notre-Dame-de-Lorette.

— Deci de la douăzeci şi opt la treizeci şi doi de ani.

— Cam aşa... Portăreasa a rămas aceeaşi. Se pare că domnişoara Lange era o tânără liniştită. Pleca şi se întorcea la ore regulate, ca o persoană care lucrează undeva. Ieşea rareori seara, ca să meargă, se pare, la teatru sau la cinematograf. Probabil că biroul ei nu era în cartier, pentru că pleca cu metroul. Făcea piața dimineața devreme şi nu avea menajeră. Pe la douăsprezece şi douăzeci, se întorcea la masă şi pleca din nou la unu şi jumătate. Se reîntorcea la şase şi jumătate.

— N-o vizita nimeni?

— Un bărbat, unul singur, mereu acelaşi.

— Portăreasa nu-i cunoaşte numele?

— Nu ştie nimic despre el. Venea doar o dată sau de două ori pe săptămână, pe la opt şi jumătate, şi pleca întotdeauna la zece.

— Ce gen?

— Se pare că un bărbat bine. Avea maşină. Portăresei nu i-a trecut niciodată prin cap să noteze numărul. O maşină mare şi neagră, probabil americană.

— Vârsta ?

— În jur de patruzeci. Destul de solid. Foarte îngrijit, foarte bine îmbrăcat.

— El plătea chiria?

— N-a intrat niciodată în camera portăresei.

— Plecau împreună la sfârşit de săptămână?

— O singură dată.

— În vacanță ?

— Nu. Helene Lange, la vremea aceea, îşi lua doar două săptămâni de concediu şi se ducea aproape în fiecare an la Etretat, unde i se trimitea corespondența la o pensiune de familie.

— Primea multe scrisori?

— Foarte puține. De la sora ei, din când în când. Avea un abonament la o librărie din apropiere şi citea mult.

— Pot să văd apartamentul?

— Simțiți-vă ca acasă, şefule.

Observă că televizorul nu era în salon, ci în sufragerie, mobilată în stil provensal, cu multe accesorii din aramă bine întreținute. Pe o poliță se afla o fotografie în care Helene Lange se juca cu cercul şi alta în care apărea în costum de baie, în fața unei faleze, probabil la Etretat. Avea un corp frumos proporționat, longilin ca şi fața, dar fără să fie slabă. Era una dintre acele femei pe care le poți aprecia greşit văzându-le îmbrăcate.

Bucătăria, modernă şi veselă, cuprindea o maşină de spălat vase şi toate aparatele care uşurează munca unei gospodine.

Făceai un fel de curbă, ocolind culoarul, şi ajungeai la baie, modernă şi ea, apoi în dormitorul moartei.

Maigret zâmbi când descoperi acelaşi pat metalic ca la hotel şi aproape aceleaşi mobile cu multe arabescuri. Tapetul cu dungi era de un roz pal amestecat cu un albastru uşor violaceu. Şi aici o puteai vedea într-o fotografie pe Helene Lange, pe la treizeci de ani.

Expresia feței era foarte diferită, iar zâmbetul spontan, fără nimic misterios, exprima bucuria de a trăi.

Era o poză mărită şi, după frunzişul care se vedea, se putea presupune că fusese făcută în pădure. Helene privea spre obiectiv cu o anumită tandreţe.

— Aş fi curios să aflu cine a făcut fotografia, mormăi Maigret spre Lecoeur, care venise după el.

— Ciudată fată, nu?

— Presupun că te-ai ocupat de chiriaşi?

— M-am gândit şi eu că asasinatul ar fi putut fi comis de cineva din interior. Despre văduvă nu poate fi vorba şi, de altfel, nu-i destul de viguroasă, în pofida volumului, ca să poată sugruma o persoană atât de rezistentă ca domnişoara Lange. Am verificat la Carlton, unde a jucat într-adevăr bridge până la unsprezece şi douăzeci. Or, după medicul legist, crima a fost comisă probabil între zece şi unsprezece seara.

— Cu alte cuvinte, când doamna Vireveau a revenit acasă, Helene Lange era deja moartă.

— E aproape sigur.

— Soţii Maleski au văzut lumină sub uşa salonului. Deoarece mai târziu lumina avea să fie stinsă, înseamnă că ucigaşul era încă acolo.

— Toată ziua mă gândesc la asta. Ori a venit cu victima şi a sugrumat-o, după care a scotocit prin casă, ori ea l-a surprins în timp ce căuta prin sertare şi el a sugrumat-o.

— Ştii ceva despre bărbatul pe care doamna Vireveau pretinde că l-a întâlnit la colţul străzii ?

— Lucrăm la asta... Patronul unui bar, care trăgea obloanele, a văzut cam la aceeaşi oră un individ corpolent care mergea repede. A avut impresia că gâfâia.

— În ce direcţie?

— Spre Celestini.

— N-a putut să-l descrie ?

— N-a fost atent. Ştie doar că era în haine de culoare închisă şi nu avea pălărie. Are impresia că avea un început de chelie.

— Nici o scrisoare anonimă?

— Încă nu.

Dar era de aşteptat. Nici un caz cât de cât misterios nu se termină fără ca poliția să nu primească scrisori anonime şi telefoane enigmatice.

— Ați mai stat de vorbă cu sora ei?

— O aştept să-mi spună ce facem cu trupul neînsufleţit.

Apoi, după o clipă de tăcere, adăugă:

— Cele două surori nu prea seamănă una cu alta, nu-i aşa ? Pe cât pare să fi fost una de rezervată, închisă în ea, cu un anumit dispreț față de cei din jur, pe atât e cealaltă de deschisă spre viață, debordând de sănătate. Totuşi...

Maigret zâmbi uitându-se la Lecoeur, care, odată cu trecerea timpului, făcuse burtă şi avea câteva fire albe în mustața roşcată. Ochii lui limpezi erau naivi, aproape copilăroşi, şi totuşi Maigret îşi amintea de el ca de imul dintre cei mai buni colaboratori ai săi.

— De ce zâmbiți?

— Pentru că eu am văzut-o în viață, iar tu, după aceste fotografii şi după ce ți s-a spus despre ea, ajungi la aceleaşi concluzii ca mine.

— Helene Lange era o falsă sentimentală, o falsă romantică, nu?

— Cred că juca un rol, poate pentru ea însăşi, dar, orice ar fi făcut, privirea îi rămânea dură şi sfredelitoare.

— La fel şi sora ei...

— Francine Lange face pe emancipata, pe fata cu tupeu, căreia nu-i pasă de nimeni. Sunt convins că în La Rochelle e un personaj popular şi toată lumea vorbeşte de isprăvile şi glumele ei.

— Ceea ce n-o împiedică, din când în când...

Nu aveau nevoie să-şi ducă frazele până la capăt.

— Ştie să-şi urmărească interesele!

— Şi ştie ce vrea, oricâți gigolo ar fi pe lumea asta. Plecată de la o amărâtă de prăvălie din Marsilly, a ajuns, la treizeci de ani, patroana unuia dintre cele mai importante saloane de coafură din La Rochelle. Cunosc oraşul. Piața Armelor...

Scoase ceasul din buzunar.

— Mă aşteaptă soția.

— La izvor?

— Mai întâi o să-mi limpezesc ideile privindu-i pe jucătorii de bile. Am exersat şi eu pe vremuri, la Porquerolles. Dacă aceşti domni ar insista puțin...

Plecă, umplându-şi iar pipa. Aerul se încălzise între timp. Regăsi cu plăcere umbra marilor copaci.

— Ceva nou?

— Nimic interesant.

— Tot nu se ştie nimic despre viața pe care o ducea la Paris?

Soția lui îl privea cu atenție ca să ştie în ce moment trebuia să tacă, dar se simțea încurajată de buna lui dispoziție.

— Nimic precis. Doar că a avut cel puțin un amant.

— S-ar zice că asta îți face plăcere.

— Poate... Asta indică faptul că cel puțin într-o perioadă a existenței a trăit momente plăcute. N-a stat totdeauna închisă în ea, obsedată de Dumnezeu ştie ce gânduri sau vise!

— Ce se ştie despre el?

— Aproape nimic, doar că avea o maşină mare şi neagră, că venea la ea doar o dată sau de două ori pe săptămână, că pleca înainte de ora zece seara şi că nu-şi petreceau niciodată sfârşitul de săptămână sau vacanțele împreună.

— Un bărbat căsătorit...

— Probabil. La vreo patruzeci de ani. Cu zece ani mai mult ca ea.

— Cei care locuiesc pe strada Bourbonnais nu l-au văzut niciodată?

— Mai întâi, nu mai are patruzeci de ani. Se apropie de şaizeci, dacă nu i-a împlinit deja.

— Crezi că... ?

— Nu cred nimic. Aş vrea să ştiu ce viaţă ducea ea la Nisa, dacă a existat o perioadă de tranziţie sau dacă se comporta ca o fată bătrână, cum făcea aici. Atenţie... O să ţintească „purceluşul" [2]!

Era jucătorul ciung, care se concentră, aruncă bila şi trimise „purceluşul" de lemn pe peluză.

— Îi invidiez, murmură el, fără să vrea.

— De ce?

I se părea întinerită, cu jocul petelor de umbră şi lumină de pe chipul cu pielea netedă. Ochii îi luceau. Maigret se simţea iar în vacanţă.

— Nu le-ai observat atitudinea, aerul important, expresia de satisfacţie intensă când reuşesc o lovitură frumoasă ? Noi, când punem punct unei anchete...

Nu-şi sfârşi fraza, dar strâmbătura lui era elocventă. Ei trimiteau un om să răspundă în faţa justiţiei. Urma închisoarea şi, uneori, moartea.

Apoi îşi reveni, îşi curăţă pipa şi întrebă:

— Ne plimbăm?

Nu de asta erau acolo?

Colaboratorii lui Lecoeur interogaseră toţi vecinii. Nimeni nu văzuse si nu auzise nimic în seara crimei şi toţi spuneau că Helene Lange nu avea prieteni, nici prietene şi că nimeni nu venea să o viziteze.

— Uneori pleca, cu o valijoară în mână, şi obloanele rămâneau închise două-trei zile.

Nu-şi lua niciodată bagaje mai multe. Nu avea maşină şi nu chema taxiul.

---

[2] Numele unei bile (n.t.).

Şi nici nu fusese întâlnită vreodată pe stradă împreună cu altă persoană, bărbat sau femeie.

Dimineața, îşi făcea cumpărăturile în magazinele din cartier. Nu era din cale-afară de avară, dar cunoştea valoarea banului şi, sâmbăta, se ducea la piața mare să se aprovizioneze, purtând întotdeauna o pălărie albă vara şi una neagră iarna.

Locatarii actuali erau scoşi din cauză. Doamna Vireveau închiriase o cameră la recomandarea unei prietene din Montmartre, care locuise câteva sezoane la rând la domnişoara Lange. Este adevărat că atrăgea atenția datorită gabaritului şi bijuteriilor false, dar nu era în stare să asasineze pe cineva, mai ales fără motiv. Soțul ei fusese florar şi, până se prăpădise, ea îl ajutase în prăvălia de pe bulevardul Batignolles, după care se retrăsese într-un mic apartament din strada Lamarck.

— N-am ce să-i reproşez, spunea ea despre Helene Lange, doar că nu era prea vorbăreață.

Soții Maleski urmau cura la Vichy de patru ani. în primul an, stătuseră la hotel şi, în cursul plimbărilor, zăriseră un anunț despre o cameră de închiriat pe strada Bourbonnais. Se interesaseră de preț şi reținuseră camera pentru vara următoare. Era a treia vară când stăteau acolo.

Maleski suferea de o insuficiență hepatică, ceea ce îl obliga să se menajeze şi să respecte un regim sever. La patruzeci şi doi de ani, era deja un om vlăguit, cu zâmbetul trist, dar - după informațiile primite telefonic de la Grenoble - de o mare valoare profesională şi deosebit de conştiincios.

El şi soția lui înțeleseseră din primul an că domnişoara Lange nu dorea să întrețină relații strânse cu chiriaşii. Intraseră doar de două-trei ori în salon şi nu cunoşteau celelalte încăperi de la parter. Nu-i invitase niciodată la un aperitiv sau la o cafea.

În zilele ploioase, seara, auzeau televizorul la parter, dar domnişoara Lange îl oprea devreme.

Maigret avea aceste amănunte în minte în timp ce moţăia în pat, ca în fiecare după-amiază, iar doamna Maigret citea lângă fereastră. Printre pleoape, comisarul întrezărea penumbra aurie şi dungile mai luminoase proiectate pe perete de fantele obloanelor.

Gândurile i se învârteau în loc, deformate, şi, brusc, se întrebă, ca şi cum ar fi fost ceva primordial : „De ce în seara aceea ?"

De ce nu fusese asasinată cu o zi înainte sau a doua zi, sau cu o lună-două în urmă? Întrebarea părea stranie, şi totuşi, în somnolenţa lui, Maigret îi acorda o foarte mare importanţă.

De zece ani locuia singură pe strada aceea liniştită din Vichy. Nimeni n-o vizita. După toate aparenţele, nu mergea la nimeni în vizită, poate doar în cursul scurtelor sale călătorii lunare. Vecinii o vedeau intrând şi ieşind. Mai putea fi văzută pe un scaun galben din parc, bându-şi paharul cu apă, sau, seara, ascultând fanfara în faţa chioşcului.

Dacă s-ar fi dus el însuşi la negustori, Maigret ar fi pus întrebări care probabil că i-ar fi mirat.

„I se întâmpla să rostească cuvinte inutile ? Se apleca vreodată ca să vă mângâie câinele ? Vorbea cu femeile de la coadă şi le saluta pe cele pe care le întâlnea aproape zilnic la aceeaşi oră? Aţi văzut-o vreodată râzând? Sau măcar zâmbind?"

Trebuia să se întoarcă în urmă cu mai bine de cincisprezece ani ca să descopere un contact personal cu o fiinţă omenească: bărbatul care venea o dată sau de două ori pe săptămână în apartamentul ei de pe strada Notre-Dame-de-Lorette.

Poţi trăi atâţia ani fără să ajungi uneori la confidenţe, fără măcar să exprimi cu glas tare ce ai pe suflet?

Fusese sugrumată. Dar de ce în seara aceea ?

Pentru Maigret, care moțăia, asta devenea întrebarea numărul unu şi, când soția îl anunță că se făcuse ora trei, tot mai încerca să găsească răspunsul.

— Ai dormit?

— Am moțăit...

— Ieşim?

— Bineînțeles că ieşim. Nu facem aşa în fiecare zi? De ce mă întrebi?

— Ai fi putut avea întâlnire cu Lecoeur.

— N-am nici o întâlnire.

Şi, ca să-i dovedească, făcură marele tur, începând cu parcul copiilor, trecând pe lângă jucătorii de bile şi pe lângă plajă, apoi, dincolo de podul Bellerive, mergând pe bulevard, ajunseră până la Yacht Club, unde se uitară la amatorii de schi nautic.

Merseră chiar mai departe, spre clădirile noi cu douăsprezece etaje care se ridicau albe spre cer, formând un oraş la marginea oraşului.

De cealaltă parte a râului Allier, caii alergau pe lângă barierele albe ale hipodromului; în tribune se vedeau şiruri de capete şi de umeri, iar pe peluză siluete negre şi albe.

— Proprietara hotelului mi-a spus că pensionarii vin din ce în ce mai mulți să se stabilească la Vichy.

— Asta-mi pregăteşti? întrebă el ironic.

— Avem casa noastră la Meung...

Descoperiră străzile vechi. Fiecare cartier avea

vârsta lui, stilul lui. Casele erau diferite şi se ghicea ce fel de persoane le construiseră.

Maigret se amuza oprindu-se în fața micilor restaurante, foarte numeroase, şi citindu-le meniurile.

— Cameră de închiriat... Cameră cu bucătărie... Cameră frumoasă, mobilată...

Aceasta era explicația numărului mare de restaurante, precum şi a zecilor de mii de persoane care treceau pe străzi şi pe promenade.

La ora cinci, se aşezară amândoi lângă izvor, cu picioarele obosite, şi se priviră cu un zâmbet complice. Nu exageraseră puţin? Nu încercau să-şi dovedească lor înşişi că erau încă tineri?

Recunoscură un cuplu în mulţime, cei doi caraghioşi, şi parcă era ceva schimbat în privirea pe care bărbatul i-o adresă lui Maigret. De altfel, în loc să treacă mai departe, veni direct la comisar si îi întinse mâna.

Îi răspunse la gest, ce putea face?

— Nu mă recunoaşteţi?

— Sunt convins că v-am mai văzut undeva, dar nu-mi amintesc...

— Bebert, numele nu vă spune nimic?

Cunoscuse mulţi Bebert, P'tit Louis şi Grand Jules în cursul carierei sale.

— Metroul...

Întoarse capul spre soţia lui, ca şi cum i-ar fi cerut să confirme, şi era mai comic ca niciodată.

— M-aţi arestat prima dată pe bulevardul Capucinelor, într-o zi de defilare. Nu ştiu ce şef de stat defila escortat de gărzile municipale călare. A doua oară, la ieşirea din metrou, în staţia Bastilia. Eraţi pe urmele mele de ceva timp. Dar e mult de atunci... Eram tânăr. Şi dumneavoastră eraţi mai tânăr, nu vă fie cu supărare...

Maigret îşi amintea de povestea cu metroul pentru că, în cursul urmăririi, prin Piaţa Bastiliei, îşi pierduse pălăria, una de pai cu boruri drepte, aşa cum se purtau pe atunci. Ca să vezi! Asta dovedea că purtase deja pălărie de pai!

— Cât ai luat?

— Doi ani. Am înţeles. M-am cuminţit. Mai întâi am lucrat la un negustor de lucruri de ocazie, unde am dres o mulţime de vechituri, pentru că totdeauna am fost îndemânatic...

Şi făcu cu ochiul, lăsând să se înțeleagă că această abilitate îi era foarte folositoare pe vremea când fusese hoț de buzunare.

— Apoi am întâlnit-o pe doamna...

Rosti acest cuvânt cu emfază şi cu oarecare mândrie.

— N-are cazier. N-a făcut niciodată trotuarul. Abia sosise din Bretagne şi lucra la o lăptărie. Cu ea, treaba a fost serioasă şi am trecut imediat pe la starea civilă. Ba chiar a vrut neapărat să mergem în satul ei ca să ne căsătorim la biserică, şi a fost o nuntă adevărată, cu rochie de mireasă.

Se bucura din plin de viață.

— Mi s-a părut mie că vă recunosc. Vă priveam în fiecare zi, dar şovăiam. în dimineața asta, când am deschis ziarul şi v-am văzut poza...

Arătă spre paharele îmbrăcate în împletitură de pai.

— Sper că nu e nimic grav?

— Sunt foarte sănătos.

— Şi eu. Toți doctorii îmi spun asta. Totuşi, m-au trimis aici din cauza durerilor de genunchi. Hidroterapie, masaje în apă, raze, tot tacâmul. Dumneavoastră ?

— Pahare cu apă.

— Înseamnă că n-aveți nimic. Dar nu vreau să vă rețin, nici pe doamna dumneavoastră. Ați fost corect cu mine pe vremuri. Erau timpuri frumoase, nu? La revedere, domnule comisar. Spune la revedere, nevestico...

În momentul în care cei doi se îndepărtau, Maigret încă zâmbea, amuzat de pitorescul şi de destinul fostului hoț de buzunare. Apoi, soția lui văzu cum fața îi devenea treptat gravă, iar sprâncenele i se încruntau. în cele din urmă, oftă uşurat.

— Cred că am găsit de ce...

— De ce a fost asasinată femeia?

— Nu. De ce în ziua aceea. De ce nu acum o lună sau un an...

— Ce vrei să spui?

— De când ne aflăm aici, întâlnim aceiaşi oameni de două-trei ori pe zi şi feţele lor ne-au devenit familiare. Dar abia astăzi, din cauza fotografiei din ziar, acest apucat a fost sigur că mă recunoaşte şi m-a oprit. Iar asta e prima noastră cură, probabil singura. Dacă ne-am întoarce la anul, i-am revedea pe o parte dintre cei de acum... Cineva a venit, ca şi noi, pentru prima dată la Vichy. A făcut ca toată lumea, şi-a ales im medic, a fost la consult, i s-au făcut analize şi i s-a stabilit programul, numele izvoarelor, cât să bea, la ce oră. A întâlnit-o pe Helene Lange şi a avut impresia că o recunoaşte. Apoi a întâlnit-o a doua oară, a treia oară... Poate că nu se afla departe de ea în seara când asculta fanfara.

Lucrurile astea i se păreau foarte simple doamnei Maigret, care se mira că soţul ei se bucura de ceva ce nu era tocmai o descoperire.

Comisarul se grăbi chiar el să spună cu ironie:

— După pliantele publicitare, vin cam două sute de mii de bolnavi pe an, care se împart pe durata a şase luni, ceea ce înseamnă peste treizeci de mii pe lună. Să spunem că o treime n-au mai fost niciodată, ca noi, şi ajungem la vreo zece mii de suspecţi... Nu! Pentru că trebuie să scădem femeile şi copiii. Câte femei şi câţi copii crezi că sunt ?

— Mai multe femei decât bărbaţi. în privinţa copiilor...

— Stai!... Întâlneşti un anumit număr de oameni în scaune cu rotile. Alţii merg în cârje sau cu un baston. Cei mai mulţi bătrâni n-ar fi în stare să strângă de gât o femeie încă viguroasă.

Doamna Maigret se întreba dacă era serios sau glumea.

— Să spunem o mie de bărbaţi în stare să ucidă prin strangulare... Cum, după declaraţia doamnei Vireveau şi a proprietarului barului, este vorba de un personaj înalt şi solid, îi eliminăm pe cei mici de statură şi pricăjiţi. Ne rămân cinci sute...

Ea simţi o uşurare când îl auzi râzând.

— De cine râzi?

— De poliție. De meseria noastră. Peste puțin timp, îl voi anunța pe bravul Lecoeur că i-au mai rămas doar cinci sute de suspecți, dacă nu găsim şi alții de eliminat, de exemplu, cei care se aflau la teatru în seara aceea şi pot s-o dovedească, cei care jucau bridge sau altceva... Şi nu zici că deseori în felul ăsta se ajunge la arestarea unui

vinovat! Odată, Scotland Yard-ul a interogat toți locuitorii unui oraş de două sute de mii de suflete. A durat luni de zile!

— Şi l-au prins?

— În alt oraş, din întâmplare, într-o seară când tipul era beat şi a vorbit prea mult!

Probabil că era prea târziu ca să-l mai întâlnească pe Lecceur în ziua aceea, pentru că mai avea de băut două pahare de apă, cu un interval de o jumătate de oră între ele. încercă să citească ziarul de seară, care se ocupa mai ales de celebritățile aflate în vacanță. Era destul de ciudat. Chiar şi cei care îşi făceau de cap se fotografiau cu copiii sau cu nepoții, pretinzând că le consacrau tot timpul.

Mai târziu, pe când briza devenea puțin mai răcoroasă, dădură colțul străzii Bourbonnais. în fața casei domnişoarei Lange se afla o camionetă.

Când se apropiară, auziră lovituri de ciocan.

— Mă întorc la hotel? murmură doamna Maigret.

— Vin şi eu într-o clipă.

Uşa salonului era deschisă şi bărbați în salopete bej agățau draperii negre pe pereți.

îşi făcu apariția şi Lecoeur.

— Eram sigur că veniți. Pe-aici...

Îl conduse în dormitor, unde era mai linişte.

— Va fi înmormântată la Vichy? întrebă Maigret. Aşa a hotărât sora ei?

— Da. A venit spre prânz.

— Cu gigoloul ei?

— Nu. Cu taxiul.

— Când are loc ceremonia funebră?

— Poimâine, pentru ca oamenii din cartier să poată trece prin fața catafalcului.

— Va avea loc o slujbă de pomenire?

— Se pare că nu.

— Familia Lange nu-i catolică?

— Părinții, da. Copiii au fost botezați şi au mers la prima împărtăşanie. Pe urmă...

— Sau poate că e divorțată?

— Ar trebui mai întâi dovedit că a fost căsătorită.

Lecoeur se uita la Maigret, jucându-se cu vârfurile mustății lui roşcate.

— Nu ați mai văzut-o pe nici una dintre ele, nu-i aşa?

— Niciodată.

— Dar ați stat un timp în La Rochelle?

— Am fost acolo de două ori. Să spunem zece zile în total... De ce?

— Pentru că, în dimineața asta, mi s-a părut că Francine Lange nu mai era chiar aceeaşi. Era mai puțin veselă. Frazele nu mai erau la fel de directe. Am avut tot timpul impresia că se gândea la ceva sau că ezita să-mi încredințeze un secret... La un moment dat mi-a spus: „Cel care a fost ieri aici era comisarul Maigret, nu-i aşa?" Am întrebat-o dacă v-a mai văzut vreodată si mi-a spus că vă recunoscuse după fotografia apărută dimineață în ziar.

— Câteva zeci de persoane, dintre miile pe lângă care trec zilnic, au avut aceeaşi reacție. Mai adineauri, unul dintre vechii mei „clienți" a venit la mine cu mâna întinsă şi puțin a lipsit să nu mă bată cu palma pe spate...

— Cred că nu e chiar atât de simplu, spuse Lecoeur, ca şi cum ar fi urmărit o idee încă neclară.

— Crezi că m-am ocupat de ea pe când locuia la Paris?

— Nu-i imposibil, având în vedere existența pe care probabil o ducea... Nu! Eu mă gândesc la ceva mai puțin pre-

cis, mai subtil. Pentru ea, eu sunt un polițist de provincie oarecare, care îşi face meseria cum poate mai bine şi pune întrebările pe care le are de pus. După înregistrarea răspunsurilor, trec la următorul... înțelegeți ce vreau să spun? Aşa se explică faptul că, intrând aici, se simțea în largul ei şi că, ieri după-amiază, a avut acelaşi comportament. O dată sau de două ori v-a aruncat

O privire, dar am înțeles că nu vă recunoştea. A luat o cameră la Hotelul Gării. Ca în majoritatea hotelurilor de aici, clienții primesc ziarul odată cu micul dejun. Văzându-vă fotografia, s-a întrebat de ce ați asistat la întrevedere.

— Şi ce concluzie ai tras?

— Nu uitați reputația pe care o aveți, ideea pe care o are publicul despre dumneavoastră...

Roşi, temându-se ca vorbele lui să nu fie greşit interpretate.

— De altfel, nu numai publicul, şi noi, cei de meserie, suntem primii care...

— Să trecem peste asta.

— E important. Şi-a spus că nu întâmplător vă aflați în acel fotoliu. Şi, chiar dacă ar fi fost o întâmplare, faptul că vă ocupați de caz...

— Părea speriată?

— N-aş merge până acolo. Mi s-a părut diferită, circumspectă. I-am pus doar întrebări neînsemnate, dar, de fiecare dată, s-a gândit înainte să răspundă.

— N-a găsit notarul?

— M-am gândit şi eu la asta şi am întrebat-o. însoțitorul ei a făcut lista notarilor din oraş şi le-a telefonat. Se pare că nici unul nu a avut-o clientă pe Helene Lange. Unul singur, care era ajutor de notar acum zece ani şi după aceea a preluat biroul patronului său, şi-a amintit că a întocmit actul de vânzare al acestei case.

— Ai numele lui ?

— Maestrul Rambaud.

— Nu vrei să-i telefonezi?

— La ora asta?

— În provincie, notarii locuiesc de obicei în casa unde au şi biroul.

— Şi ce să-l întreb?

— Dacă a plătit prin cec sau prin virament bancar.

— Trebuie să le spun oamenilor ăstora să nu mai ciocănească în timp ce telefonez...

Maigret se plimbă între timp prin baie şi bucătărie, fără să se gândească la ceva anume.

— Ce-ai aflat?

— Aţi ghicit ?

— Ce?

— Că a plătit cu banii jos. A fost singura dată când notarului nostru i s-a întâmplat una ca asta, aşa că şi-a amintit imediat. Venise cu o valijoară plină de bani.

— Ai pus să fie chestionaţi funcţionarii de la ghişeele gării?

— La naiba! Nu m-am gândit!

— Aş fi curios să ştiu dacă se ducea în fiecare lună în acelaşi loc sau în locuri diferite.

— Sper să vă pot spune asta mâine. Poftă bună! Şi o seară plăcută!

Era ziua în care cânta fanfara în chioşc, iar soţii Maigret merseseră destul pe jos ca să aibă şi ei dreptul să se odihnească pe un scaun.

Capitolul 4

Fusese gata cu zece minute mai repede, nici el nu ştia de ce. Poate că în dimineaţa aceea erau mai puţine de citit în La Tribune ? Doamna Maigret, care lua în primire sala de baie după dânsul, încă se afla acolo, iar el îi spuse prin uşa întredeschisă:

— Cobor. Aşteaptă-mă jos.

Pe trotuar se afla o bancă vopsită în verde, pentru clienţii hotelului. Cerul era tot senin. De când sosiseră la Vichy, nu plouase nici măcar o dată.

Patronul, bineînţeles, îl aştepta la capătul de jos al scării.

— Ce se mai aude cu asasinul?

— Nu e treaba mea, răspunse el, zâmbind.

— Credeţi că cei de la Clermont-Ferrand sunt în stare de ceva ? Nu e deloc bine ca într-un oraş ca al nostru să circule liber un asasin. După câte am auzit, câteva femei în vârstă au şi plecat...

Maigret avea un zâmbet vag pe buze în timp ce se îndrepta spre strada Bourbonnais şi zări de departe draperia neagră de la uşă, cu un „L" mare brodat cu fir argintiu. Pe trotuar nu se mai vedea poliţistul de la CRS. Dar cu o zi înainte mai era? Nu fusese atent. în fond, nu era treaba lui. Aici era doar un amator, o persoană venită la cură.

Când să apese pe butonul soneriei, observă că uşa vopsită în alb era deschisă. O împinse şi zări o fetişcană de nici şaisprezece ani care ştergea cu o cârpă umedă dalele coridorului. Purta o rochie atât de scurtă, încât, atunci când se apleca, i se vedeau chiloţii roz. Avea gambele şi coapsele

groase, informe, aşa cum se întâmplă la vârsta ingrată. Ai fi zis că sunt picioarele unei păpuşi ieftine, a cărei culoare artificială o şi aveau.

Când întoarse capul, Maigret văzu o faţă rotundă şi doi ochi lipsiţi de expresie. Nu-l întrebă nici cine era, nici ce căuta.

— E acolo, se limită ea să rostească, arătând spre uşa salonului.

încăperea era cufundată în umbră, cu draperii negre pe pereţi, cu sicriul aşezat pe ceea ce era, probabil, masa din sufragerie. Cele două luminări nu erau aprinse, dar într-un bol din sticlă era apă sfinţită, cu o crenguţă de merişor.

Uşa sufrageriei era deschisă, la fel şi cea de la bucătărie. Mobila şi obiectele din salon fuseseră îngrămădite în sufragerie. în bucătărie, tânărul Dicelle citea un album de benzi desenate, în timp ce-şi bea cafeaua.

— Vreţi şi dumneavoastră cafea? Am făcut mai multă.

...Pe aragazul domnişoarei Helene Lange, care probabil că n-ar fi fost deloc încântată de prezenţa unui intrus în bucătăria ei!

— Comisarul Lecoeur încă n-a sosit?

— A fost chemat de urgenţă la Clermont-Ferrand, aseară târziu. S-a dat o spargere la casa de economii. S-a înregistrat şi un mort, un bărbat care trecea pe drum şi, văzând uşa întredeschisă după ora închiderii, a intrat fără să gândească exact în momentul în care hoţii voiau să iasă. Unul dintre ei a tras...

— Nimic nou aici?

— Nu, după câte ştiu.

— Nu te-ai ocupat de gară?

— Sarcina asta a primit-o colegul meu Trigaud. Probabil că încă mai e acolo.

— Presupun că domnişorica pe care am văzut-o când am intrat a fost şi ea chestionată? Ce a spus?

— La mutra pe care o are, e surprinzător şi că vorbeşte! Nu ştie nimic. A fost angajată doar pe durata sezonului. Treaba ei era să facă curat în camerele chiriaşilor. Nu se ocupa de parter, pentru că domnişoara Lange îşi făcea curat singură.

— N-a văzut niciodată vizitatori?

— Doar pe angajatul de la gaze şi comisionarii, îşi începea serviciul la nouă şi termina la prânz. Soţii Maleski sunt îngrijoraţi. Au plătit până la sfârşitul lunii şi se întreabă dacă mai pot să stea. Nu-i uşor să găseşti o cameră în plin sezon şi nu vor să se ducă la hotel.

— Ce-a hotărât comisarul?

— Cred că vor rămâne aici. în orice caz, sunt sus. Cealaltă, grăsana, a plecat adineauri la masaj.

— Francine Lange n-a mai venit?

— O aştept. Nimeni nu ştie ce se va întâmpla. A vrut neapărat să fie amenajată o cameră mortuară, dar nu cred că vecinii vor veni. Eu am primit instrucţiuni să stau aici, să-i observ discret pe vizitatori, în caz că...

— O zi bună totuşi, mormăi Maigret, ieşind din bucătărie.

Apucă cu un gest mecanic cartea legată în piele neagră de pe un gheridon care fusese probabil în salon şi pe care îl aduseseră în sufragerie cu restul mobilei. Era Lucien Leuwen. Hârtia îngălbenită păstra mirosul aparte al cărţilor din bibliotecile municipale şi librăriile care fac abonament de lectură.

O ştampilă cu tuş violet indica numele librarului şi adresa.

Puse cartea la loc şi ieşi din casă. Pe când mergea liniştit pe trotuar, o fereastră se deschise

în dreptul lui. O femeie în capot şi cu părul pe bigudiuri îl întrebă:

— Spuneţi-mi, domnule comisar, e adevărat că se vizitează?

Expresia îl surprinse şi o clipă nu înțelese întrebarea.

— Cred că da, pentru că există o cameră mortuară şi uşa e întredeschisă.

— Poate fi văzută?

— După câte ştiu, sicriul e închis.

— Mai bine, spuse femeia, oftând. Aşa e mai puțin dureros...

Doamna Maigret îl aştepta pe banca verde şi se arătă surprinsă că soțul ei venise atât de repede.

Porniră la drum, ca în fiecare zi. Întârziaseră doar câteva minute de la programul lor, un program care, de altfel, nu fusese niciodată fixat, dar pe care îl respectau ca şi cum ar fi fost ceva de o importanță capitală.

— E lume?

— Nimeni. Aşteaptă...

De data asta, începură cu parcul copiilor, încă aproape pustiu, mergând în umbra copacilor. Unii dintre aceştia, ca şi pe malul râului, erau esențe rare, din America, India, Japonia, şi purtau un nume latinesc şi unul franțuzesc înscrise pe o placă de metal. Mulți fuseseră trimişi în semn de recunoştință pentru o cură la Vichy de şefi ai unor state de care nu-şi mai amintea nimeni, de maharajahi sau de mici prinți orientali.

Nu se opriră aproape deloc în fața jucătorilor de bile. Doamna Maigret nu-şi întreba niciodată soțul încotro se îndrepta. Comisarul mergea drept înainte, ca şi cum ar fi avut o țintă, dar, de cele mai multe ori, dacă alegea o stradă, şi nu alta, o făcea ca să mai schimbe traseul, să se bucure de imagini şi sunete noi.

Cu puțin timp înainte de ora primului pahar, intră pe strada Georges Clemenceau, ca şi cum ar fi avut de făcut cumpărături, dar o luă la stânga şi intră într-un pasaj, Pasajul Teatrului, unde, în fața unei librării, puteau fi văzute cărți de ocazie în cutii şi alte cărți pestrițe pe suporturi turnante.

— Intră, îi spuse el soției sale, care ezita.

Patronul purta un halat lung de culoare gri şi făcea ordine. Păru că îl recunoaşte pe Maigret, dar nu spuse nimic.

— Puteți să-mi acordați câteva minute ?

— Sunt la dispoziția dumneavoastră, domnule Maigret. Presupun că vreți să mă întrebați despre domnişoara Lange?

— Era una dintre clientele dumneavoastră, nu-i aşa?

— Venea cel puțin o dată pe săptămână, cel mai adesea de două ori, ca să ia alte cărți. Avea un abonament care-i permitea să ia două odată.

— O cunoaşteți de mult timp?

— Am preluat librăria acum şase ani. Nu sunt de aici, ci din Paris, din Montparnasse. Venea să împrumute cărți şi de la cel dinaintea mea.

— Vorbeați cu ea?

— Să ştiți că nu vorbea prea mult.

— Nu vă cerea sfatul în alegerea cărților?

— Avea ideile ei. Veniți să vă arăt.

În spatele librăriei, o încăpere era plină până în tavan cu cărți legate în piele neagră.

— Petrecea aici o jumătate de oră, chiar o oră, examinând volumele, citind câteva rânduri dintr-o carte, câteva din alta...

— Ultima ei lectură a fost Lucien Leuwen de Stendhal.

— Stendhal era descoperirea ei cea mai recentă. A citit înainte Chateaubriand, Alfred de Vigny, Jules Sandeau, Benjamin Constant, Mus- set, George Sand... Numai romantici. Odată, a luat o carte de Balzac, nu mai ştiu care, şi a doua zi a adus-o înapoi. Am întrebat-o dacă nu i-a plăcut şi mi-a răspuns ceva de genul: „E prea brutal..." Balzac, brutal!...

— Nici un autor contemporan?

— N-a încercat niciodată. în schimb, a citit şi recitit corespondența lui George Sand şi cea a lui Musset.

— Vă mulțumesc.

Când ajunsese aproape de uşă, librarul i se adresă din nou.

— Am uitat un detaliu care poate o să vă amuze. M-am mirat găsind cărți adnotate cu creionul. Unele fraze sau cuvinte erau subliniate. Uneori era doar câte o cruce pe margine. M-am întrebat ce client avea această manie şi am descoperit în cele din urmă că ea făcea asta.

— I-ați spus?

— Obligatoriu. Angajatul meu avea altceva de făcut decât să şteargă însemnările ei!

— Şi cum a reacționat?

— A răspuns, cu un aer înțepat: „îmi cer scuze. Când citesc o carte, uit că nu-i a mea".

Băutorii de apă, trunchiurile deschise la culoare ale platanilor, petele de soare erau la locul lor, ca şi miile de scaune galbene.

Balzac i se părea prea dur. Probabil că voia să spună prea realist. Citea doar autori din prima jumătate a secolului al XIX-lea, ignorându-i cu desăvârşire pe Flaubert, Hugo, Zola, Maupassant. Totuşi, Maigret zărise în prima zi un teanc de reviste într-un colț al salonului...

Parcă fără să vrea, se străduia neîncetat să-şi contureze mai bine portretul ei. Citea doar cărți romantice, sentimentale, dar privirea ei era uneori de o duritate cât se poate de reală.

— Te-ai întâlnit cu Lecoeur?

— Nu. A fost chemat la Clermont-Ferrand din cauza unei spargeri.

— Crezi că va descoperi asasinul?

Maigret tresări. Acum era rândul lui să fie

adus la realitate. Adevărul era că nu se gândea la dispariția acelei femei ca la un asasinat. Aproape uita că proprietara casei cu obloane verzi fusese sugrumată şi că problema numărul unu era găsirea asasinului.

Căuta şi el pe cineva. Ba chiar se gândea la acel om mai des decât ar fi vrut, până acolo încât devenea o obsesie. Îl intriga bărbatul care, la un moment dat, îşi găsise un loc în existența ei solitară. Nu lăsase nici o urmă în casa de pe strada Bourbonnais, nu exista nici o fotografie de-a lui, nici o scrisoare, nici un bilețel.

Nimic! Şi nici de la altcineva, doar facturi.

Trebuia să te întorci la Paris, pe strada Notre-Dame-de-Lorette, cu doisprezece ani în urmă, ca să afli de un vizitator destul de vag, care venea o dată sau de două ori pe săptămână să petreacă o oră în apartamentul celei care era la vremea aceea încă o femeie tânără.

Chiar şi sora ei, Francine, care locuia pe atunci în acelaşi oraş, pretindea că nu ştia nimic. Citea carte după carte, se uita la televizor, făcea piața, menajul, se plimba la umbra copacilor din parc, ca şi cei veniți la cură, fără să vorbească cu nimeni, şi asculta fanfara în fața chioşcului, privind în gol.

Toate astea îl derutau. în cursul carierei, cunoscuse ființe, bărbați sau femei, care țineau cu îndârjire la libertatea lor. Întâlnise maniaci care, retraşi din lume, se ascundeau în locurile cele mai ciudate, uneori cele mai sordide.

Dar chiar şi aceştia păstrau întotdeauna o legătură oarecare cu viața exterioară. De exemplu, în cazul bătrânelor, o bancă în parc, unde întâlneau altă bătrână, sau biserica, confesionalul, preotul... Unii bătrâni se ataşau de o cafenea, unde toți îi recunoşteau şi îi primeau cu familiaritate...

Aici însă, Maigret întâlnea pentru prima dată singurătatea în stare pură. O singurătate care nici măcar nu era agresivă. Domnişoara Lange nu avea un comportament dezagreabil față de vecini sau de furnizori. Nu arăta că i-ar disprețui şi, în pofida înclinației sale spre anumite culori şi modele de rochii, nu făcea pe marea doamnă.

Pur şi simplu, nu o interesau ceilalți. Nu avea nevoie de ei. Avea chiriaşi pentru că dispunea de camere goale şi

obținea de pe urma lor un câştig. între aceste camere şi parter era trasată o frontieră şi angajase o menajeră foarte tânără, mai mult sau mai puțin stupidă, ca să facă curățenie la etaj.

— Îmi permiteți, domnule comisar?

O umbră, în fața lui Maigret, o siluetă înaltă care ținea un scaun de spetează. Comisarul îl văzuse pe bărbat la domiciliul victimei. Era un colaborator al lui Lecoeur, probabil Trigaud. Se aşeză şi Maigret îl întrebă:

— De unde ai ştiut că o să mă găseşti aici?

— Dicelle mi-a spus...

— Şi Dicelle de unde...?

— Nu există polițist în oraş care să nu vă cunoască din vedere, aşa că, oriunde v-ați duce...

— A apărut ceva nou?

— Noaptea trecută, am petrecut o oră la gară, pentru că nu sunt de serviciu aceiaşi oameni ca în timpul zilei. în dimineața asta am fost din nou acolo. Pe urmă, i-am telefonat comisarului Lecoeur, care e tot la Clermont.

— Nu vine azi ?

— Încă nu ştie. în orice caz, va fi aici mâine dimineață pentru înmormântare. Presupune că veți veni şi dumneavoastră...

— N-ai dat ochii cu Francine?

— A trecut pe la casa surorii ei. Corpul neînsuflețit va fi ridicat la ora nouă. Probabil că ea a trimis florile.

— Câte jerbe ?

— Una singură.

— Să verifici dacă florile sunt într-adevăr de la ea. Pardon! Am uitat că asta nu mă priveşte...

— Şeful e de altă părere, pentru că mi-a recomandat să vă raportez tot ce-am aflat. Cred că unii din brigadă, inclusiv cel de față, vor pleca în călătorie.

— Se ducea departe?

Trigaud scoase un teanc de hârtii din buzunar, le frunzări şi găsi în cele din urmă foaia pe care o căuta.

— Bineînțeles, nu-şi amintesc de toate deplasările, dar au fost frapați de unele nume de oraşe. De exemplu, Strasbourg, la o lună după ce fusese la Brest. Şi au mai remarcat că legăturile nu erau întotdeauna bune şi că i se întâmpla să schimbe trenul de două-trei ori. Carcassonne, Dieppe, Lyon... Sunt mai aproape. De altfel, Lyon constituie o excepție. Cele mai multe călătorii erau mai lungi. Nancy, Montelimar...

— Nici un orăşel? Nici un sat?

— Doar oraşe destul de mari. Este adevărat că de acolo putea să plece în altă parte cu autocarul.

— Vreun bilet pentru Paris?

— Nici unul.

— Şi de când durează toate astea?

— Ultimul angajat de la gară cu care am stat de vorbă lucrează de nouă ani la acelaşi ghişeu. „Era deja clienta noastră permanentă", mi-a spus el. Cei de la gară o cunoşteau. O aşteptau să vină. Angajații pariau uneori pe oraşul pe care îl va alege.

— Pleca la anumite date?

— Tocmai că nu. Uneori, nu-şi făcea apariția câte şase săptămâni, mai ales vara, în timpul sezonului, probabil din cauza chiriaşilor. Deplasările ei nu corespundeau cu sfârşitul lunii sau cu vreun termen fix.

— Lecoeur ți-a spus ce intenționează să facă ?

— A cerut să i se multiplice fotografia. Mai întâi va trimite oameni în oraşele cele mai apropiate. O parte din fotografii vor pleca chiar astăzi la Polițiile Judiciare locale.

— Nu ştii de ce-a vrut Lecoeur să-mi spui toate astea ?

— Nu mi-a zis nimic. Probabil crede că aveți o idee. Şi eu cred asta...

Ceilalți îl credeau întotdeauna mai viclean decât era, iar dacă protesta, oamenii îşi închipuiau că e un şiretlic.

— Vine lume la catafalc?

— După cum mi-a spus Dicelle, a început să vină pe la zece. O femeie încinsă cu şorţ a deschis uşa şi a băgat capul înăuntru, apoi a făcut câţiva paşi şi a dat peste camera mortuară. Atunci, a scos un şirag de mătănii din buzunarul şorţului şi a început să murmure. Şi-a făcut cruce după ce şi-a înmuiat degetele în apă sfinţită şi a plecat. Ea a deschis defilarea. Le-a spus vecinelor. Apoi vecinele au venit şi ele, singure sau câte două.

— Bărbaţi nu?

— Câţiva, măcelarul, un dulgher care locuieşte la capătul străzii, oameni din cartier...

De ce n-ar fi fost comisă crima de cineva din cartier? Căutau peste tot, încercau să reconstituie existenţa domnişoarei în lila la Nisa, la Paris, călătoriile ei în cele patru colţuri ale Franţei, dar nimeni nu se gândea la vecini, la miile de locuitori din Quartier de France.

Nici Maigret.

— Îmi puteţi da vreo sugestie, în sensul să fac ceva anume?

Întrebarea nu venea de la Trigaud, ci îi fusese sugerată probabil acestuia de şmecherul de Lecceur. Dacă tot îl avea pe Maigret la îndemână, de ce să nu se folosească de el?

— Mă întreb dacă funcţionarii de la ghişee ar putea să-şi amintească câteva date precise, nu multe, două-trei ar fi de ajuns...

— Una o am deja, 11 iunie. Tipul şi-o aminteşte pentru că destinaţia era Reims, soţia lui e de acolo şi tocmai era ziua ei de naştere.

— Dacă aş fi în locul tău, m-aş duce la bancă să văd dacă au intrat bani în cont pe 13 sau pe 14.

— Înţeleg ce vreţi să spuneţi. Un şantaj, nu?

— Sau o rentă.

— De ce să primeşti o rentă la date diferite şi la intervale neregulate?

— Asta mă întreb şi eu...

Trigaud se uită la chiorâş la Maigret, convins că-i ascundea ceva sau că râdea de el.

— Aş prefera să mă ocup de spargere, mormăi el. Când e vorba de borfaşi, cam ştii cum să-i dibuieşti... îmi cer scuze că v-am deranjat. Respectele mele, doamnă...

Se ridică, stânjenit, neştiind cum să plece, şi soarele îi intra direct în ochi.

— Acum e prea târziu să mă duc la bancă. O să trec pe la două. Pe urmă, dacă mai trebuie, merg iar la gară...

Maigret făcuse şi el pe vremuri treaba asta, bătuse ore în şir pavajul încins sau ud, chestionase oameni bănuitori şi cărora trebuia să le scoţi vorbele din gură cu cleştele.

— Hai să ne bem paharul de apă...

În timp ce Trigaud avea să se răcorească probabil cu un pahar mare de bere!

— La izvor, pe la unsprezece, sper să fiu acolo.

În vocea lui se simţea o vagă agasare. Doamna Maigret se temuse că se va plictisi la Vichy, lipsit de orice activitate, doar în compania ei de dimineaţă până seara. Calmul lui zâmbitor din primele zile n-o liniştise decât pe jumătate şi se întrebase cât timp va dura această stare de spirit.

Or, de trei zile, era cu adevărat nemulţumit de fiecare dată când trebuia să renunţe la una dintre plimbările lor.

În ziua aceea era înmormântarea. Îi promisese lui Lecoeur că va fi şi el prezent. Soarele strălucea la fel de tare, iar pe străzi stăruia acelaşi amestec de răcoare matinală şi de umezeală.

Strada Bourbonnais oferea un spectacol neobişnuit. Lăsând deoparte oamenii de la ferestre, sprijiniţi cu coatele de pervaz ca pentru a urmări defilarea unui cortegiu, curioşii formau un şir de-a lungul trotuarului, mai gros în dreptul casei.

Maşina mortuară sosise deja. In spate staționa o maşină neagră, furnizată probabil de pompele funebre, apoi alta pe care Maigret nu o cunoştea.

Lecoeur îi ieşi în întâmpinare.

— A trebuit să-mi las baltă borfaşii, îi spuse dânsul. Spargeri au loc în fiecare zi. Publicul s-a obişnuit cu ele şi nu mai e tulburat. în timp ce o femeie sugrumată la ea acasă, într-un oraş aşa de calm ca Vichy, fără un motiv aparent...

Maigret recunoscu claia de păr roşcat a fotografului de la ziarul La Tribune. Pe stradă îşi vedeau de treabă alți doi-trei, iar unul dintre ei le făcu o fotografie celor doi polițişti pe când traversau.

În realitate, nu era nimic de văzut, iar curioşii se uitau unii la alții de parcă s-ar fi întrebat ce căutau acolo.

— Ai oameni pe stradă?

— Trei. Nu-l văd pe Dicelle, dar nu poate fi departe. A avut ideea să-l ia cu dânsul pe ucenicul cârnățarului, care cunoaşte pe toată lumea. El ar putea să-i indice persoanele străine de cartier.

Ceremonia nu avea nimic trist, nimic impresionant. Fiecare aştepta, la fel şi Maigret.

— Te duci la cimitir? îl întrebă pe Lecoeur.

— Aş vrea să veniți cu mine, şefule. Am venit cu maşina mea, gândindu-mă că o maşină a poliției ar fi de prost-gust.

— Francine?

— A sosit acum câteva minute cu gigoloul ei. E înăuntru.

— Nu le văd maşina.

— Cei de la pompe funebre, care ştiu ce se cuvine şi ce nu în astfel de ocazii, le-au dat probabil de înțeles că o maşină roşie decapotabilă era cam la fel de nepotrivită într-un convoi funebru

ca O maşină a poliției. Dânşii vor merge cu maşina neagră.

— Ai vorbit cu ea?

— Abia dacă m-a salutat la sosire. Pare nervoasă, neliniştită. înainte de a intra în casă, şi-a rotit privirea peste mulțimea de curioşi ca şi cum ar fi căutat pe cineva.

— Nu-l zăresc pe tânărul Dicelle.

— Pentru că a găsit o fereastră undeva, de unde să privească împreună cu ucenicul cârnățar.

Câțiva oameni ieşeau din casă; mai intrară două persoane, dar ieşiră aproape imediat. Apoi şoferul maşinii mortuare urcă la volan.

Ca la un semnal, patru oameni, destul de anevoie, scoaseră sicriul pe uşă şi îl aşezară în maşină. Unul dintre ei reintră în casă, de unde aduse o jerbă şi un buchet mai mic de flori.

— Buchetul e din partea chiriaşilor.

Francine Lange aştepta în prag, îmbrăcată cu o rochie neagră care nu-i venea bine, cumpărată probabil în ajun de la un magazinaş de pe strada Georges Clemenceau. Îl puteai ghici pe însoțitorul ei în spate, în penumbra coridorului.

Maşina mortuară înaintă câțiva metri. Francine urcă în maşina neagră împreună cu amantul ei.

— Haideți, şefule!

Oamenii de pe trotuar nu se mişcau, doar fotografii alergau în mijlocul drumului.

— Asta e tot ? întrebă Maigret, întorcând capul.

— Nu mai sunt alte rude, nici prieteni...

— Chiriaşii?

— Maleski are oră la medic la zece, iar doamna Vireveau şedință de mesaj.

Străbătură două-trei străzi pe care comisarul le ştia, pentru că rătăcise pe acolo. îşi umplu pipa, apoi privi casele, mirându-se că ajunseseră în fața gării.

Cimitirul nu era departe, de cealaltă parte a liniei ferate. Şi era pustiu. Maşina mortuară merse până la capătul aleilor carosabile.

Erau doar patru oameni pe aleea acoperită cu pietriş, în afara celor de la pompele funebre. Lecceur şi Maigret se apropiară în mod normal de cuplu. Gigoloul îşi pusese ochelari de soare.

— Plecaţi curând ? o întrebă Maigret pe tânăra femeie.

Pusese întrebarea ca să spună ceva, fără să-i acorde vreo importanţă, şi îşi dădu seama că ea îl observa cu insistenţă, vrând parcă să descopere un rând ascuns în spatele cuvintelor lui.

— Probabil că va trebui să mai stau două-trei zile, până aranjez totul.

— Ce-aţi făcut cu chiriaşii?

— Îi las până la sfârşitul lunii. N-am nici un motiv să fac altfel. Voi încuia doar încăperile de la parter.

— Intenţionaţi să vindeţi casa?

Francine nu avu timp să răspundă, pentru că unul dintre bărbaţii îmbrăcaţi în negru se apropie de ea. Sicriul fusese transportat pe o targă până la o alee mai îngustă, la marginea cimitirului, unde se afla o groapă descoperită.

Un fotograf - nu roşcovanul cel înalt, altul - se ivi Dumnezeu ştie de unde şi făcu câteva poze în timp ce sicriul era coborât în groapă, apoi când, la indicaţiile maestrului de ceremonii, Francine arunca o lopată de pământ peste sicriu.

La câţiva metri distanţă, dincolo de un zid scund, începea un teren viran unde rugineau carcase de maşini, iar mai departe se vedeau câteva case albe.

Maşina mortuară plecă. Fotograful, şi el. Lecceur îi aruncă o privire lui Maigret, care nu înţelese, deoarece era cufundat în gânduri. De fapt, la ce se gândea? La oraşul La Rochelle, la care ţinea mult, la strada Notre-Dame-de-Lorette, la începutul carierei sale, când era secretar la co-

misariatul de poliție din arondismentul IX, dar şi la jucătorii de bile...

Francine se apropie de ei, cu o batistă mototolită în mină. Nu o folosise ca să-şi şteargă lacrimile. Nu plânsese. Nu fusese mai emoționată decât cioclii sau groparii. Nimic nu fusese emoționant la înmormântarea aceea deloc romantică.

Mototolise batista în mână ca să facă ceva.

— Nu ştiu cum e obiceiul. După înmormântări urmează o masă, nu-i aşa? Dar cu siguranță că nu doriți să luați masa cu noi...

— Sarcinile de serviciu..., murmură Lecoeur.

— Pot măcar să vă ofer ceva de băut?

Maigret era surprins de felul în care se schimbase. Chiar şi acolo, în cimitirul pustiu, de unde dispăruse până şi fotograful, Francine se uita în jurul ei ca şi cum ar fi fost amenințată de o primejdie.

— Cu siguranță că vom mai avea ocazia să ne întâlnim, răspunse Lecoeur, diplomatic.

— Încă n-ați descoperit nimic?

Dar nu la dânsul se uita, punând această întrebare, ci la comisarul Maigret, ca şi cum de la el ar fi aşteptat ceva.

— Ancheta continuă.

Maigret îşi umplu pipa, îndesând-o uşor cu degetul şi încercând să înțeleagă. Femeia aceea trecuse cu siguranță prin momente grele şi era în stare să privească viața în față fără să clipească. Nu moartea surorii ei o afecta, pentru că, în prima zi, se arătase plină de viață şi antren.

— În acest caz, domnilor... Nu ştiu cum să spun... La revedere! Şi mulțumesc că ați venit.

Dacă ar mai fi zăbovit un minut, poate că Maigret ar fi întrebat-o dacă nu o amenințase cineva. Dar acum se îndepărta, pe tocurile ei înalte, şi, îndată ce avea să închidă uşa camerei de la hotel, avea să se debaraseze de rochia neagră cumpărată pentru această ocazie.

— Ce zici? îşi întrebă Maigret colegul din Clermont.

— Aţi remarcat, nu-i aşa? As vrea să am o discuţie numai eu cu ea, dar trebuie să găsesc un motiv plauzibil ca s-o convoc. Astăzi ar fi prea indecent. Parcă i-ar fi teamă de ceva.

— Asta e şi impresia mea.

— Credeţi că a fost ameninţată ? Ce-aţi face în locul meu?

— Ce vrei să spui?

— Nu ştim de ce a fost sugrumată sora ei. La urma urmelor, ar putea fi o dramă de familie. Nu ştim aproape nimic despre oamenii ăştia. Posibil să fie vorba de o poveste în care sunt implicate amândouă femeile. Nu v-a spus că mai rămâne două-trei zile la Vichy ? N-am mulţi oameni disponibili, dar spargerea va trebui să mai aştepte. Borfaşii oricum n-au scăpare.

Urcaseră în maşină şi mergeau spre ieşirea din cimitir.

— Voi pune să fie supravegheată cât mai discret posibil, deşi, la hotel, e aproape imposibil. Unde vreţi să vă las?

— Undeva pe lângă parc.

— E adevărat că aţi venit aici la cură... Nu ştiu de ce nu pot să mă obişnuiesc cu gândul ăsta.

La început, crezu că soţia lui nu sosise, pentru că nu o vedea pe scaun. Se obişnuiseră atât de mult să fie în fiecare zi în acelaşi loc, încât rămase surprins când o zări pe alt scaun, la umbra altui copac.

O observă un moment fără să fie văzut. îl aştepta răbdătoare. în rochie albă, cu mâinile în poală, se uita la cei care treceau şi avea faţa luminată de un zâmbet uşor de mulţumire.

— Ai venit! exclamă ea.

Apoi, imediat:

— Scaunele noastre erau ocupate. Am tras cu urechea, cred că sunt olandezi. Sper că sunt doar în trecere şi că

nu-i vom găsi în fiecare dimineață pe scaunele noastre. Nu credeam că se va sfîrşi atât de repede.

— Cimitirul e aproape.

— A fost lume ?

— Pe stradă. Pe urmă, am fost doar patru.

— A venit cu amantul după ea ? Hai să bei un pahar...

Se văzură nevoiți să stea la coadă un moment, apoi Maigret cumpără ziarele de la Paris, care abia dacă aminteau de sugrumătorul din Vichy. Un singur ziar, cu o zi înainte, publicase chiar aceste cuvinte cu litere mari: Sugrumătorul din Vichy. Şi, puțin mai jos, apărea fotografia lui Maigret.

Era curios să afle rezultatele cercetărilor făcute în câteva dintre oraşele unde doamna - sau mai curând domnişoara - în lila se ducea la date regulate.

Totuşi, rândurile îi erau neclare. Citea, cu mintea în altă parte, vedea pe deasupra ziarului siluetele celor care treceau şi, curând, trebuiră să-şi tragă scaunele mai în spate, din cauza soarelui care ajunsese la ei.

De asta era bun locul lor, ocupat acum de olandezi. Se afla acolo unde soarele nu ajungea cât erau ei în parc.

— Nu vrei un ziar?

— Nu. Caraghioşii au trecut, iar bărbatul te-a salutat ceremonios.

Se pierduseră deja în mulțime.

— Sora ei a plâns?

— Nu.

Încă nu-şi luase gândul de la dânsa. Dacă ar fi condus ancheta, şi el ar fi vrut să o chestioneze în liniştea biroului său.

Se mai gândi la asta de câteva ori până spre amiază. Merseră până la hotelul Berezina, urcară să se răcorească şi coborâră să ia prânzul. Şi constatară iar că pe toate mesele în afară de a lor erau sticle de vin începute lângă paharele cu picior înalte şi subțiri în care se aflau câte două-trei flori.

— Au escalop milanez şi ficat de vită împănat.

— Escalop, răspunse el, oftând. Sper să fie în sânge. Eu sunt doar în trecere. Rian va fi aici şi la anul, şi în anii următori. El contează...

— Nu te simți mai bine decât la Paris?

— Doar pentru că nu sunt la Paris. De altfel, nu m-am simțit niciodată cu adevărat rău. O greutate în picioare, amețeli, cred că asta i se poate întâmpla oricui.

— Ai totuşi încredere în Pardon.

— N-am încotro...

Mâncaseră tăiței, care țineau loc de gustare şi antreu, şi li se servise escalopul. Şi chiar atunci Maigret fu anunțat că cineva îl căuta la telefon.

Aparatul se afla într-un salon mic, ale cărui ferestre dădeau spre stradă.

— Alo!... Nu vă deranjez ?... Erați deja la masă?

Recunoscu vocea lui Lecoeur şi mormăi:

— Dacă asta e mâncare!

— A apărut ceva nou. Am trimis un om să supravegheze Hotelul Gării. Şi a avut ideea, înainte

de a-şi lua postul în primire, să întrebe de numărul camerei unde stă Francine Lange. Omul de la recepție l-a privit cu un aer surprins şi i-a spus că plecase.

— Când?

— La nici jumătate de oră după ce ne-am despărțit de ea. Se pare că cei doi au revenit de la cimitir şi că, înainte de a urca, bărbatul a cerut să li se pregătească nota de plată. Probabil că şi-au făcut valizele în mare grabă, pentru că, după zece minute, telefonau să le fie coborâte bagajele. Au pus totul în maşina roşie şi duşi au fost...

Maigret nu mai spuse nimic, la fel şi Lecoeur, astfel încât urmă o tăcere destul de lungă.

— Ce părere aveți, şefule?

— îi e teamă.

— Asta e clar, dar teamă îi era şi azi-dimineaţă, se vedea bine. Totuşi, ne-a spus că intenţionează să mai stea două-trei zile la Vichy.

— Poate ca să n-o reţii.

— Cum era s-o reţin, fără să am nimic care s-o acuze ?

— Tu cunoşti legea, ea nu.

— Vom afla diseară sau mâine dimineaţă dacă s-a întors în La Rochelle.

— E cel mai probabil.

— Aşa cred şi eu, dar tot sunt furios. Aveam intenţia s-o chem şi să stau mai mult de vorbă cu ea. E adevărat că s-ar putea să aflu mai multe... Sunteţi liber pe la două?

Era momentul siestei, şi Maigret răspunse destul de morocănos:

— Evident, n-am nimic anume de făcut.

— Dimineaţă, în absenţa mea, cineva a telefonat la poliţia locală şi a vrut să vorbească cu mine. Acum mă aflu la ei. Am acceptat până la urmă biroul pe care mi l-au pus la dispoziţie. E vorba de o tânără care şi-a spus numele. Madeleine Dubois. Şi ghiciţi cu ce se ocupă?

Maigret nu zise nimic.

— E telefonistă în schimbul de noapte la Hotelul Gării. Colegul meu de la Vichy i-a răspuns că probabil voi fi la biroul de pe bulevardul Victoria pe la ora două. A întrebat-o dacă nu putea să-i spună lui, dar ea a preferat să stea de vorbă cu mine personal. Aşa că o aştept la două.

— Voi veni.

Nu-şi făcu siesta, în schimb descoperi încântătoarea vilă albă cu turnuleţe care se ridica în mijlocul unui parc şi servea drept sediu poliţiei din Vichy. Un poliţist CRS îl conduse la capătul unui culoar, la primul etaj, unde Lecoeur primise un birou sumar mobilat.

— E două fără cinci, spuse acesta. Sper să nu se răzgândească. Apropo, trebuie să mai fac rost de un scaun!

Deschise mai multe uşi pe culoar, până când găsi ceea ce căuta.

La două fix, poliţistul de serviciu bătu la uşă şi anunţă: ?

— Doamna Dubois.

Aceasta intră. Era mică de statură, vioaie, cu părul închis la culoare. Privirea ei jucăuşă se opri pe rând asupra celor doi bărbaţi.

— Cui trebuie să mă adresez?

Lecceur se prezentă, fără să pomenească nimic de Maigret, care se aşeză într-un colţ.

— Nu ştiu dacă ceea ce vreau să vă spun are să vă intereseze. Pe moment, n-am dat nici o importanţă. Hotelul e plin. Am avut mult de lucru până la unu dimineaţa, apoi, ca de obicei, am aţipit. E vorba de una dintre clientele noastre, doamna Lange.

— Presupun că vă referiţi la domnişoara Francine Lange?

— Credeam că e căsătorită. Ştiu că sora ei a murit şi că a fost înmormântată în dimineaţa asta. Ieri-seară, pe la opt şi jumătate, cineva a cerut să vorbească cu ea.

— Un bărbat?

— Da, un bărbat, cu o voce ciudată. Sunt aproape sigură că suferă de astm, pentru că am avut un unchi cu boala asta şi vorbea la fel.

— Nu şi-a spus numele?

— Nu.

— N-a întrebat numărul camerei?

— Nu. Am sunat şi n-a răspuns nimeni. Atunci, am spus că persoana pe care o căuta nu era în cameră. A mai sunat o dată pe la nouă şi 406 tot n-a răspuns.

— Domnişoara Lange şi însoţitorul ei au luat o singură cameră pentru amândoi?

— Da. Bărbatul a sunat a treia oară la unsprezece şi, de data asta, domnişoara Lange a răspuns. Am făcut legătura...

Păru stânjenită, aruncă o privire spre Maigret, vrând parcă să-şi dea seama ce efect va face asupra lui. Probabil că şi ea îl recunoscuse.

— Aţi ascultat ce vorbeau ? murmură Lecceur, cu blândeţe.

— Îmi cer scuze... N-am obiceiul ăsta... Lumea spune că ascultăm convorbirile, dar dacă oamenii ar şti cât de neinteresante sunt, poate că ar gândi altfel... Poate că am făcut-o din cauza asasinării surorii sale. Sau a vocii ciudate a acelui bărbat... „Cine e la telefon?", a întrebat ea. „Sunteţi domnişoara Francine Lange ?" „Da." „Sunteţi singură în cameră?" Ea a avut o ezitare. Eu eram aproape sigură că cel care o însoţeşte era cu ea. „Da... Şi, la urma urmelor, ce vă pasă?" „Trebuie să vă transmit un mesaj confidenţial. Ascultaţi-mă cu atenţie. Dacă voi fi întrerupt, vă voi suna din nou peste o jumătate de oră." Respira greu şi scotea uneori un fel de şuierat, ca unchiul meu. „Ascult... Dar tot nu mi-aţi spus cine sunteţi!" „Asta n-are importanţă. Trebuie neapărat să mai rămâneţi câteva zile la Vichy. E în interesul dumneavoastră.

Vă voi suna din nou, încă nu ştiu când. Discuţia noastră ar putea să vă aducă o sumă foarte mare de bani. M-aţi înţeles ?" A tăcut şi a închis. După câteva minute, a sunat 406. „Aici domnişoara Lange. Adineauri am primit un telefon. Puteţi să-mi spuneţi dacă era de la "Vichy sau din altă parte?" „De la Vichy." „Mulţumesc." Asta a fost tot. La început, mi-am zis că nu mă priveşte. Apoi, dimineaţă, neputând să adorm, am telefonat aici şi am întrebat cine conduce ancheta.

Îşi strângea poşeta în mâini cu nervozitate, iar privirea i se plimba de la unul la celălalt.

— Credeţi că e ceva important?

— N-aţi mai fost la hotel?

— Intru de serviciu abia la opt seara.

— Domnişoara Lange a plecat.

— N-a luat parte la înmormântarea surorii sale ?

— A părăsit oraşul aproape imediat după ceremonie.

— A!...

Apoi, după o scurtă tăcere:

— Presupuneți că bărbatul voia s-o atragă într-o capcană, nu-i aşa ? Nu cumva o fi fost chiar sugrumătorul ?

Păli la gândul că vorbise la telefon cu asasinul domnişoarei în lila.

Lui Maigret nu-i mai părea rău că renunțase la siestă.

Capitolul 5

Telefonista plecă; cei doi bărbați rămaseră nemişcați. Maigret trăgea alene din pipă, iar Lecoeur avea între buze o țigară care amenința să-i pârlească mustața. Fumul plutea deasupra capetelor. În curte, vreo doisprezece polițişti CRS făceau gimnastică.

Tăcerea dură destul de mult. Amândoi aveau multă experiență şi cunoşteau toate tertipurile meseriei. Avuseseră de-a face cu tot felul de criminali, cu tot felul de martori.

— E clar că el a telefonat..., spuse Lecoeur, oftând.

Maigret nu răspunse imediat. Nu reacționau la fel. Fără a mai vorbi de metode, un cuvânt neagreat de nici unul dintre ei, fiecare aborda altfel o problemă. Astfel, de când domnişoara în lila fusese sugrumată, Maigret se ocupase prea puțin de asasin. Nu era ceva premeditat. Parcă era obsedat de femeia aceea, pe care o revedea stând pe scaunul galben în fața chioşcului unde cânta fanfara, de fața ei prelungă, de zâmbetul ei destul de blând, care contrasta uneori cu duritatea privirii.

Câteva mici pete de culoare se adăugaseră acestei imagini după ce Maigret vizitase casa din strada Bourbonnais, aflase despre şederea ei la Nisa, despre viața pe care o dusese la Paris - puținul care se ştia despre asta - şi despre cărțile pe care le citea.

Sugrumătorul era doar o siluetă, un bărbat înalt şi solid pe care doamna Vireveau pretindea că îl văzuse, mergând foarte repede, la colțul străzii, iar un patron de bar îl zărise şi el, dar fără să-i distingă trăsăturile.

Acum, pe nesimțite, începea să se gândească la dânsul.

— Mă întreb cum a aflat că Francine Lange stătea la Hotelul Gării...

Ziarele care anunțaseră că sora victimei sosise la Vichy nu dăduseră nici o adresă.

Maigret înainta cu paşi prudenți, ezitând.

— De ce n-ar fi telefonat pur şi simplu la diferite hoteluri cerând să vorbească cu domnişoara Lange?

Şi-l imagina în fața cărții de telefon. Probabil că lista hotelurilor era destul de lungă. Le luase oare în ordine alfabetică?

— Ai putea suna la un hotel al cărui nume începe cu A sau cu B...

Lecoeur, cu privirea amuzată, ridică receptorul.

— Fă-mi, te rog, legătura cu Hotel d'Angleterre. Nu, nu cu directorul, nici la recepție. Vreau să vorbesc cu telefonista... Alo!... Telefonista de la Hotel d'Angleterre? Aici Poliția Judiciară. V-a cerut cineva să-i faceți legătura cu o anume domnişoară Lange ? Nu, nu victima. Sora ei, Francine Lange... Exact... întrebați colega...

— Sunt două la centrală. Hotelul are cinci-şase sute de camere... Alo, da... Ieri-dimineață?... Dați-mi-o pe colega, vă rog... Alo!... Dumneavoastră ați primit apelul? Nu v-a frapat nimic?... O voce răguşită?... Ca şi când bărbatul... Da... înțeleg. Mulțumesc.

Apoi, către Maigret:

— Ieri-dimineață, pe la zece. O voce răguşită sau, mai curând, a unui om care respiră greu.

Cineva aflat la cură, aşa cum îşi spusese Maigret încă din prima zi, şi care o întâlnise pe Helene Lange întâmplător. Apoi o urmărise să vadă unde locuia...

Deodată sună telefonul. Era inspectorul trimis la Lyon. Nu găsise nimic legat de victimă în hotelurile din oraş, dar o angajată de la poştă îşi amintise de ea. Venise de două ori să ia de la post-restant câte un plic mare din hârtie gălbu-

ie, de calitate inferioară. Prima dată, plicul aştepta de o săptămână. A doua oară, tocmai sosise.

— Ai datele?

Gânditor, trăgând cu poftă din pipă, Maigret se uita la colegul lui cum lucra.

— Alo! Credit Lyonnais? Aţi întocmit lista vărsămintelor pe care v-am cerut-o?... Nu... Voi trimite pe cineva s-o ia îndată. Puteţi să-mi spuneţi dacă s~a făcut un vărsământ imediat după ziua de 13 ianuarie a anului trecut şi altul după 22 februarie anul curent?... Da, aştept...

Nu dură mult.

— Un vărsământ de opt mii de franci pe 15 ianuarie... Un altul de cinci mii de franci pe 23 februarie anul ăsta...

— Depunerile sunt în medie de cinci mii de franci ?

— Aproape toate. Excepţiile sunt rare. Am extrasul în faţă. Găsesc, în urmă cu cinci ani, o sumă de douăzeci şi cinci de mii de franci vărsată în cont. E singura sumă atât de ridicată.

— Tot în bancnote?

— Tot.

— Care e valoarea contului în acest moment ?

— Patru sute cincizeci şi două de mii şase sute cincizeci.

Lecoeur repeta aceste cifre pentru Maigret.

— Era bogată..., murmură el. Şi totuşi, închiria camere în timpul sezonului.

Îl auzi cu surprindere pe comisar răspunzându-i:

— E foarte bogat.

— Adevărat. Se pare că toţi aceşti bani proveneau din aceeaşi sursă. Un om care poate să trimită cinci mii de franci pe lună şi, uneori, chiar sume mai mari...

Numai că acel om nu ştia că Helene Lange avea la Vichy o căsuţă albă cu obloane verzi în Quartier de France. Banii erau trimişi de fiecare dată la altă adresă.

Oare banii nu erau trimişi la dată fixă, iar domnişoara Lange nu-i ridica intenționat decât câteva zile mai târziu ca să fie sigură că oficiul poştal nu era supravegheat?

Un bărbat bogat sau, în orice caz, foarte înstărit... Când vorbise cu sora ei, nu fixase o întâlnire precisă. îi ceruse să mai stea câteva zile la Vichy şi să aştepte să o sune. De ce?

— Probabil că e căsătorit. E venit aici cu soția, poate cu copiii. Nu e liber oricând.

Lecoeur părea şi el că se amuză urmărind cum lucra creierul lui Maigret. Numai creierul ? Acum se străduia să intre cu totul în pielea asasinului...

— N-a găsit ce căuta în casa de pe strada Bourbonnais. Iar Helene Lange n-a vorbit. Dacă ar fi vorbit, probabil că n-ar fi murit. A vrut s-o sperie ca să obțină informația de care avea nevoie.

— Aşadar, deşi e cu soția, în seara aceea a fost liber...

Maigret tăcea, reflectând la această obiecție.

— Ce s-a jucat luni la teatru ?

Lecceur telefonă să se informeze.

— Tosca. Toate locurile au fost date.

Fireşte, nu era un raționament riguros. Nici

măcar nu era un raționament. Maigret încerca să şi-l imagineze pe acel bărbat, im personaj destul de important, care probabil stătea la unul dintre cele mai bune hoteluri din "Vichy. Avea o soție, prieteni...

Înainte cu o zi sau două, o întâlnise pe Helene Lange şi o urmărise ca să-i afle adresa.

În seara aceea, la teatrul de la Grand Casino se juca Tosca. Nu sunt femeile mai pasionate decât bărbații după opera italiană?

„De ce nu te-ai duce singură? Cura mă oboseşte. Voi profita ca să mă culc devreme..."

Ce informație dorea să obțină de la Helene Lange şi de ce aceasta refuza cu încăpățânare să vorbească ?

Intrase oare în casă înaintea ei, forțând broasca de la uşă, şi căutase în toate mobilele înainte ca ea să se întoarcă?

Sau venise abia după ce femeia ajunsese acasă, comisese crima şi apoi scotocise peste tot?

— De ce zâmbiți, şefule?

— Pentru că mă gândesc la un detaliu stupid. Până să ajungă la Hotelul Gării, asasinul, dacă a luat-o în ordine alfabetică, probabil că a dat vreo treizeci de telefoane. Asta nu-ți spune nimic?

Îşi umplu din nou pipa.

— Toată poliția îl caută. Probabil că soția stă cu dânsul în aceeaşi cameră de hotel. Iar el trebuie să repete de nenumărate ori un nume identic cu acela al victimei sale. La hoteluri, toate legăturile telefonice se fac prin centrală. Şi trebuie luată în calcul şi prezența soției lui, e o presupunere plauzibilă. E periculos să telefonezi de la o cafenea sau dintr-un bar, unde poți fi auzit. Dacă aş fi în locul tău, Lecoeur, aş pune nişte oameni să supravegheze cabinele telefonice.

— Dar a reuşit să vorbească cu Francine Lange!

— Trebuie s-o sune din nou.

— Nu mai e la Vichy.

— El nu ştie.

La Paris, Maigret îşi vedea soția de trei ori pe zi, ca majoritatea soților: dimineața, la prânz şi seara. Totuşi i se întâmpla deseori să nu vină la masa de prânz.

Aşa că ar fi putut să facă orice fără ştirea ei în restul zilei.

Dar la Vichy? Practic, petreceau împreună douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru, şi nu era singurul în această situație.

— Nu poate nici măcar să stea prea mult într-o cabină telefonică, spuse el, oftând.

Cobora oare pretextând că se duce după țigări sau să ia aer în timp ce soția lui se îmbrăca ? Un telefon, două... Dacă venise şi ea la cură şi se ducea la hidroterapie, atunci mai dispunea de ceva timp...

Şi-l imagina profitând de fiecare ocazie, creându-le, minținд cum îşi minte un copil mama.

Un bărbat corpolent, mai în vârstă, bogat, cu o situație importantă, venit la Vichy să-şi trateze astmul...

— Nu vă surprinde că sora ei a plecat?

Francine Lange avea pasiunea banului.

Dumnezeu ştie prin ce trecuse, la Paris, ca să facă rost de bani! Acum avea o afacere prosperă. Şi urma să-şi moştenească sora.

Dar era ea femeia în stare să renunțe la o sumă importantă? Îi era teamă de poliție? Probabil că nu. Sau poate luase hotărârea să fugă definitiv, să treacă frontiera.

Nu! Se întorsese în La Rochelle, unde poliția o putea interoga la fel ca la Vichy. Deocamdată, era încă pe drum, cu gigoloul la volan, în timp ce tinerii întorceau cu invidie capul după maşina roşie decapotabilă.

— Va ajunge spre seară, pentru că probabil se grăbesc.

— S-a scris în ziare că locuieşte în La Rochelle ?

— Nu. Doar i s-a anunțat sosirea.

— Dimineață îi era deja teamă de ceva, în casa surorii ei şi la cimitir.

— Mă întreb de ce vă privea pe furiş.

— Eu cred că înțeleg...

Maigret zâmbi, oarecum jenat.

— Jurnaliştii au făcut din mine un fel de confesor. Probabil că a stat în cumpănă dacă să-mi mărturisească totul şi să-mi ceară sfatul. Apoi şi-a spus că era prea greu.

Lecoeur se încruntă.

— Nu înțeleg...

— Bărbatul a încercat să obțină o informație de la Helene Lange, una destul de importantă ca să-l facă să-şi piar-

dă stăpânirea de sine. Rareori se întâmplă ca un om să sugrume cu sânge rece... Venise în casa de pe strada Bourbonnais fără armă. Nu intenționa să ucidă. Dar a plecat cu mâna goală...

Gândindu-se la sugrumare, Maigret adăugă:

— Dacă pot să spun aşa...

— Presupune că sora ei deține aceeaşi informație ?

— Fără doar şi poate. Altfel nu şi-ar fi dat atâta ostenealăşi n-ar fi riscat atât de mult să afle la ce hotel stătea. Nu i-ar fi telefonat şi nu i-ar fi dat de înțeles că ar fi putut obține de la el o sumă mare de bani.

— Iar ea ştie ce vrea dânsul?

— E posibil, murmură Maigret, uitându-se la ceas.

— Chiar probabil, nu? Dovadă că i-a fost destul de teamă ca să plece fără să ne spună.

— Trebuie să mă întâlnesc cu soția...

Şi fusese gata să adauge: „Ca şi celălalt!"

Ca şi bărbatul corpolent, lat în umeri, obligat să folosească şiretlicuri copilăreşti ca să sune dintr-o cabină telefonică.

Cine ştie ? Poate că, în cursul plimbărilor zilnice, soții Maigret trecuseră de mai multe ori pe lângă acel cuplu. S-ar fi putut să fi stat unii lângă alții când beau apă, iar scaunele lor...

— Nu uita de cabinele telefonice...

— Mi-ar trebuit tot atâția oameni câți aveți la Paris.

— Niciodată n-am destui. Când dai telefon la La Rochelle?

— Pe la şase, înainte să plec la Clermont-Ferrand, unde trebuie să dau ochii cu judecătorul de instrucție. Mi-a fixat întâlnire. Povestea asta îl irită, pentru că e în relații foarte bune cu Compagnie Fermiere, căreia nu-i prea place acest gen de publicitate. Dacă vreți să fiți de față...

Doamna Maigret îl aştepta pe o bancă. Soții Maigret nu mai stătuseră niciodată în viața lor atât de mult pe bănci

sau pe scaune în parcuri. Întârziase, dar ea nu-i făcu nici un reproş, mulţumindu-se să observe că nu mai arăta chiar la fel ca dimineaţă.

Cunoştea faţa aceea, încruntată şi îngândurată.

— Unde mergem?

— Ne plimbăm...

Ca în celelalte zile. Ca şi celălalt cuplu. Probabil că soţia criminalului nu ştia absolut nimic. Se plimba cu soţul ei fără să bănuiască măcar că acesta tresărea când vedea o uniformă de poliţist.

Era un ucigaş. Nu putea să fugă fără să devină suspect. Trebuia să-şi continue, ca şi soţii Maigret, programul zilnic.

Locuia oare la unul dintre cele două-trei hoteluri de lux? Nu era treaba lui Maigret, dar, dacă ar fi fost în locul lui Lecoeur...

— Lecoeur e un poliţist grozav..., murmură el.

Adică, în sinea lui: „Se va gândi cu siguranţă

la asta. Nu sunt atât de mulţi clienţi în astfel de hoteluri ca să..."

Dar i-ar fi plăcut să facă el cercetarea asta.

— Să nu uiţi că ai întâlnire cu Rian.

— Azi?

— Mâine la patru.

Va trebui iar să se dezbrace, să se lase palpat, să urce pe cântar, să-l asculte pe tânărul medic blond vorbind cu gravitate despre cantitatea de apă pe care o va bea de acum înainte. îi va schimba oare izvoarele?

Se gândi la Janvier, care se instalase în biroul lui, pentru că Lucas plecase şi el în vacanţă. Alesese să meargă la munte, undeva spre Chamonix.

Veliere mici, unul după altul, navigau încet împotriva vântului, în zigzag, virând fiecare când îi venea rândul. Perechi treceau pe hidrobiciclete şi, la baza zidului care mărginea râul, terenurile de golf în miniatură se succedau la fiecare cincizeci de metri.

Maigret se surprinse întorcând capul după fiecare bărbat mai în vârstă şi solid. Pentru el, asasinul domnişoarei în lila nu mai era o entitate vagă. începea să se contureze, să aibă o personalitate.

Se afla în oraş, pe una dintre acele promenade străbătute atât de conştiincios de soții Maigret. Făcea aproape aceleaşi gesturi ca ei, vedea aceleaşi spectacole, bărcile cu pânze, hidrobicicletele, scaunele galbene din parc şi mulțimea care defila într-un ritm monoton.

Deşi putea să greşească, Maigret îl vedea cu o femeie alături, o femeie şi ea destul de solidă, care poate că se plângea că o dor picioarele.

Despre ce vorbeau în timp ce se plimbau? Despre ce vorbeau toate acele cupluri printre care se mişcau soții Maigret? O omorâse pe Helene Lange... Era căutat de poliție. Un cuvânt, un gest, o imprudență, şi ar fi fost arestat. Năruirea unei vieți. Numele său pe prima pagină a ziarelor. Prietenii stupefiați, situația lui şi a familiei amenințată.

O celulă în locul unui apartament confortabil... Schimbarea se putea produce în câteva minute, în câteva secunde. Un necunoscut ar fi putut să-l bată uşor cu mâna pe umăr şi, când ar fi întors capul, ar fi dat cu nasul în insigna unui polițist.

„Sunteți domnul..."

Domnul care? Nu avea importanță. Surprinderea, indignarea soției sale...

„E o greşeală, domnule comisar! îl cunosc foarte bine. E soțul meu. Toată lumea are să vă spună... Zi ceva, Jean!"

Jean, Pierre sau Gaston...

Maigret ajunsese să se tute înjur parcă pe furiş.

— Şi totuşi insistă...

— Ce insistă?

— Insistă să cunoască adevărul.

— Despre cine vorbeşti?

— Ştii despre cine vorbesc. I-a telefonat lui Francine Lange. Vrea să vorbească cu ea.

— Şi n-o să intre în gura lupului?

— Dacă ea l-ar fi anunțat pe Lecoeur la timp, am fi organizat o cursă. încă se mai poate... Nu-i cunoaşte vocea. Cu siguranță că şi Lecoeur s-a gândit la asta. Ar fi de ajuns să plaseze în camera 406 o femeie care să aibă aproximativ aceeaşi vârstă... Şi când va telefona...

Maigret se opri în mijlocul aleii şi bombăni, cu pumnii strânşi, ca şi cum asta l-ar fi înfuriat:

— Ce naiba caută de riscă atât de mult?

Răspunse o voce de bărbat:

— Alo! Cu cine doriți ?

— As vrea să vorbesc cu domnişoara Francine Lange.

— Cine o caută?

— Comisarul divizionar Lecoeur.

— O clipă.

Maigret stătea în fața lui, în biroul fără mobilă, şi ținea la ureche al doilea receptor.

— Alo!... Nu puteți suna mâine dimineață?

— Nu.

— Peste o jumătate de oră ?

— Peste o jumătate de oră voi fi pe drum...

— Abia am sosit. Francine... adică domnişoara Lange face baie.

— Vă rog să-i cereți din partea mea să vină la telefon.

Lecoeur îi făcu cu ochiul colegului său de la Paris. Vocea lui Lucien Romanei se auzi din nou.

— Vine imediat. Să se şteargă şi...

— Mi se pare că ați mers destul de încet.

— Am avut o pană. Am pierdut aproape o oră căutând o piesă de schimb. V-o dau!

— Alo!

Vocea părea şi mai îndepărtată decât cea a gigoloului.

— Domnişoara Lange? Dimineaţă mi-aţi spus că veţi mai rămâne două-trei zile la Vichy.

— Aşa intenţionam. M-am răzgândit.

— Pot să vă întreb de ce?

— Aş putea să vă răspund că m-am răzgândit, şi gata. E dreptul meu, nu?

— După cum al meu este să obţin o comisie rogatorie şi să vă oblig să vorbiţi...

Ce diferenţă e că mă aflu în Vichy sau în La Rochelle ?

— Pentru mine, una foarte mare. Acum repet întrebarea: ce v-a făcut să vă răzgândiţi ?

— Mi-a fost teamă.

— De cine?

— Ştiţi foarte bine. Şi dimineaţă îmi era frică, dar mi-am spus că nu va îndrăzni.

— Fiţi mai clară, vă rog. Teamă de cine?

— De bărbatul care a sugrumat-o pe sora mea. Mi-am spus că, dacă a omorât-o pe ea, e în stare să mă omoare şi pe mine.

— Pentru ce motiv?

— Nu ştiu...

— Îl cunoaşteţi?

— Nu.

— Nici nu vă trece prin cap cine ar putea fi ?

— Nu.

— Totuşi, la prânz, după ce mi-aţi anunţat prelungirea şederii dumneavoastră la Vichy, aţi părăsit hotelul în mare grabă.

— Îmi era teamă...

— Minţiţi. Mai exact, aveaţi un motiv anume să vă fie teamă.

— Vi l-am spus. A omorât-o pe sora mea. Putea la fel de bine...

— Din ce motiv?

— Nu ştiu.

— Şi nu ştiți nici de ce a fost omorâtă sora dumneavoastră ?

— Dacă aş fi ştiut, v-aş fi spus.

— În acest caz, de ce nu mi-ați vorbit de telefonul pe care l-ați primit?

Şi-o imagina, în halat de baie, cu părul ud, în apartamentul unde valizele abia fuseseră deschise. Aparatul mai avea oare un receptor? Dacă nu, probabil că Romanei era în fața ei şi o privea întrebător.

— Care telefon?

— Cel pe care l-ați primit ieri-seară la hotel.

— Nu-mi dau seama ce...

— Trebuie să vă amintesc cuvintele interlocutorului ? Nu v-a sfătuit să mai rămâneți două-trei zile la Vichy ? Nu v-a anunțat că are să vă caute din nou şi că asta v-ar putea aduce o sumă mare de bani?

— N-am fost foarte atentă la ce spunea.

— De ce?

— Pentru că am luat totul drept o glumă. Nu vi se pare?

— Nu.

Un „nu" foarte tăios, urmat de o tăcere amenințătoare. La celălalt capăt al firului, Francine Lange era descumpănită şi nu ştia ce să spună.

— Eu nu sunt de la poliție. Vă repet, am crezut că e o farsă.

— se fac deseori farse de acest gen?

— Nu de acest gen.

— Oare nu convorbirea asta telefonică v-a speriat suficient încât să vă facă să plecați din Vichy cât mai curând posibil?

— Dacă nu mă credeți...

— Vă voi crede când veți fi sinceră.

— M-a impresionat...

— Ce?

— Faptul că bărbatul era încă în oraş. Probabil că toate femeile sunt speriate la gândul că un criminal umblă liber pe străzi.

— Hotelurile nu s-au golit totuşi! Aţi mai auzit acea voce?

— Cred că nu.

— O voce aparte.

— N-am remarcat. Eram prea surprinsă.

— Mai adineauri, vorbeaţi de o farsă proastă.

— Sunt obosită. Alaltăieri după-amiază eram încă în vacanţă în Baleare. Aproape că n-am dormit de atunci.

— Nu-i un motiv să nu spuneţi adevărul.

— Nu sunt obişnuită cu interogatoriile. Mai ales prin telefon, după ce am fost scoasă din baie.

— Dacă preferaţi, veţi primi peste o oră vizita oficială a colegului meu din La Rochelle şi tot ce veţi spune va fi înregistrat în mod oficial.

— Mă străduiesc să vă răspund cum pot mai bine.

Ochii lui Maigret râdeau. Lecoeur lucra bine. El n-ar fi procedat chiar aşa, dar rezultatul ar fi fost acelaşi.

— Ştiaţi, ieri, că poliţia îl caută pe asasinul surorii dumneavoastră. Şi mai ştiaţi că şi cel mai mic indiciu putea să fie preţios...

— Cred că da...

— Şi există toate şansele ca interlocutorul nevăzut să fie chiar asasinul. V-aţi gândit la asta. Ba chiar aţi fost convinsă, pentru că v-a fost teamă, deşi sunteţi o femeie care nu se lasă impresionată cu una, cu două.

— Poate că m-am gândit la asta, dar nu eram sigură.

— Oricine, în locul dumneavoastră, ne-ar fi telefonat să ne anunţe. De ce n-aţi făcut-o?

— Nu uitaţi că tocmai îmi pierdusem sora, singura mea rudă, şi că funeraliile aveau loc astăzi...

— Ceea ce nu v-a emoţionat deloc.

— De unde ştiţi?

— Răspundeți la întrebare.

— Poate că m-ați fi reținut.

— Nici o treabă urgentă nu vă chema în La Rochelle, de vreme ce trebuia să mai stați câteva zile în Baleare.

— Atmosfera era apăsătoare. Gândul că acel bărbat...

— Nu mai degrabă gândul că, în urma telefonului pe care l-ați primit, am fi putut să vă punem anumite întrebări?

— V-ați fi putut servi de mine ca momeală. Când m-ar fi sunat din nou ca să-mi fixeze o întâlnire, m-ați fi trimis acolo şi...

— Şi?

— Nimic... Mi-a fost teamă.

— De ce-a fost sugrumată sora dumneavoastră ?

— De unde vreți să ştiu?

— Cineva a găsit-o, după mulți ani, a urmărit-o şi a intrat la ea în casă.

— Credeam că l-a surprins în timp ce fura...

— Nu sunteți chiar atât de naivă. Voia să-i pună o întrebare, o întrebare foarte importantă.

— Care anume?

— Asta vreau şi eu să descopăr. Sora dumneavoastră a moştenit pe cineva, domnişoară Lange...

— Pe cine ?

— Vă întreb.

— Pe mama noastră, amândouă. Nu era bogată. O mică mercerie la Marsilly şi câteva mii de franci pe un libret de economii.

— Amantul ei era bogat?

— Care amant?

— Cel care, la Paris, venea la ea o dată sau de două ori pe săptămână, în apartamentul din strada Notre-Dame-de-Lorette...

— Nu ştiu asta...

— Nu l-ați întâlnit niciodată?

— Nu.

— Nu întrerupeți, domnişoară. S-ar putea să avem încă mult de vorbit. Alo!...

— Vă aud...

— Sora dumneavoastră era stenodactilografa. Dumneavoastră erați manichiuristă...

— M-am specializat în estetică facială.

— Bine. Două fete din Marsilly, ai căror părinți nu erau bogați... Ați plecat pe rând la Paris şi, timp de câțiva ani, ați fost acolo amândouă...

— Şi ce-i extraordinar în asta?

— Pretindeți că nu ştiți ce făcea sora dumneavoastră. Nu puteți să-mi spuneți nici măcar unde lucra...

— Mai întâi, între noi era o diferență de vârstă. Pe urmă, nu ne-am înțeles bine niciodată, nici când eram mici...

— N-am terminat. Curând, ajungeți, încă tânără, să fiți proprietara unui salon de coafură în La Rochelle, salon care probabil a costat foarte mult...

— Am făcut un împrumut ca să plătesc o parte.

— E posibil ca, mai târziu, să lămurim şi lucrul ăsta. Sora dumneavoastră dispare, într-un fel, din circulație. Mai întâi, locuieşte cinci ani la Nisa. Ați fost la ea?

— Nu.

— îi cunoşteați adresa?

— Mi-a trimis trei-patru ilustrate.

— În cinci ani?

— Nu aveam ce ne spune.

— Şi după ce s-a mutat la Vichy?

— Nu mi-a spus nimic despre asta.

— Nu v-a scris că locuia în acest oraş, unde cumpărase o casă?

— Am aflat de la prieteni.

— Care prieteni?

— Nu-mi mai amintesc. Unii care au întâlnit-o la Vichy.

— Şi care au stat de vorbă cu ea?

— Posibil... Mă încurcați...

Lecoeur, mulțumit de sine, îi făcu din nou cu ochiul lui Maigret, căruia i se stinsese pipa şi care făcea un fel de gimnastică delicată să o umple din nou fără să lase din mână receptorul.

— Ați mers la Credit Lyonnays ?

— Care Credit Lyonnais?

— Cel de la Vichy.

— Nu.

— N-ați fost curioasă să vedeți ce sumă moşteniți?

— Notarul meu de-aici se va ocupa de succesiune. Nu mă pricep deloc la lucrurile astea.

— Totuşi, sunteți o femeie de afaceri. Aveți vreo idee despre suma pe care o avea sora dumneavoastră la bancă?

Urmă din nou un moment de tăcere.

— Vă ascult.

— Nu pot să vă răspund.

— De ce?

— Pentru că nu ştiu.

— Ați fi surprinsă dacă ați afla că se apropie de cinci sute de mii de franci?

— E mult...

Spuse asta cu o voce calmă.

— E mult pentru o simplă dactilografă care a plecat într-o bună zi din Marsilly şi care n-a lucrat decât vreo zece ani la Paris.

— Nu mi-a făcut confidențe.

— Gândiți-vă bine înainte să răspundeți, pentru că avem mijloace să verificăm dacă spuneți adevărul. Când v-ați mutat în La Rochelle, primele fonduri n-au fost vărsate de sora dumneavoastră ?

Din nou tăcere. Tăcerea e mai impresionantă la telefon decât atunci când interlocutorul e în fața ta. Legătura pare complet întreruptă.

— Trebuie să vă gândiți ?

— Mi-a împrumutat ceva bani.

— Cât?

— Ar trebui să-mi întreb notarul.

— Sora dumneavoastră nu locuia cumva în acel moment la Nisa?

— Posibil... Da...

— Înseamnă că eraţi în legătură cu ea. Nu doar prin câteva ilustrate. Probabil că aţi fost la ea să-i daţi amănunte despre afacere.

— Probabil c-am fost...

— Adineauri spuneaţi contrariul.

— Mă pierd în toate întrebările astea.

— Întrebările sunt clare, nu şi răspunsurile.

— Aţi terminat?

— Nu încă. Şi vă sfătuiesc mai insistent ca niciodată să nu închideţi, altfel aş fi forţat să iau măsuri destul de neplăcute. De data asta, vreau să-mi răspundeţi clar, cu „da" sau în actul de vânzare al salonului de coafură figurează numele dumneavoastră sau cel al surorii dumneavoastră ? Altfel spus, adevărata proprietară era sora dumneavoastră ?

— Nu.

— Dumneavoastră?

— Nu.

— Cine?

— Amândouă.

— Aşadar, eraţi asociate şi încercaţi să mă faceţi să cred că nu aveaţi nici un fel de legături cu sora dumneavoastră!

— Astea sunt afaceri de familie şi nu privesc pe nimeni altcineva.

— Nu şi când are loc o crimă.

— N-are nici o legătură.

— Sunteţi sigură?

— Presupun.

— Presupuneţi, dar n-aţi ştiut cum să fugiţi mai repede de la Vichy!

— Mai aveți întrebări?

Maigret făcu semn că da, luă un creion de pe birou şi scrise câteva cuvinte pe un blocnotes.

— O clipă. Rămâneți la telefon.

— Va dura mult?

— Ați avut un copil, nu-i aşa?

— V-am mai spus.

— Ați născut la Paris?

— Nu.

— De ce?

Pe biletul lui Maigret era scris doar: Unde a născut ? Unde a fost declarat copilul ?

Lecoeur conducea interogatoriul cu minuțiozitate, poate din cauza prezenței ilustrului său coleg parizian.

— Nu voiam să se ştie.

— Şi unde v-ați dus?

— În Bourgogne.

— Unde, mai exact?

— Mesnil-le-Mont.

— E un sat?

— Mai curând un cătun.

— Exista acolo un medic?

— Nu era pe vremea aia.

— Şi ați ales să naşteți într-un cătun fără medic ?

— Cum credeți că năşteau mamele noastre?

— Dumneavoastră ați ales locul? Mai fuseserăți acolo?

— Nu. M-am uitat pe o hartă rutieră.

— V-ați dus acolo singură ?

— Mă întreb cum îi interogați pe vinovați, dacă îi torturați aşa pe oamenii care n-au făcut nimic şi care, dimpotrivă...

— V-am întrebat dacă ați fost acolo singură...

— Nu.

— Aşa mai merge! Vedeți că e mai simplu să spuneți adevărul decât să umblați cu şiretlicuri ? Cu cine ați fost?

— Cu sora mea.

— Vă referiți la Helene?

— N-am alta.

— Asta era pe timpul când locuiați la Paris amândouă şi nu vă întâlneați decât întâmplător. Nu ştiați unde lucrează. Ar fi putut la fel de bine să fie întreținută.

— Asta nu mă privea.

— Nu țineați una la alta. Aveați relații cât se poate de reduse, dar şi-a părăsit brusc locul de muncă pentru a vă însoți într-un cătun pierdut din Bourgogne!

Ea nu găsi nimic de spus.

— Cât ați stat acolo?

— O lună.

— La hotel?

— La han.

— Ați fost ajutată de o moaşă ?

— Nu ştiu dacă era moaşă, dar ajuta toate femeile însărcinate din ținut.

— Cum o cheamă?

— Avea atunci peste şaizeci şi cinci de ani. Probabil că a murit...

— Nu vă amintiți numele ei?

— Doamna Radeche...

— Ați declarat copilul la primărie?

— Bineînțeles.

— Chiar dumneavoastră?

— Eram la pat... A fost sora mea, cu patronul hanului, care a semnat ca martor.

— Ați văzut, după aceea, registrul de stare civilă ?

— De ce să mă fi dus să-l văd?

— Aveți o copie a actului de naştere ?

— E mult de-atunci...

— Pe urmă, unde v-ați dus ?

— Auziți, nu mai rezist. Dacă vreți neapărat să-mi puneți întrebări ore în şir, veniți aici.

Lecoeur continuă, netulburat:

— Unde ați dus copilul?

— La Saint-Andre. Saint-Andre-du-Lavion, în Vosgi.

— Cu maşina?

— Încă n-aveam maşină.

— Nici sora dumneavoastră?

— N-a condus niciodată maşina.

— V-a însoțit?

— Da! Da! Da!... Şi acum, credeți ce vreți. M-am săturat! înțelegeți ? M-am săturat! M-am săturat! M-am săturat!...

Şi închise.

Capitolul 6

— La ce te gândeşti?

întrebarea tuturor cuplurilor, a tuturor celor care trăiesc împreună de ani de zile, care se privesc unul pe altul trăind alături şi, poticnindu-se în faţa zidului reprezentat de chip, de privire, nu se pot abţine să nu murmure cu timiditate:

— La ce te gândeşti?

Este adevărat, doamna Maigret nu rostea aceste cuvinte decât atunci când îşi simţea soţul relaxat, ca şi cum ar fi existat o zonă în care recunoştea că nu are dreptul să intre.

După lunga convorbire telefonică cu Francine, urmase calmul mesei de seară, în sala de mese albă şi odihnitoare a hotelului, cu plante ornamentale, sticle de vin şi flori pe mese. În aparenţă, nimeni nu era atent la Maigret, care devenise totuşi centrul unei atenţii discrete, admirative şi afectuoase totodată. Acum, îşi făceau plimbarea de seară. Undeva, în văzduh, se auzea cum tună şi, prin aerul încremenit, treceau brusc răbufniri scurte de vânt.

O luaseră, parcă inconştient, pe strada Bourbonnais, unde se vedea lumină la una dintre ferestrele de la primul etaj, în camera voluminoasei doamne Vireveau. Soţii Maleski erau plecaţi la plimbare sau la cinematograf. La parter, întuneric şi linişte. Mobila era din nou la locul ei. Dar Helene Lange dispăruse pentru totdeauna. Probabil că, într-o zi, toate lucrurile din casă vor ajunge pe trotuar şi un evaluator glumeţ va scoate la mezat tot ce constituise cadrul unei existenţe.

Francine luase cumva fotografiile ? Puțin probabil. Puțin probabil, de asemenea, să le mai caute. Vor fi vândute cu toate celelalte lucruri.

Mergeau amândoi spre parc, acolo unde duceau aproape inevitabil toate plimbările. Atunci pusese doamna Maigret întrebarea.

— Mă gândeam că Lecceur e un anchetator grozav, răspunse soțul ei.

întrebările pe care comisarul din Clermont-Ferrand le pusese una după alta, fără să-i lase timp lui Francine să se dezmeticească, constituiau o dovadă clară. Exploatase cum nu se putea mai bine elementele deținute şi obținuse rezultate concrete, care aveau să servească drept bază pentru continuarea anchetei.

Atunci, de ce nu era Maigret pe deplin mulțumit? Probabil că el ar fi procedat altfel. Doi oameni, chiar dacă aplică aceeaşi metodă, o fac în mod diferit. Numai că aici nu era vorba de metodă. în fond, comisarul invidia abilitatea, siguranța şi încrederea în sine a colegului său.

Pentru Maigret, de exemplu, domnişoara în lila nu era doar victima unui asasinat, nici o persoană care dusese un anumit gen de existență. începea s-o cunoască şi se străduia, aproape fără să-şi dea seama, să aprofundeze această cunoaştere. Pentru el, înainte de orice, era vorba de povestea a două surori, pe care, plimbându-se, o întorcea pe toate fețele, în timp ce Lecceur, fără a fi deloc neliniştit, plecase vesel la întâlnirea cu judecătorul de instrucție.

Ce-ar fi putut să ştie acesta despre caz, izolat cum era în biroul lui, unde tot ce fusese viață se rezuma în frazele afectate ale rapoartelor oficiale ?

Două surori, dintr-un sat de pe coasta atlantică, într-o prăvălie de lângă biserică. Maigret cunoştea satul, unde oamenii îşi câştigau existența exploatând pământul şi marea. Patru-cinci mari fermieri dețineau terenuri pe malul oceanului, cu țarcuri pentru creşterea scoicilor.

Revedea femeile, tinere şi bătrâne, ba chiar şi nepoatele, plecând în zori, uneori şi înainte să se lumineze de ziuă, după ora refluxului. Cu cizme de cauciuc în picioare, purtau flanele tricotate şi haine vechi bărbăteşti.

Adunau de pe plajă stridiile ale căror bancuri erau descoperite, în timp ce bărbaţii se ocupau de scoicile prinse de ţarcurile din crengi fixate cu ţăruşi. Cele mai multe fete nu aveau şcoala terminată, iar băieţii nu prea depăşeau nici ei acest stadiu, cel puţin în perioada în care surorile Lange locuiau în sat. Helene era o excepţie. Mersese la şcoala din oraş şi reuşise să-şi însuşească destule cunoştinţe ca să lucreze într-un birou.

Plecând dimineaţa cu bicicleta, venind seara acasă, era o adevărată domnişoară. Şi, mai târziu, sora ei nu avea să se descurce şi ea?

„Sunt amândouă la Paris. Nimeni nu le-a mai văzut prin ţinut. Ne disprețuiesc..."

Vechile lor prietene continuau să curețe dimineaţa bancurile de stridii şi să lucreze la ţarcuri. Se căsătoriseră şi creşteau copii care, şi ei, se jucau în Piaţa Bisericii. Helene Lange reuşise în viaţă datorită unei voinţe de fier. De foarte tânără, refuzase viaţa ce-i fusese rezervată şi îşi croise alt drum, alegând o lume personală, ilustrată pentru ea de câţiva scriitori romantici.

Balzac era prea dur pentru dânsa, prea aproape de Marsilly, de prăvălia familiei şi de crescătoriile de scoici unde frigul anchiloza mâinile.

Francine evadase şi ea în felul ei. Un şofer de taxi o deflorase la cincisprezece ani, şi nu vedea de ce-ar fi fost zgârcită cu trupul ei atrăgător şi voluptuos, de ce nu s-ar fi folosit, faţă de bărbaţi, de zâmbetul ei provocator.

Până la urmă, nu reuşiseră amândouă în viaţă ? Proprietara casei din Vichy avea un cont gras în bancă, iar sora ei mai mică, întoarsă acasă, îşi etala opulenţa în cel mai bun salon de cosmetică din oraş. Lecoeur nu simţea nevoia să

se pună în locul lor, să le înțeleagă. El stabilea fapte, făcea deducții şi, în consecință, nu avea tulburări de conştiință.

În aceste două vieți era amestecat un bărbat, un bărbat căruia nimeni nu-i cunoştea chipul, dar care se afla aici, la Vichy, în camera lui de hotel, pe o alee a parcului, într-o sală de la Grand Casino, oriunde.

Acest bărbat comisese o crimă. Era urmărit. Nu putea să nu ştie că poliția, pe nesimțite, cu mijloacele importante de care dispunea, se apropia de el şi îl împresura din ce în ce mai strâns, până în momentul în care o mână indiferentă avea să i se aşeze pe umăr.

Avea şi el o viață în urma lui. Fusese copil, tânăr, îndrăgostit, probabil căsătorit, pentru că necunoscutul care, la Paris, venea seara o dată sau de două ori pe săptămână la Helene Lange stătea la ea doar o oră.

Helene dispăruse şi fusese găsită, singură, la Nisa, unde părea că se pierduse voit în mulțimea anonimă. Înainte, poposise într-un sătuc din Bourgogne şi locuise o lună într-un han cu sora ei, care născuse.

Maigret simțea nevoia să-l cunoască şi pe bărbat. Era înalt şi solid. Astmul, pentru care venise probabil la cură, făcea ca vocea să-i poată fi recunoscută. Omorâse degeaba. Nu se dusese în casa de pe strada Bourbonnais să ucidă, ci să pună o întrebare.

Helene Lange nu deschisese gura. Chiar şi atunci când o apucase de gât ca s-o sperie, refuzase să vorbească şi plătise cu viața pentru tăcerea ei. Bărbatul ar fi putut să renunțe. Aşa i-ar fi recomandat prudența. Orice demers al lui devenea primejdios. Maşinăria poliției se pusese în mişcare. Ştia deja de existența surorii, a mai tinerei Francine Lange ? Ea pretindea că nu, şi poate că era adevărat.

Aflase dintr-un ziar că exista, că tocmai sosise la Vichy. Atunci îi trecuse prin cap să-i telefoneze şi îşi folosise toată răbdarea şi şiretenia pentru a descoperi numele hotelului la care stătea.

Dacă Helene nu vorbise, poate că sora cea mică ar fi fost tentată de o sumă mare de bani! Era un om bogat, important. Altfel, cum ar fi putut să plătească mai mult de cinci sute de mii de franci în cursul ultimilor ani? Cinci sute de mii de franci pentru nimic. Nu primea nimic. Nici măcar nu ştia unde locuia femeia căreia îi trimitea banii în bancnote la diferitele oficii poştale indicate de ea.

Altfel, Helene Lange ar fi murit oare mai demult ?

„Mai rămâneți câteva zile la Vichy..."

Îşi încerca ultima şansă, chiar cu riscul să fie prins. Avea să telefoneze. Dar asta depindea de momentul în care ar fi putut scăpa de soția lui. Acum însă, în apropierea celor mai multe cabine telefonice stătea la pândă câte un colaborator de-al lui Lecoeur.

Maigret se înşelase oare crezând că nu va telefona dintr-o cafenea, dintr-un bar sau din camera de hotel?

Trecu, împreună cu soția, pe lângă una dintre acele cabine. Prin geam, zăriră o tânără care vorbea veselă şi cu însuflețire.

— Crezi că va cădea în plasă?

— Da, foarte repede.

Deoarece acest bărbat dorea ceva cu prea multă pasiune. Cine ştie dacă nu trăia de ani de zile cu această idee fixă, de când, lunar, trimitea bani, sperând mereu într-o întâmplare care se produsese abia după cincisprezece ani?

Poate că era un bun om de afaceri care, în viața de zi cu zi, nu-şi pierdea niciodată stăpânirea de sine.

Cincisprezece ani cu aceeaşi idee în cap! O strânsese prea tare de gât, iară să vrea s-o omoare. Sau...

Maigret se opri în mijlocul unei alei, iar soția lui îl imită, aruncându-i o privire scurtă.

...Sau descoperise ceva atât de monstruos, atât de neaşteptat, de greu de acceptat...

— Mă întreb cum va proceda Lecceur, murmură el.

— Ca să ce?

— Ca să-l facă pe vinovat să mărturisească.

— Mai întâi trebuie găsit şi arestat.

— Se va lăsa arestat.

Va fi o uşurare pentru el să nu mai fi nevoie să caute, să trişeze, să...

— Sper că nu-i înarmat?

Din cauza întrebării soției sale, Maigret se gândea acum la o nouă eventualitate. Bărbatul, în loc să se predea, hotăra să termine cu toate o dată pentru totdeauna...

Le recomandase oare Lecoeur colaboratorilor săi să fie prudenți? Maigret nu putea să intervină. În această anchetă, el era doar un spectator pasiv, cât se poate de discret.

Şi chiar dacă s-ar fi lăsat arestat, de ce-ar fi vorbit? Asta n-ar fi schimbat cu nimic fapta lui sau hotărârea juraților. Pentru ei, era un sugrumător, iar sugrumătorii nu inspiră niciodată indulgență, cu atât mai puțin simpatie, indiferent de povestea lor.

— Recunoaşte că ți-ar fi plăcut să te ocupi de...

Doamna Maigret îşi permitea să facă la Vichy observații pe care nu i le-ar fi făcut niciodată la Paris. Pentru că erau în vacanță ? Pentru că petreceau împreună toată ziua şi între ei se stabilea o legătură mai intimă?

Aproape că îl auzea cum gândea.

— Mă întreb... Nu... Nu cred...

De ce se frământa atât? Era acolo la odihnă şi ca să-şi curețe organismul, cum spusese doctorul Rian. A doua zi chiar trebuia să se prezinte la medic şi, timp de o jumătate de oră, avea să fie doar un pacient preocupat de ficat, stomac, splină, de tensiunea arterială şi de amețeli.

Ce vârstă avea Lecoeur ? Era doar cu vreo cinci ani mai tânăr decât dânsul. Peste cinci ani, Lecceur va începe şi el să se gândească la pensie şi să se întrebe cu ce îşi va umple atunci timpul.

Treceau prin fața celor două hoteluri din spatele cazinoului, cele mai luxoase din oraş. Câteva maşini lungi

aşteptau la marginea trotuarului. Un bărbat în smoking ieşise să stea la aer, într-un fotoliu de grădină de lângă uşa turnantă.

O lustră de cristal lumina holul cu un frumos covor oriental şi coloane de marmură, iar un portar cu fireturi răspundea întrebărilor unei bătrâne în rochie de seară.

Poate că acolo locuia bărbatul, sau în hotelul de alături, sau în Pavilionul Sevigne, lângă podul Bellerive. Un comisionar foarte tânăr, cu privirea deja blazată, aştepta în faţa ascensorului.

Lecceur atacase punctul cel mai slab, adică Francine Lange, iar aceasta, surprinsă, spusese multe.

Era clar că o va chestiona din nou. Va afla oare mai multe de la ea? Nu spusese tot ce ştia?

— O clipă... Trebuie să cumpăr tutun.

Intră într-o cafenea zgomotoasă, unde cei mai mulţi consumatori se uitau la televizorul instalat pe o consolă deasupra capetelor. Aerul mirosea a vin şi bere. Patronul chel umplea întruna pahare, pe care o tânără îmbrăcată în negru, cu şorţ alb, le ducea la mese.

Se uită maşinal spre cabina telefonică, aflată la celălalt capăt al localului, lângă toaletă. Uşa avea geam. în cabină nu era nimeni.

— Trei pachete de tutun.

Nu erau departe de hotelul Berezina şi, când se apropiară, îl zăriră în prag pe tânărul Dicelle.

— Pot să vă vorbesc un moment, şefule ?

Doamna Maigret înţelese, intră singură şi luă

cheia de la recepţie.

— Dacă am face câţiva paşi?

Străzile erau pustii. Paşii răsunau până departe.

— Lecoeur ţi-a spus să vii la mine?

— Da. Am vorbit la telefon. Era acasă, la Clermont, cu soţia şi copiii.

— Câţi copii are?

— Trei. Cel mare are optsprezece ani şi s-ar putea să ajungă campion la natație.

— Ce s-a întâmplat?

— Suntem vreo zece care supraveghem cabinele telefonice. Comisarul nu are destui oameni la dispoziție ca să pună unul la fiecare cabină, aşa că le-am ales pe cele din centru şi mai apropiate de principalele hoteluri.

— Ați arestat pe cineva?

— Încă nu. Îl aştept pe comisar, care trebuie să fie pe drum. Am dato-n bară din cauza mea... Stăteam în apropierea unei cabine, pe bulevardul Kennedy. Acolo sunt câțiva copaci şi nu-mi era greu să mă ascund...

— Un bărbat a intrat să telefoneze?

— Da. Un bărbat înalt, corpolent, ale cărui semnalmente se potriveau cu ale omului nostru. Părea circumspect. S-a uitat în jur, dar nu avea cum să mă vadă. A început să formeze numărul. Poate mi-am arătat prea mult capul ? E posibil... Dar se poate şi să se fi răzgândit dintr-odată. După ce a format trei cifre, s-a oprit brusc şi a ieşit din cabină.

— L-ai arestat?

— Instrucțiunile erau să nu-l arestez în nici un caz, ci să-l urmăresc. Am fost surprins când l-am văzut, după nici douăzeci de metri, apropiindu-se de o femeie care stătea în umbră şi îl aştepta.

— Ce gen de femeie?

— O femeie foarte bine, la vreo cincizeci de ani.

— Păreau că sunt înțeleşi ?

— Nu. L-a luat de braț şi s-au îndreptat spre Hotel des Ambassadeurs.

Cel căruia Maigret, cu o oră înainte, îi contemplase holul şi lustra de cristal.

— Pe urmă?

— Nimic. Bărbatul a luat cheia de la recepționer, care i-a urat noapte bună.

— L-ai văzut bine?

— Destul de bine. După părerea mea, e mai în vârstă decât soția lui. Probabil că se apropie de şaizeci de ani. Au urcat în ascensor şi nu i-am mai văzut.

— Era în smoking?

— Nu. Purta un costum negru foarte bine croit. Are părul cărunt, pieptănat pe spate, tenul trandafiriu şi, cred, o mustăcioară albă.

— Ai întrebat la recepție?

— Bineînțeles. Cuplul ocupă apartamentul 105 de la etajul unu, un dormitor mare şi un salon. E primul an când vin la Vichy, dar îl cunoşteau pe proprietar, care are şi un hotel în La Baule... E vorba de Louis Pelardeau, industriaş, domiciliat la Paris, bulevardul Suchet.

— A venit la cură?

— Da. Am întrebat dacă are o voce mai deosebită şi recepționerul mi-a spus că e astmatic. Doctorul Rian îi tratează pe amândoi.

— Doamna Pelardeau urmează şi ea cura?

— Da. Nu par să aibă copii. Au întâlnit la hotel nişte prieteni de la Paris şi stau la aceeaşi masă. Uneori, merg împreună la teatru.

— Supraveghează cineva hotelul?

— Am pus un om de la CRS până la sosirea unui coleg de-al meu, care probabil că acum a şi ajuns acolo. Polițistul de la CRS ar fi putut să mă trimită la plimbare, dar s-a arătat foarte cooperant.

Dicelle era înfierbântat.

— Ce credeți? El e, nu-i aşa?

Maigret nu răspunse imediat şi îşi aprinse mai întâi pipa. Ajunseseră la nici o sută de metri de casa domnişoarei în lila.

— Cred că da, răspunse el, oftând. Tânărul inspector îl privi mirat, pentru că s-ar fi zis că Maigret rostea aceste cuvinte cu regret.

— Trebuie să-mi aştept şeful în faţa hotelului. Ajunge sigur în vreo douăzeci de minute.

— Vrea să vin şi eu?

— Mi-a spus că mă veţi însoţi cu siguranţă.

— Trebuie să-mi anunţ mai întâi soţia.

În pauza spectacolului de la Grand Casino, lumea ieşise în stradă, şi mulţi spectatori, mai ales femei în rochii subţiri sau foarte decoltate, priveau cu îngrijorare cerul luminat de fulgere.

Norii treceau jos pe cer, cu mare iuţeală, dar, dinspre vest, venea o masă întunecată, ameninţătoare, aproape solidă.

În faţă la Hotel des Ambassadeurs, Maigret şi Dicelle aşteptau în tăcere, în timp ce, de după tejgheaua din lemn lăcuit, cu spatele la panoul cu chei, omul de la recepţie îi observa cu atenţie.

Lecceur sosi exact în momentul în care începeau să cadă primele picături reci de ploaie şi răsuna soneria ce anunţa sfârşitul pauzei. Se văzu obligat să facă câteva manevre dificile ca să-şi parcheze maşina, apoi se apropie de cei doi, îngândurat.

— E în camera lui? întrebă el.

Dicelle se grăbi să răspundă:

— Apartamentul 105, la etajul unu. Ferestrele dau spre stradă.

— E şi soţia cu el?

— Da. Au urcat împreună.

O siluetă ieşi din umbră şi un poliţist, pe care Maigret nu-l cunoştea, întrebă cu glas scăzut:

— Mai stau de pază?

— Da.

Lecceur îşi aprinse o ţigară şi se trase lângă uşă, la adăpost de ploaie.

— N-am dreptul să-l arestez între apusul şi răsăritul soarelui, decât în caz de flagrant delict.

Citase cu o anumită ironie articolul din Codul de instrucție penală; adăugă, preocupat:

— Şi nici n-am suficiente învinuiri contra lui ca să obțin un mandat de arestare.

Părea că îl chema pe Maigret în ajutor, dar acesta nu avu nici o reacție.

— Nu-mi place să-l las să fiarbă în suc propriu toată noaptea... Bănuieşte că a fost reperat. S-a întâmplat ceva care l-a împiedicat să telefoneze. Prezența soției sale la câțiva paşi de cabina telefonică mă derutează...

Şi adăugă, ca un reproş:

— Nu spuneți nimic, şefule?

— N-am nimic de spus.

— Ce-ați face în locul meu?

— Nici eu n-aş aştepta. Aş evita să urc la ei în apartament, probabil că acum se dezbracă. Ar fi mai discret dacă i-ai trimite un bilețel.

— Şi ce să-l anunț?

— Că e cineva în hol care vrea să-i comunice ceva personal.

— Credeți că va coborî?

— Aş pune prinsoare că da.

— Ne aştepți aici, Dicelle ? Nu e cazul să intrăm în forță în hotel.

Lecoeur se îndreptă spre omul de la recepție, în timp ce Maigret rămăsese în mijlocul holului, privind absent salonul imens aproape pustiu. Toate lustrele erau aprinse şi, la o masă retrasă, parcă într-o altă lume, patru persoane în vârstă, doi bărbați şi două femei, jucau bridge cu mişcări lente. Distanța dădea o impresie de irealitate, ca o scenă filmată cu încetinitorul.

Comisionarul se îndreptă glonț spre ascensor, cu un plic în mână. Apoi se auzi vocea înăbuşită a lui Lecoeur:

— Vom vedea ce iese din asta...

După care, ca şi cum ar fi fost impresionat de atmosfera solemnă, îşi scoase pălăria. Maigret avea şi el pălăria de pai în mână. Furtuna se dezlănțuise, iar în fața uşii de la intrare cădea o ploaie deasă. Câteva persoane, cărora li se vedea doar spatele, se refugiaseră în prag.

Comisionarul reveni destul de repede şi le spuse:

— Domnul Pelardeau coboară imediat.

Se întorseseră involuntar cu fața spre ascensor. Maigret putu constata la colegul lui, care îşi netezea mustața, o oarecare febrilitate.

Sus se auzi o sonerie. Ascensorul urcă, se opri un moment şi coborî din nou la parter.

Din cabină ieşi un bărbat îmbrăcat în haine negre, cu tenul trandafiriu şi părul cărunt. îşi roti privirea prin hol şi se apropie de cei doi bărbați, privindu-i întrebător.

Lecoeur avea în palmă insigna de comisar, pe care o arătă discret.

— Aş dori să am o discuție cu dumneavoastră, domnule Pelardeau.

— Acum?

Avea o voce răguşită, aşa cum le fusese descrisă. Bărbatul nu se pierdea cu firea. Cu siguranță că îl recunoscuse pe Maigret şi părea surprins că îl vedea tăcut.

— Da, acum. Am maşina afară. Vom merge la biroul meu.

Pelardeau se schimbă uşor la față. Avea vreo şaizeci de ani, dar avea spatele drept, iar în ținută şi în expresia fizionomiei păstra multă demnitate.

— Presupun că ar fi inutil să refuz, nu?

— N-ați face decât să complicați lucrurile.

Aruncă o privire spre omul de la recepție, apoi spre salon, unde se vedeau cele patru siluete. Se uită şi la ploaia de afară.

— Nu e nevoie să urc după o pălărie sau un impermeabil, nu-i aşa?

Maigret întâlni privirea lui Lecceur şi, din ochi, arătă spre tavan. Era inutil şi plin de cruzime să o lase pe soția lui aşa, fără să ştie nimic. Noaptea se anunța lungă şi existau puține şanse ca bărbatul ei să revină ca s-o liniştească.

Lecoeur murmură:

— Puteți să-i trimiteți un bilet doamnei Pelardeau. în afară de cazul în care ştie despre ce e vorba.

— Nu... Ce să-i scriu?

— Nu ştiu. Că veți fi reținut mai mult decât ați crezut...

Omul se îndreptă spre recepționer.

— Ai o foaie de hârtie, Marcel?

Era mai degrabă trist decât distrus sau speriat. Scrise cu pixul de la recepție câteva cuvinte şi refuză plicul întins de recepționer.

— Mai aşteaptă câteva minute înainte să duci sus biletul.

— Bine, domnule Pelardeau.

Recepționerul ar fi dorit să mai spună ceva, îşi

căută cuvintele, nu găsi nimic şi renunță.

— Pe aici...

Lecceur îi dădu instrucțiuni cu glas scăzut lui Dicelle, deja ud, şi deschise portiera din spate.

— Urcați.

Industriaşul se aplecă şi urcă primul în maşină.

— Şi dumneavoastră, şefule.

Maigret înțelegea că Lecceur nu voia să-l lase pe Pelardeau singur în spate. în clipa următoare, maşina rula pe străzile unde oamenii fugeau de ploaie sau se adăposteau sub copaci. Unii îşi găsiseră adăpost chiar în chioşc, în locul fanfarei.

Maşina intră în curtea poliției şi Lecceur îi spuse doar câteva cuvinte polițistului de serviciu.

Numai o parte din becuri erau aprinse pe culoare, iar lui Maigret drumul i se păru lung.

— Intrați. Nu e confortabil, dar nu vreau să vă duc încă la Clermont-Ferrand.

Îşi scoase pălăria şi ezită să-şi dezbrace haina, care avea umerii uzi, ca şi hainele celorlalți doi. In comparație cu aerul de afară, care se răcorise brusc, în încăpere, unde aerul stagna, era foarte cald.

— Stați jos.

Maigret se aşezase în colțul lui, unde îşi umplea lent pipa, fără să-şi ia ochii de la fața industriaşului. Acesta se aşezase pe un scaun şi aştepta, în aparență calm.

Era însă o atitudine dramatică, aproape sfâşietoare, şi comisarul simțea asta foarte bine. Nici o tresărire pe fața lui. în timp ce privirea i se deplasa de la un polițist la altul, probabil că încerca să înțeleagă rolul şters jucat de Maigret.

Lecceur, ca să mai câştige puțin timp, îşi aranjă blocnotesul şi creionul, murmurând parcă doar pentru sine:

— Răspunsurile la întrebări nu vor fi înregistrate, pentru că nu e un interogatoriu oficial.

Bărbatul înclină din cap în semn de încuviințare.

— Vă numiți Louis Pelardeau şi sunteți industriaş. Locuiți la Paris, pe bulevardul Suchet.

— Exact.

— Presupun că sunteți căsătorit?

— Da.

— Aveți copii?

Avu o ezitare, apoi spuse, cu o amărăciune ciudată:

— Nu.

— Ați venit aici la cură?

— Da.

— E prima dată când veniți la Vichy?

— Mi s-a mai întâmplat să trec prin oraş cu maşina.

— Niciodată ca să vă întâlniți cu o anumită persoană ?

— Nu.

Lecceur puse o țigară într-un portțigaret, o aprinse şi rămase un moment tăcut.

— Ştiți, presupun, motivul pentru care v-am adus aici?

Omul se gândi, cu o fizionomie la fel de impenetrabilă, dar Maigret înțelesese deja. Acel calm, acea lipsă de expresie nu erau atât stăpânire de sine, cât rezultatul unei foarte mari emoții.

Era în stare de şoc şi Dumnezeu ştie cum îi apăreau imaginile din jur şi cum îi răsunau în urechi cuvintele lui Lecceur.

— Aş prefera să nu răspund.

— M-ați urmat fără să protestați.

— Da.

— Vă aşteptați la ceea ce vi s-a întâmplat?

întoarse capul spre Maigret, ca şi cum l-ar fi

chemat în ajutor, apoi repetă cu o voce ostenită:

— Aş prefera să nu răspund.

Lecoeur scrise un cuvânt în blocnotes, căutând să atace din altă direcție.

— Ați avut surpriza să întâlniți la Vichy o persoană pe care nu ați mai văzut-o de cincisprezece ani.

Ochii îi erau uşor umezi, dar nu se vedeau lacrimi. Poate era din cauza luminii puternice, încăperea de la capătul culoarului era folosită foarte rar; de aceea, nu era aproape deloc mobilată şi iluminatul se reducea la un bec atârnat de un fir conductor.

— În seara asta, când ați ieşit cu soția, ştiați că vă veți opri să telefonați?

Ezită, apoi dădu afirmativ din cap.

— Soția dumneavoastră nu ştie?

— Despre telefonul pe care trebuia să-l dau?

— Dacă vreți.

— Nu.

— Nu ştie nimic despre unele dintre activitățile dumneavoastră?

— Absolut nimic.

— Şi totuşi ați intrat într-o cabină telefonică...

— M-a însoțit în ultimul moment. N-am avut răbdare să aştept altă ocazie. I-am spus că lăsasem cheile apartamentului în uşă şi că telefonam la recepție.

— De ce n-ați mai telefonat?

— Am simțit că mă urmăreşte cineva.

— Ați văzut ceva?

— Ceva mişca în spatele unui copac. în acelaşi timp, mi-am spus că acel telefon era inutil.

— De ce ?

Nu răspunse. Îşi ținea mâinile pe genunchi, cu palmele în jos; nişte mâini grăsuțe, albe şi îngrijite.

— Dacă doriți să fumați...

— Nu fumez.

— Nu vă deranjează fumul?

— Soția mea fumează mult. Prea mult...

— Bănuiați că nu Francine Lange vă va răspunde ?

Bărbatul nu spuse nimic, dar nici nu negă.

— I-ați telefonat ieri-seară. Ați anunțat-o că o veți suna din nou să-i dați întâlnire. Am toate motivele să cred că aveați deja stabilite în minte ora şi locul întâlnirii.

— Îmi cer scuze că nu cooperez mai mult...

Uneori îşi trăgea sufletul şi, atunci, între unele cuvinte, din gât îi ieşea un şuierat uşor.

— Nu e rea-voință din partea mea, vă rog să mă credeți...

— Aşteptați să răspundeți în prezența unui avocat ?

îndepărtă această idee cu un gest vag al mâinii.

— Va trebui totuşi să vă luați unul.

— O voi face, de vreme ce aşa cere legea.

— Înțelegeți, domnule Pelardeau, că sunteți lipsit de libertate încă de pe acum?

Lecoeur avusese tactul să nu spună „arestat" şi Maigret îi mulțumi în gând.

Bărbatul îi impresiona pe amândoi, mai ales în acel birou mic, cu pereți temi. Aşezat pe un scaun din lemn

strunjit, părea mai înalt decât în realitate şi rămânea de un calm surprinzător, de o demnitate neaşteptată.

Amândoi interogaseră sute de suspecți şi nu se lăsau impresionați chiar atât de uşor. Dar acum erau.

— Aş putea să amân această discuție pe mâine, dar n-ar folosi la nimic, nu-i aşa?

Bărbatul părea să spună că asta era treaba comisarului, nu a lui.

— Apropo, în ce ramură a industriei lucrați ?

— Fabrici de sârmă.

Era un subiect despre care putea să vorbească şi furniză câteva detalii, vrând parcă să nu se creadă că nu voia să răspundă la întrebări.

— Am moştenit de la tatăl meu o fabrică de sârmă destul de modestă, lângă Le Havre. Am reuşit s-o extind şi să construiesc altele la Rouen, apoi la Strasbourg.

— Prin urmare, conduceți o afacere importantă ?

— Da.

Parcă s-ar fi scuzat.

— Aveți sediul la Paris ?

— Sediul social. Avem birouri mai moderne la Rouen şi la Strasbourg, dar am ținut să păstrez vechiul sediu social de pe bulevardul Voltaire.

Pentru el, toate acestea erau de domeniul trecutului. în câteva minute, în seara aceea, în timp ce un comisionar cu fireturi aurii lua ascensorul şi urca la etaj cu un bilet în mână, o întreagă parte a vieții sale încetase să mai existe.

Ştia şi poate de aceea vorbea acum.

— Sunteți căsătorit de mult timp?

— De treizeci de ani.

— Ați avut, mai demult, o angajată pe nume Helehe Lange?

— Prefer să nu răspund.

Aşa se întâmpla mereu când întrebarea se apropia de punctul sensibil.

— Vă dați seama, domnule Pelardeau, că-mi îngreunați sarcina?

— Îmi cer scuze.

— Dacă aveți intenția să negați faptele pe care vi le voi reproşa, aş vrea s-o ştiu de pe acum.

— Nu ştiu ce veți spune.

— Pretindeți că sunteți nevinovat?

— Într-un anumit sens, nu...

Lecoeur şi Maigret se uitară unul la altul, pentru că rostise acel cuvânt cumplit cu simplitate, natural, fără să-i tresară nici un muşchi al feței.

Maigret revedea umbrele parcului, verdeața care, în unele locuri, căpăta tonuri ireale în lumina felinarelor, muzicanții în uniforme cu galoane...

Dar revedea mai ales fața prelungă a lui Helene Lange care, pentru el şi soția sa, încă nu era decât doamna sau domnişoara în lila.

— O cunoşteați pe domnişoara Lange?

Bărbatul rămase nemişcat, cu răsuflarea tăiată, ca şi cum s-ar fi sufocat. Şi chiar avu o criză de astm. Fața îi deveni foarte roşie. Scoase o batistă din buzunar, deschise gura şi începu să tuşească puternic, aplecat în față.

Maigret îşi zise că n-ar fi dorit să fie în locul colegului său. De data asta îi lăsa altuia munca neplăcută.

— Îmi cer...

— Vă rog, nu vă grăbiți...

Cu ochii umezi, se strădui zadarnic să-şi oprească accesul de tuse, care dură câteva minute.

Apoi îşi îndreptă spatele şi îşi şterse fața congestionată.

— Îmi cer scuze.

Abia se auzea ce spune.

— Mă apucă de câteva ori pe zi. Doctorul Rian spune că o să-mi facă bine cura...

Ceilalți doi simțiră imediat ironia.

— Adică mi-ar fi făcut bine...

Avea acelaşi doctor ca Maigret. Se dezbrăcaseră în aceeaşi încăpere vopsită cu ripolin, se întinseseră pe aceeaşi masă acoperită cu un cearceaf alb...

— Ce m-aţi întrebat?

— Dacă o cunoşteaţi pe Helene Lange.

— Nu mi-ar folosi la nimic dacă aş nega.

— O uraţi?

Dacă ar fi putut, Maigret i-ar fi făcut semn colegului său că o lua pe un drum greşit.

Într-adevăr, bărbatul se uita la Lecoeur cu o uimire sinceră şi, o clipă, acel personaj de şaizeci de ani se dovedi de o candoare aproape copilărească.

— De ce? murmură el. De ce-aş fi urât-o?

Întoarse capul spre Maigret, vrând parcă să-l ia drept martor.

— Aţi iubit-o?

Atunci se petrecu o transformare neaşteptată. Se încruntă, încercând să înţeleagă. Ultimele două întrebări îl surprinseseră, ca şi cum totul era reconsiderat.

— Nu înţeleg prea bine..., bâigui el.

Apoi, încă o dată, îi privi pe rând, zăbovind mai mult asupra feţei lui Maigret.

Se simţea că undeva era o neînţelegere.

— O vizitaţi în apartamentul ei din strada Notre-Dame-de-Lorette...

— Da...

Şi, după ton, parcă ar fi adăugat: „Dar nu văd ce importanţă are asta".

— Presupun că dumneavoastră plăteaţi chiria ? El răspunse printr-un semn discret.

— Era secretara dumneavoastră?

— Una dintre angajatele mele...

— Legătura a durat câţiva ani... Neînţelegerea stăruia, era vizibil.

— Mă duceam la ea o dată sau de două ori pe săptămână.

— Soția dumneavoastră ştia?

— Nu, evident.

— A aflat la un moment dat ?

— Niciodată.

— Dar acum?

Bietul Pelardeau dădea impresia unui om care se loveşte mereu de acelaşi zid.

— Nici acum... N-are nici o legătură.

Nici O legătură cu ce? Cu crima? Cu acele telefoane? Fiecare vorbea pe limba lui, fiecare urmărea o idee şi amândoi erau surprinşi că nu se înțelegeau.

Capitolul 7

Privirea lui Lecoeur se opri asupra telefonului aşezat pe masă şi poliţistul păru că ezită. Apoi zări o placă mică cu un buton alb şi apăsă pe acesta.

— Îmi daţi voie ? Nu ştiu unde sună, asta dacă sună undeva... Să vedem dacă vine cineva...

Simţea nevoia unei pauze şi aşteptară cu toţii în tăcere, evitând să se privească. Dintre ei, Pelardeau era poate cel mai calm, cel mai stăpân pe sine, cel puţin în aparenţă. Este adevărat că în privinţa lui lucrurile erau clare şi nu mai avea ce pierde.

În cele din urmă, auziră, foarte departe, răsunând treptele unei scări de fier, apoi paşi pe un culoar, pe altul şi, în sfârşit, cineva bătu uşor în uşă.

— Intră!

Era un poliţist CRS, foarte tânăr, fercheş, care, în faţa celor trei bărbaţi în vârstă, dădea o impresie de forţă vitală.

Lecoeur, străin în acea clădire, îl întrebă:

— Ai un moment liber?

— Bineînţeles, domnule comisar. Jucam cărţi...

— Vrei să stai cu domnul Pelardeau cât lipsim noi?

Tânărul poliţist nu ştia nimic şi se uita cu mirare la acel bărbat elegant care îi inspira respect.

— Sigur că da, domnule comisar.

După câteva momente, Lecoeur şi Maigret erau afară, în faţa clădirii. Treptele de la intrare erau precedate de o marchiză sub care te puteai adăposti de ploaia care trasa haşuri groase în întuneric.

— Mă sufocam înăuntru. Mi-am zis că poate şi dumneavoastră vreți să luați puțin aer.

Norul imens de unde porneau fulgerele se afla exact deasupra oraşului şi vântul se potolea. Strada era pustie. Doar din când în când trecea câte o maşină, stârnind jerbe de apă.

Şeful Poliției Judiciare de la Clermont-Ferrand îşi aprinse o țigară şi se uită la ploaia care ricoşa din ciment şi scutura frunzişul grădinii.

— Am impresia că m-am împotmolit lamentabil, şefule. Ar fi trebuit să vă cedez locul.

— Şi ce altceva aş fi făcut? I-ai dat încredere. Ajunsese la un punct unde i se părea zadarnic să răspundă la întrebări. Prefera să tacă, indiferent ce s-ar fi întâmplat. Era un om ajuns la capătul puterilor, care nu mai reacționa, care accepta...

— Şi eu am avut impresia asta.

— Treptat, i-ai smuls câteva răspunsuri. A început să se arate interesat. Apoi s-a petrecut un lucru pe care încă nu-l înțeleg. Ai spus ceva care l-a frapat.

— Ce?

— Nu ştiu. Dar ştiu că s-a produs un declic. M-am uitat tot timpul la fața lui şi, deodată, am citit pe ea o mare uimire. Ar trebui să putem analiza tot ce s-a spus. Era sigur că ştim mai multe.

— Ce să ştim?

Maigret nu răspunse şi trase din pipă.

— Un fapt care pentru el este evident, dar nouă ne-a scăpat.

— Poate că ar fi trebuit să înregistrez toată discuția.

— N-ar fi vorbit.

— Chiar nu vreți să continuați dumneavoastră interogatoriul, şefule?

— Ar fi nelegal, iar avocatul lui, mai târziu, ar putea să profite de asta. De altfel, nu m-aş descurca mai bine decât tine, poate chiar din contră.

— Nu mai ştiu de unde să-l iau şi partea cea mai tare e că, deşi îl ştiu vinovat, îmi inspiră milă. Nu e genul de criminal cu care avem de-a face în general. Când am părăsit mai devreme hotelul, ai fi zis că o întreagă lume se închidea brusc în urma lui.

— A simţit şi el asta.

— Credeţi?

— A vrut cu orice preţ să păstreze o oarecare demnitate şi ar considera mila drept o pomană.

— Mă întreb dacă va ceda până la urmă.

— Va vorbi.

— În noaptea asta?

— Poate...

— Pe ce teren?

Maigret deschise gura să spună ceva, apoi o închise şi trase mai departe din pipă. în cele din urmă rosti, evaziv:

— La un moment dat, nu prea repede, ai putea să faci aluzie la Mesnil-le-Mont. Întrebându-l, de exemplu, dacă a fost acolo.

Părea că, personal, nu acorda prea mare importanţă acestui fapt.

— Credeţi că da?

— N-aş putea să răspund.

— Pentru ce s-ar fi dus acolo şi ce legătură ar putea avea cu evenimentele de la Vichy?

— O vagă intuiţie..., se scuză Maigret. Când te ia apa, te agăţi de orice...

Poliţistul care stătea de pază era şi el tânăr şi, în ochii lui, cei doi bărbaţi care discutau sub marchiză erau personaje prestigioase, care ajunseseră în vârful ierarhiei.

— Tare aş fi băut un pahar cu bere!

În colțul străzii era un bar, dar nu puteau să iasă în ploaia diluviană. Cuvântul bere îi stârni lui Maigret un zâmbet resemnat. îi promisese lui Rian şi se ținea de cuvânt.

— Urcăm?

Îl găsiră pe polițist sprijinit cu spatele de perete. Tânărul luă imediat poziție de drepți, în timp ce Pelardeau se uita pe rând la cei doi.

— Mulțumesc, băiete. Poți pleca.

Lecceur îşi ocupă locul şi aranjă puțin blocnotesul, creionul şi aparatul telefonic.

— V-am oferit câteva minute să reflectați, domnule Pelardeau. Nu vreau să vă presez cu întrebări care să vă oblige să recunoaşteți. Deocamdată, încerc să înțeleg. Nu-i uşor să dai buzna în viața unui om fără să faci greşeli.

Căuta tonul, ca muzicienii în fosa orchestrei înainte de ridicarea cortinei, iar bărbatul îl privea cu atenție, dar, aparent, fără emoție.

— Presupun că erați căsătorit de un anumit timp când ați întâlnit-o pe Helene Lange?

— Trecusem de patruzeci de ani. Nu mai eram tânăr şi aveam paisprezece ani de viață conjugală.

— V-ați căsătorit din dragoste?

— E un cuvânt căruia îi dăm un sens diferit pe măsură ce înaintăm în vârstă.

— N-a fost mai curând vorba de o căsătorie din interes sau de conveniență?

— Nu. Eu am ales. Şi nu regret nimic în privința asta, poate doar suferința pe care i-o voi pricinui soției mele. Suntem foarte buni prieteni, întotdeauna am fost, şi am găsit la ea cea mai mare înțelegere.

— Chiar şi când a fost vorba de Helene Lange ?

— Nu i-am vorbit despre ea.

— De ce?

Îi privi pe rând, apoi răspunse:

— E un subiect pe care îmi vine greu să-l abordez. Nu sunt un afemeiat. Am muncit din greu şi, mult timp, am rămas poate destul de naiv.

— O pasiune?

— Nu ştiu care e cuvântul potrivit. Descopeream o fiinţă cu totul diferită de cele pe care le cunoşteam. Helene mă atrăgea şi mă speria. Exaltarea ei mă deruta.

— Aţi devenit amantul ei?

— După foarte mult timp.

— Vă amâna?

— Nu. Eu ezitam. Nu mai avusese nici o relaţie până la mine. Dar totul e ceva banal pentru dumneavoastră, nu-i aşa?... O iubeam. Mă rog, credeam că o iubesc. Nu cerea nimic, se mulţumea cu un loc mic de tot în viaţa mea, cu acele vizite săptămânale de care aţi amintit.

— Nu s-a pus problema să divorţaţi ?

— Niciodată! De altfel, îmi iubeam în continuare soţia, în alt fel, şi n-aş fi acceptat s-o părăsesc.

Bietul om! Fără doar şi poate, se simţea mult mai în largul său la el în birou, în uzinele lui sau conducând un consiliu de administraţie.

— Ea v-a părăsit?

— Da.

Lecoeur îi aruncă o privire scurtă lui Maigret.

— Spuneţi-mi, domnule Pelardeau, aţi fost la Mesnil-le-Mont ?

Se înroşi la faţă, lăsă capul în jos şi bâigui:

— Nu...

— Aţi ştiut că ea se afla acolo ?

— Nu în acel moment.

— Eraţi deja despărţiţi când s-a dus acolo?

— Mă anunţase că nu ne vom mai vedea.

— De ce?

Din nou, uimire, nedumerire. Din nou privirile acelea de om care nu mai ştie unde e.

— Nu voia ca acel copil al nostru...

De astă dată Lecoeur făcu ochii mari, în timp ce Maigret stătea nemişcat în colțul lui, destins, ca un motan mare ghiftuit.

— La ce copil vă referiți?

— Păi... cel născut de Helene... Fiul meu...

Fără să vrea, rostise ultimele două cuvinte cu mândrie.

— Pretindeți că a avut un copil cu dumneavoastră ?

— Da, Philippe...

Lecoeur clocotea.

— A reuşit să vă facă să credeți că...

Dar interlocutorul lui, răbdător, dădu din cap şi răspunse:

— Nu m-a făcut să cred. Am dovada.

— Ce dovadă?

— Copia actului de naştere.

— Emis de primăria din Mesnil-le-Mont ?

— Bineînțeles.

— Şi numele mamei este Helene Lange?

— Evident.

— Şi nu v-ați dus să vedeți acest copil pe care îl considerați fiul dumneavoastră?

— Pe care îl consider fiul meu... Care e fiul meu. N-am fost acolo pentru că încă nu ştiam unde va naşte Helene.

— De ce acest mister?

— Pentru că nu voia ca fiul ei să se afle mai târziu într-o situație... Cum să spun?... Intr-o situație echivocă.

— Nu credeți că aceste scrupule sunt demodate?

— Poate pentru unii. într-un sens, şi Helene era demodată. Prețuia foarte mult...

— Domnule Pelardeau... Cred că încep să înțeleg, dar trebuie să lăsăm deoparte, deocamdată, sentimentalismele. îmi cer scuze că sunt brutal. Faptele sunt fapte şi nu le poate schimba nimeni.

— Nu văd unde vreți să ajungeți.

O îngrijorare încă vagă începea să răzbată din spatele siguranței lui aparente.

— O cunoşteați pe Francine Lange?

— Nu.

— N-ați întâlnit-o niciodată la Paris ?

— Niciodată. Şi nici în altă parte.

— Ştiați că Helene avea o soră?

— Da. Mi-a vorbit despre o soră mai mică decât ea. Erau amândouă orfane. Helene fusese nevoită să renunțe la studii şi să muncească, pentru ca sora ei...

Neputând să se mai stăpânească, Lecceur se ridică şi, dacă biroul ar fi fost mai mare, ar fi pornit să se plimbe încolo şi încoace furios.

— Continuați... Continuați...

Îşi trecu mâna peste frunte.

— ...pentru ca sora ei să se poată bucura de educația pe care o merita.

— Pe care o merita! Nu vă fie cu supărare, domnule Pelardeau... O să vă spun ceva care o să vă doară. Poate că ar trebui să procedez altfel, să vă pregătesc pentru acest adevăr...

— Care adevăr?

— Sora ei, la cincisprezece ani, lucra într-un salon de coafură din La Rochelle şi trăia cu un şofer de taxi, după care a trăit cu nu ştiu câți alți bărbați.

— I-am citit scrisorile...

— Ale cui?

— Ale lui Francine. Era la internat într-o şcoală elvețiană foarte cunoscută.

— Ați fost acolo?

— Nu, bineînțeles.

— Ați păstrat scrisorile ?

— Doar le-am citit.

— Şi, în acest timp, Francine era manichiuristă într-un hotel de lux de pe Champs-Elysees. începeți să înțelegeți? Tot ce ați văzut era doar o fațadă.

Bărbatul nu se dădea încă bătut. Trăsăturile lui ferme începeau totuşi să se lase şi expresia feței îi deveni brusc atât de jalnică, încât Maigret şi Lecoeur se uitară în altă parte.

— Nu-i cu putință..., bâigui el.

— Din păcate, e adevărat.

— Dar de ce?

Era un ultim apel adresat destinului. Să i se spună imediat că nu era adevărat, să i se mărturisească faptul că poliția încerca să-l zăpăcească şi inventa în acest scop poveşti josnice!

— Îmi cer scuze, domnule Pelardeau. Până în seara asta, până acum câteva minute, nici eu nu ştiam despre complicitatea dintre cele două surori...

Nu-i venea să se aşeze pe scaun. Era încă prea nervos ca s-o facă.

— Helene nu v-a vorbit niciodată de căsătorie ?

— Nu...

Acest „nu" era deja mai puțin categoric.

— Nici când v-a anunțat că era însărcinată?

— Nu voia să-mi strice căsnicia.

— Aşadar, v-a vorbit despre asta...

— Nu în sensul în care vă închipuiți. M-a anunțat doar că va dispărea.

— Voia să se sinucidă?

— Nu era vorba de asta. Din moment ce copilul nu putea fi recunoscut...

Lecoeur oftă şi se uită iar la Maigret. Se înțelegeau. îşi imaginau scenele dintre Helene Lange şi amantul ei.

— Nu mă credeți... Eu însumi...

— Încercați să priviți adevărul în față. O să vă facă bine.

— Mie, în situația în care am ajuns?

Arătă spre pereții din jur ca spre zidurile unei închisori.

— Dați-mi voie să termin, oricât vi s-ar părea de ridicol. Voia să-şi consacre restul vieții creşterii copilului nostru, aşa cum o crescuse şi pe sora ei.

— Fără să-l vedeți vreodată?

— Cum i s-ar fi putut explica prezența mea?

— Ați fi putut fi un unchi, un prieten.

— Helene ura minciuna...

În glasul lui se simțea acum un dram de ironie, ceea ce era semn bun.

— Aşadar, nu voia ca fiul dumneavoastră să ştie într-o zi că sunteți tatăl lui?

— Mai târziu, când devenea major, i-ar fi spus totul.

Şi adăugă cu aceeaşi voce răguşită:

— Acum are cincisprezece ani...

Lecoeur şi Maigret tăceau, stânjeniți.

— Când am întâlnit-o la Vichy, am hotărât să...

— Continuați.

— Să-l văd. Să aflu unde era.

— Ați aflat?

Scutură din cap şi în ochi îi apărură în sfârşit lacrimi adevărate.

— Nu.

— Unde v-a spus Helene că va naşte?

— Într-un sat cunoscut de ea. N-a spus care... Abia după două luni mi-a trimis copia actului de naştere. Scrisoarea venea de la Marsilia.

— Câți bani i-ați dat la început?

— Are importanță?

— Foarte mare. Veți vedea.

— Douăzeci de mii de franci. I-am trimis treizeci de mii la Marsilia. Apoi, am vrut neapărat să-i asigur un venit lunar, ca fiul nostru să primească cea mai bună educație posibilă.

— Cinci mii de franci pe lună?

— Da.

— Sub ce pretext vă cerea să trimiteți aceşti bani în oraşe diferite?

— Nu era sigură de tăria mea de caracter.

— Erau cuvintele ei?

— Da. Până la urmă, am acceptat să nu văd copilul înainte să împlinească douăzeci şi unu de ani.

Lecceur părea că îl întreabă pe Maigret: „Ce să fac?"

Iar Maigret îşi lăsă în jos pleoapele de două-trei ori, strângând mai tare pipa între dinți. Lecceur se aşezase încet la loc pe scaun. Se uită spre bărbatul palid la față, pe care îl făcuse să treacă prin atâtea emoții, şi zise cu regret parcă:

— Vă voi spune iar ceva care o să vă doară, domnule Pelardeau.

Zâmbetul amar al acestuia părea că zice: „Credeți că mai e posibil?"

— Am multă simpatie şi chiar respect față de dumneavoastră. Nu joc teatru ca să obțin nişte mărturisiri de care, de altfel, nu avem nevoie. Ceea ce trebuie să vă spun, ca şi ceea ce v-am spus până acum, este adevărul adevărat, şi regret că e atât de crud...

Făcu o scurtă pauză, să-i dea timp interlocutorului său să se pregătească.

— N-ați avut nici un fiu cu Helene Lange.

Se aştepta la un protest vehement, ba chiar la

o scenă violentă. Dar în fața lor se afla o ființă demoralizată, fără reacții, care nu rosti nici un cuvânt.

— N-ați avut nici o bănuială în acest sens?

Pelardeau scutură din cap şi arătă spre gât ca să dea de înțeles că nu putea vorbi imediat. Abia avu timp să-şi scoată batista din buzunar. Urmă o criză de astm mai violentă decât cea dinainte.

Maigret îşi dădu deodată seama că şi afară se făcuse tăcere, că nu mai tuna, că ploaia nu mai cădea pe pavaj.

— Îmi cer scuze...

— Vi s-a întâmplat să bănuiți adevărul, nu-i aşa?

— O dată. O singură dată...

— Când?

— Aici... În seara în care...

— Cu câte zile înainte o întâlniserăți ?

— Cu două zile.

— Ați urmărit-o ?

— De departe. Să văd unde locuia. Mă aşteptam s-o văd cu fiul meu sau să-l văd pe el ieşind din casă.

— Luni seară, i-ați ieşit înainte în momentul în care se întorcea acasă?

— Nu. I-am văzut pe chiriaşi plecând. Ştiam că era în parc, că asculta fanfara. întotdeauna i-a plăcut muzica. Nu mi-a fost deloc greu să deschid uşa. Cheia camerei mele a fost de ajuns.

— Ați căutat prin sertare.

— Am văzut mai întâi că era doar un pat...

— Fotografiile?

— Ale ei. Doar ale ei. Aş fi dat orice să descopăr o fotografie a copilului.

— Şi să găsiți scrisori?

— Da. Mă simțeam în fața unui gol inexplicabil. Chiar dacă Philippe era la internat, trebuia...

— V-a surprins când s-a întors acasă?

— Da. Am implorat-o să-mi spună unde era fiul nostru. îmi amintesc că am întrebat-o dacă murise, dacă avusese un accident...

— Şi n-a vrut să vă răspundă?

— Era mai calmă decât mine. Mi-a amintit de înțelegerea noastră.

— Promisiunea să vi-l prezinte pe băiat când va împlini douăzeci şi unu de ani?

— Da. Şi eu jurasem că nu voi încerca să iau legătura cu dânsul.

— Vă trimitea veşti despre el?

— Cu multe detalii. Primii dinți... Bolile copilăriei... Doica angajată într-o perioadă când se simțea slăbită... Apoi şcoala... îmi povestea viața lui aproape zi cu zi.

— Fără să menționeze locul?

— Da. în ultimul timp, se pare că voia să se facă medic.

îl privi pe comisar fără falsă pudoare.

— N-a existat niciodată?

— Ba da... Dar n-a fost fiul dumneavoastră.

— Un alt bărbat?

Lecceur scutură din cap în semn că nu.

— Francine Lange a născut un băiat, la Mesnil-le-Mont. Până când nu mi-ați spus, recunosc că nu ştiam că băiatul fusese înscris la starea civilă ca fiind născut de Helene Lange. Probabil că ideea le-a venit surorilor când Francine a rămas însărcinată. Deoarece o cunosc pe Francine, cred că prima intenție a fost avortul. Dar sora ei a văzut mai departe...

— Mi-a trecut şi mie prin minte o fracțiune de secundă. V-am spus... în seara aceea, după ce-am implorat, am amenințat. Timp de cincisprezece ani am trăit cu gândul la acest fiu pe care îl voi cunoaşte într-o zi. N-am copii cu soția mea. Când m-am simțit tată... Dar la ce bun?...

— Şi ați prins-o de gât?

— Ca s-o sperii, să vorbească. I-am strigat să spună adevărul. Nu mă gândeam la sora ei, ci mă temeam că băiatul murise sau că era infirm.

Îşi lăsă mâinile să atârne ca şi cum corpul lui mare nu mai avea nici o picătură de energie.

— Am strâns prea tare. Nu mi-am dat seama... Măcar dacă fața ei ar fi exprimat vreo emoție! Dar nu! Nici măcar nu-i era teamă!

— Când ați aflat din ziar că sora ei era la Vichy, ați reînceput să sperați?

— Dacă băiatul trăia, dacă doar Helene ştia unde se află, nu mai avea cine să se ocupe de el. Mă aşteptam să fiu arestat. Probabil că mi-aţi luat amprentele digitale...

— Fără să le comparăm cu ale dumneavoastră. Dar v-am fi găsit până la urmă.

— Trebuia să ştiu, să iau nişte măsuri...

— Aţi telefonat la câteva hoteluri, în ordine alfabetică...

— De unde ştiţi?

Era copilăresc, dar Lecoeur avea nevoie de o satisfacţie.

— Sunaţi de la cabine telefonice diferite.

— Aşadar, fusesem reperat ?

— Aproape...

— Dar Philippe?

— Băiatul născut de Francine Lange a fost dat la doică, la puţin timp după venirea lui pe lume, la o familie pe nume Berteaux, mici fermieri din Saint-Andre-du-Lavion, în Vosgi. Cu banii pe care i-aţi dat, cele două surori au cumpărat un salon de coafură în La Rochelle. Nici una nu s-a ocupat de copil, care a trăit la ţară până când, la doi ani şi jumătate, a căzut într-o mlaştină...

— A murit?

— Da... Dar, pentru dumneavoastră, trebuia să fie în viaţă, iar Helene i-a inventat copilăria, primii ani de şcoală, jocurile şi, în ultimul timp, înclinaţia spre medicină.

— E monstruos.

— Da.

— Cum poate o femeie...?

Bărbatul dădea din cap.

— Nu vă pun cuvintele la îndoială. Dar ceva în mine se revoltă împotriva acestui adevăr.

— Nu e primul caz din analele criminale. Aş putea să vă citez precedente...

— Nu..., imploră el.

Avea umerii căzuţi, arăta fără vlagă, nu mai avea nimic de care să se agaţe.

— Aveați dreptate adineauri, când spuneați că nu aveți nevoie de avocat. Va fi de ajuns să povestiți totul în fața juraților.

Stătea nemişcat, cu capul în mâini.

— Probabil că soția dumneavoastră e îngrijorată. După părerea mea, adevărul îi va face mai puțin rău decât ceea ce-şi poate imagina.

Părea că nu se mai gândise la ea şi îşi arătă în sfârşit fața congestionată.

— Ce să-i spun?

— Din păcate, acum nu-i puteți spune nimic. N-am dreptul să vă las în libertate, nici măcar un timp foarte scurt. Trebuie să vă duc la Clermont-Ferrand. în afară de cazul în care judecătorul de instrucție se va opune, lucru de care mă îndoiesc, soției dumneavoastră i se va permite să vă viziteze.

Gândul acesta îl tulbura pe Pelardeau, care se uită în cele din urmă la Maigret cu un aer disperat.

— N-ați putea s-o anunțați dumneavoastră?

Maigret se uită întrebător la colegul lui şi

Lecoeur dădu din umeri, vrând parcă să spună că nu era problema lui.

— Voi face tot ce pot...

— Va trebui să fiți precaut, pentru că, de câțiva ani, a început să sufere cu inima. Nu mai suntem tineri nici eu, nici ea...

Nici Maigret. în seara aceea se simțea bătrân. Era nerăbdător să se întoarcă la soția lui, la rutina zilnică a plimbărilor zilnice prin Vichy şi la micile scaune galbene din parc.

Coborâră împreună.

— Vă duc cu maşina, şefule?

— Prefer să merg pe jos.

Pavajul lucea. Maşina neagră se depărtă, ducându-i la Clermont-Ferrand pe Lecoeur şi Pelardeau.

Maigret îşi aprinse pipa şi îşi băgă mâinile în buzunare. Nu era frig, dar, din cauza furtunii, termometrul coborâse totuşi cu câteva grade.

Apa picura din cei doi arbuşti care străjuiau uşa hotelului Berezina.

— În sfârşit, ai venit! exclamă doamna Maigret, coborând din pat să-l întâmpine. Am visat că erai în biroul tău de la Paris, luai un interogatoriu care nu se mai sfârşea şi cereai să ți se aducă mereu pahare cu bere.

După ce-l observă un moment, murmură:

— S-a terminat?

— Da.

— Cine e?

— Un bărbat foarte distins, care conduce mii de funcționari şi de muncitori, dar naiv din fire.

— Sper că mâine vei dormi?

— Din păcate, nu. Trebviie să mă duc să-i explic totul soției lui.

— Ea nu ştie?

— Nu.

— E aici?

— La Hotel des Ambassadeurs.

— Şi el?

— Va ajunge peste o jumătate de oră la închisoarea din Clermont-Ferrand.

Şi, în timp ce el se dezbrăca, doamna Maigret continua să-l observe, pentru că i se părea că are un aer ciudat.

— Câți ani crezi că o să...

Iar Maigret, umplându-şi ultima pipă a zilei, din care trăgea doar câteva fumuri înainte de a se băga în pat, răspunse:

— Sper să fie achitat...

Epalinges (Vaud), 11 septembrie 1967

În seria Maigret au apărut:

Prima anchetă a lui Maigret
Inspectorul Cadavre
Maigret şi şcoala crimei
Cazul Louise Laboine
Maigret se teme
Maigret şi mortul
Nebunul din Bergerac
Dansatoarea de la Gai-Moulin
Asta-i Fetide!
Maigret la New York
Maigret se înşeală
Maigret la Picratt's
Maigret şi ucigaşul
Domnul Gallet a decedat
Spânzuratul de la Saint-Pholien
Cazul Saint-Fiacre
Cine a ucis-o pe Cecile
Maigret şi omul dublu
Maigret şi prietenul din copilărie
Memoriile lui Maigret
Prietena doamnei Maigret
Liberty Bar
Careul de aşi
Răspântia morții
Maigret în Arizona
Maigret şi gangsterii
Capcana lui Maigret
Picpus
Maigret la Vichy

Cuprins

Capitolul 1.....- 2 -
Capitolul 2.....- 23 -
Capitolul 3.....- 46 -
Capitolul 4.....- 66 -
Capitolul 5.....- 88 -
Capitolul 6.....- 108 -
Capitolul 7.....- 128 -

www.polirom.ro
Redactor: Giuliano Sfichi
Coperta: Radu Răileanu
Foto: Florin Pînzariu
Tehnoredactor: loan Conea
Bun de tipar: august 2007.
Apărut: 2007 Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4
P.O. Box 266 700506, Iaşi, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11; (0232)21.74.40
(difuzare) ; E-mail: ofrice@polirom.ro Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33,
O.P. 37 • P.O. Box l-728, 030174 Tel.: (021) 313.89.78;
E-mail: office-bucuresti@polirom.ro
Tipografia S.C. PRINŢ MULTICOLOR S.R.L. Iaşi str Bucium, nr 34, Iaşi, 700265 tel.
0232-211225, 236388, fax. 0232-211252
Valoarea timbrului literar este de 2% din preţul de vânzare şi se adaugă acestuia.
Sumele se virează la Uniunea Scriitorilor din România,
Nr. R044RNCB5101000001710001 BCR-UNIREA

Al 29-lea volum din seria Maigret

Maigret nu are liniște nici în concediu: în timp ce se află la Vichy cu soția pentru o cură, în stațiune este comisă o crimă. Hélène Lange, femeie care, deși nu lipsită de frumusețe, ducea o viață retrasă, solitară, este ucisă la ea în casă. Intrigat de misterul acestei ființe însingurate, Maigret se va implica în investigarea cazului. Cu ajutorul său, asasinul va fi descoperit, dar poate că mai importantă se va dovedi în această anchetă dezvăluirea realităților dramatice sau sordide ce stau în spatele aparențelor.

În aceeași serie:

Maigret în Arizona
Maigret și gangsterii
Capcana lui Maigret
Picpus

EDITURA POLIROM

www.polirom.ro

Pe copertă: foto Florin Pînzariu